

ZPŮSOB INFORMOVÁNÍ O MIGRAČNÍ KRIZI NA PROGRAMU ČESKÝ ROZHLAS RADIOŽURNÁL

24. 8. 2015 – 13. 9. 2015

Usnesení přijaté dne 5. dubna 2016

– Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou vysílání programu Český rozhlas Radiožurnál z období od 24. srpna 2015 do 13. září 2015, a to se zřetelem k tématu migrační krize.

Obsah

ÚVOD	3
ZADÁNÍ CÍLŮ MONITORINGU	3
METODIKA VÝZKUMU	5
ZPRAVODAJSKÉ RELACE ČRO RADIOŽURNÁL	6
TEMATICKÁ AGENDA	10
AKTÉŘI ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	17
MLUVČÍ A ZDROJE ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	43
RÁMOVÁNÍ ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	50
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ	52
PUBLICISTIKA ČRO RADIOŽURNÁL	56
RANNÍ INTERVIEW	57
HOST RADIOŽURNÁLU	59
DVACET MINUT RADIOŽURNÁLU	63
PUBLICISTICKÉ A ZPRAVODAJSKO-PUBLICISTICKÉ VSTUPY VE VYSÍLÁNÍ	67
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED PUBLICISTICKÝCH A PUBLICISTICKO-ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ.....	76
ZÁVĚR	80

ÚVOD

Současná migrační krize, označovaná též jako uprchlická nebo migrantská,¹ je již několik měsíců v Evropě výrazným mediálním tématem. Není pochyb o tom, že média o současných událostech nejen informují a komentují je, ale současně je i ovlivňují. Většina české společnosti totiž nemá s migranty bezprostřední, každodenní zkušenost, její představy o tom, kdo jsou migranti a jaké dopady může mít jejich příchod do Evropy, potažmo České republiky, tak média významným způsobem formují.

Z toho důvodu Rada na svém 16. zasedání rozhodla, že Úřad Rady zpracuje rozsáhlý monitoring televizního a rozhlasového vysílání v souvislosti s migrační krizí. Konkrétně Rada stanovila, že monitoringu budou podrobeny celoplošně vysílané programy (**ČT1 a ČT24, NOVA, Prima, Televize Barrandov, Český rozhlas Radiožurnál, RÁDIO IMPULS a FREKVENCE 1**), a to v náhodně vybraném období **od 24. srpna 2015 do 13. září 2015**.

Tématem tohoto dokumentu je analýza vybraných pořadů vysílaných na programu Český rozhlas Radiožurnál.

ZADÁNÍ CÍLŮ MONITORINGU

Základním cílem monitoringu je zjistit, zda v průběhu informování o migrační krizi nedošlo ze strany médií k porušení zákona o vysílání, a to jak na úrovni jednotlivých mediálních obsahů (příspěvek, reportáž, diskusní pořad apod.), tak na úrovni širšího úseku vysílání jako informačního celku.

Pozornost je zaměřena zejména na možná pochybení proti těmto zákonným ustanovením:

- **§ 31 odst. 3 – porušení zásad objektivit a vyváženosti**

V rámci vyhodnocování naplnění § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. se soustředíme na to, jakým způsobem média shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V analýze budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje jak poskytování dostatečně širokého spektra názorů na mediovanou problematiku, tak poskytování rovnocenného prostoru zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivitu v tomto kontextu interpretujeme jako rutinní novinářskou praxi, která umožňuje odrážet skutečnost zveřejňováním všech relevantních, fakticky správných a nezkreslených (tj. úplných) informací, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů (komentářů).

Vycházíme z toho, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

- **§ 32 odst. 1 písm. c) – podněcování k nenávisti z důvodu rasy, barvy pleti, víry a náboženství či příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině**

¹ Jelikož jsme si vědomi rozdílů pojmů migrant, uprchlík, imigrant, azylant, ve snaze o co největší míru neutrálnosti v analýzách jednotně užíváme (v souladu např. s <http://bbc.in/1UoQakv>) v celém dokumentu pojmenování „migrační krize“, „migrační tematika“, „migrant“ atd.

- § 32 odst. 1 písm. i) – utvrzování stereotypních předsudků týkajících se etnických, náboženských nebo rasových menšin
- § 32 odst. 1 písm. b) – povinnost zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo neličily krutá nebo jinak nelidská jednání takovým způsobem, který je jejich zlehčováním, omlouváním nebo schvalováním.
- § 32 odst. 1 písm. f) – povinnost bezdůvodně nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému tělesnému nebo duševnímu utrpení způsobem snižujícím lidskou důstojnost.

Druhým úkolem monitoringu je zjistit, jaký **mediální obraz** událostí spojených s migrační krizí jednotlivá média vytvářejí. Přičemž je logické, že tento analytický úkol se do značné míry překrývá s vyhodnocováním objektivitu a vyváženosti dle požadavků § 31 odst. 3 zákona o vysílání. Analýza bude zkoumat, jak média pojednávají události rámuje. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy interpretace obsahu příjemci obsahu. Jinými slovy, prostřednictvím mediálních rámců mohou média předkládat divákům a posluchačům již předdefinované závěry. Příjemce je směřován k určitému konkrétnímu chápání a hodnocení sdělované informace. Volbou rámce je možné stejné události a skutečnosti reprezentovat zcela odlišným způsobem. Záleží na médiu, jaká fakta, postoje, souvislosti či hodnoty zvýznamní, zamlčí, nebo znehodnotí a tím dosáhne určitého, zamýšleného vyznění.

Monitoring by měl odhalit, jakým způsobem česká média s tématem pracují a zda v určitých ohledech neselehčují. Měl by zjistit, zda média k tématu přistupují koncepčně se snahou poskytovat komplexní informační a analytický servis, či zda je jejich přístup při informování spíše nahodilý, neuvědomělý, reflektující jen momentální závažnost (či mediální atraktivitu) aktuálních událostí. Analytické výstupy by měly rovněž zhodnotit, zda při informování o migrační krizi nelze vysledovat určité manipulativní aspekty či rysy předpojatosti.

Monitoring by měl konkrétně zodpovědět následující otázky:

- a) Jaký prostor v rámci zpravodajství a publicistiky sledovaná média v daném období věnovala otázkám migrační krize?
- b) Nakolik proaktivní byl přístup média pro získávání materiálu a pro zajištění pestrosti a relevance zdrojů? Měla média své reportéry v terénu? (Míněno zejména v Řecku, v Maďarsku, v Německu a také v záchytných pobytových místech pro migranty v rámci ČR?) Poskytovala média vyjádření široké škály relevantních názorů expertů na různé problematiky, které s migrační krizí souvisejí? (politologové; experti na problematiku zemí, odkud migranti přicházejí; sociologové; demografové; experti na náboženskou problematiku; historikové) Poskytovala média názory politiků z celého politického spektra v ČR? Poskytovala média vyjádření evropských (i mimoevropských) politiků? Poskytovala média vyjádření lidskoprávních organizací a organizací zabývajících se na různé úrovni migrací? Poskytovala média vyjádření církví? Poskytovala média vyjádření veřejnosti? Poskytovala média vyjádření samotných migrantů? Byla práce se zdroji transparentní? Byly informace adekvátně ověřovány?
- c) Nejsou některá témata, která přímo či nepřímo s tématem souvisejí, přehlížena nebo marginalizována? Nejsou naopak určitá relevantní fakta či postoje médiu upřednostňovány? Dostávají diváci a posluchači dostatek informací nejen o aktuálních událostech, ale rovněž o jejich příčinách a souvislostech? Jsou problémy spojené s migrační krizí nahlíženy rovněž z hlediska budoucího vývoje a jeho důsledků politických, ekonomických, demografických, sociálních ale třeba i zdravotních? Jsou analýzám

podrobována zjištění o společenských náladách, ať již proti či pro-migrantských? Zkoumají média příčiny v ČR převažujících odmítavých postojů vůči migrantům? Zkoumají média příčiny a souvislosti odlišných postojů v rámci evropských zemí (západní Evropa x postkomunistická Evropa; problémy multikulturních společností x konzervatismus etnický a národnostně homogenních společností; soucit s trpícími a ochota pomáhat x odůvodněné obavy z masového a nezvládnutelného přílivu migrantů).

- d) Jaké specifické prostředky média při informování užívají? Jak pracují se symboly? Věnují pozornost i konkrétním lidským příběhům migrantů (jako kontrast k masovému charakteru migrace)? Nemají tendenci přenášet informování od věcné roviny do emocionální).

METODIKA VÝZKUMU

Předmětem analýzy programu Český rozhlas Radiožurnál byly následující pořady odvysílané v období od 24. 8. 2015 – 13. 9. 2015.

Zpravodajství:

- Hlavní zprávy (konkrétně relace v 6:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hod ve všední dny, od 8:00 a 18:00 hod. v sobotu a od 18:00 hod. v neděli)
- Zprávy (víkendové relace od 6:00 a 12:00 hod. a od 8:00 hod. v neděli)

Rozhovory, publicistika a diskuse

- Dvacet minut Radiožurnálu
- Host Radiožurnálu
- Ranní interview

Publicistické a zpravodajsko-publicistické vstupy v rámci vysílání

- (Víkendový) Ranní Radiožurnál
- Dopolodní Radiožurnál
- (Víkendový) Dopolodní Radiožurnál
- Víkendový polední Radiožurnál
- Šedesát minut

Základní soubor výzkumu tvoří všechny zpravodajské a publicistické příspěvky týkající se jakýmkoli způsobem migrační krize, včetně navazující agendy jako např. dění v Sýrii, činnost tzv. Islámského státu, terorismus apod., které byly odvysílány ve sledovaných pořadech v období od 24. srpna 2015 do 13. září 2015.

K dosažení cílů výzkumu a zodpovězení výše zmíněných otázek jsme aplikovali kombinaci kvantitativní obsahové analýzy a kvalitativní textuální analýzy.

Jako základní analytickou jednotku jsme zvolili příspěvek, který tematizoval „migrační krizi,“ případně navazující agendu. Příspěvek jsme vymezili jako stopu, která je zvukově oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

V první fázi výzkumu jsme příspěvky kvantifikovali pomocí obsahové analýzy. Výše uvedené otázky jsme operacionalizovali tak, aby zvolené indikátory umožnily „měřit“ objektivitu a vyváženost příspěvků. Na úrovni jednoho příspěvku jsme sledovali např. jeho důležitost v rámci relace, témata a rámce příspěvku, zmínky vztahující se k migrační krizi a migrantům, informační zdroje či způsob reprezentace migrantů. V další fázi analýzy jsme data podrobili kvalitativnímu posouzení.

V případě tří publicistických pořadů jsme pak kvantitativní část vynechali, neboť svou povahou byly kvantitativně neporovnatelné a jednalo se pouze o několik vydání, která jsme analyzovali odděleně.

ZPRAVODAJSKÉ RELACE ČRO RADIOŽURNÁL

Program Český rozhlas Radiožurnál vysílá zpravodajské relace každou půl hodinu, ráno dokonce každých 15 minut. Kromě běžných zpravodajských relací vysílá 6x denně ve všední dny, 3x v sobotu a 1x v neděli rozšířenější relaci Hlavní zprávy, a sice v časech od 6:00, 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hod. ve všední dny, od 7:00, 8:00 a 18:00 hod. v sobotu a od 18:00 hod. v neděli.

Tato analýza se zaměřila na čtyři relace denně, konkrétně na Hlavní zprávy od 6:00, 9:00, 12:00 a 18:00 ve všední dny, na Zprávy od 6:00, 12:00 a Hlavní zprávy od 8:00 a 18:00 v sobotu a na Zprávy od 6:00, 8:00, 12:00 a Hlavní zprávy v 18:00 v neděli. Ve sledovaných 83 relacích² zaznělo od 24. 8. 2015 do 13. 9. 2015 celkem 565 zpravodajských příspěvků,³ z nichž 157 se týkalo migrační krize, případně navazující agendy.

V mnohých zpravodajských relacích splynulo několik reportáží do jednoho delšího bloku, který ovšem nebyl nijak rozdělen. Jednalo se třeba o reportáže několika zahraničních zpravodajů (např. ze Slovenska, resp. Maďarska, Rakouska a České republiky), které dohromady dotvářely informace o konkrétní záležitosti, a to z několika různých úhlů pohledu.⁴ Příspěvek tohoto typu pak sice zaujímá podstatnou část stopáže dané relace, ale kódovány byly jako jeden zpravodajský příspěvek.

Kódovány byly všechny příspěvky, které obsahovaly buď jedinou zmínku o migrační problematice, a rovněž příspěvky z navazující agendy, tedy ty, jež se bezprostředně týkaly migrace, aniž by ji explicitně jmenovaly. Tyto zprávy se ve sledovaném období vyskytovaly spíše ojediněle – celkem jich zaznělo 22. Jejich konkrétnímu zaměření se věnuje kapitola Tematická agenda.

Zpravodajské příspěvky s navazující agendou byly kódovány zvlášť. To se projevilo zejména v celkovém přehledu aktérů a témat, neboť mnohé příspěvky věnující se terorismu nebo tzv. Islámskému státu sice z hlavního přehledu vypadly, ale v celkovém povědomí posluchačů měly nesporně své místo. Patří jim proto zvláštní podkapitoly této analýzy.

	počet	podíl
Počet zpravodajských příspěvků s migrační tematikou, resp. s navazující agendou / podíl z celku	157	27,8%
Počet ostatních zpravodajských příspěvků / podíl z celku	408	72,2%
Počet zpravodajských příspěvků celkem / celek	565	100,0%

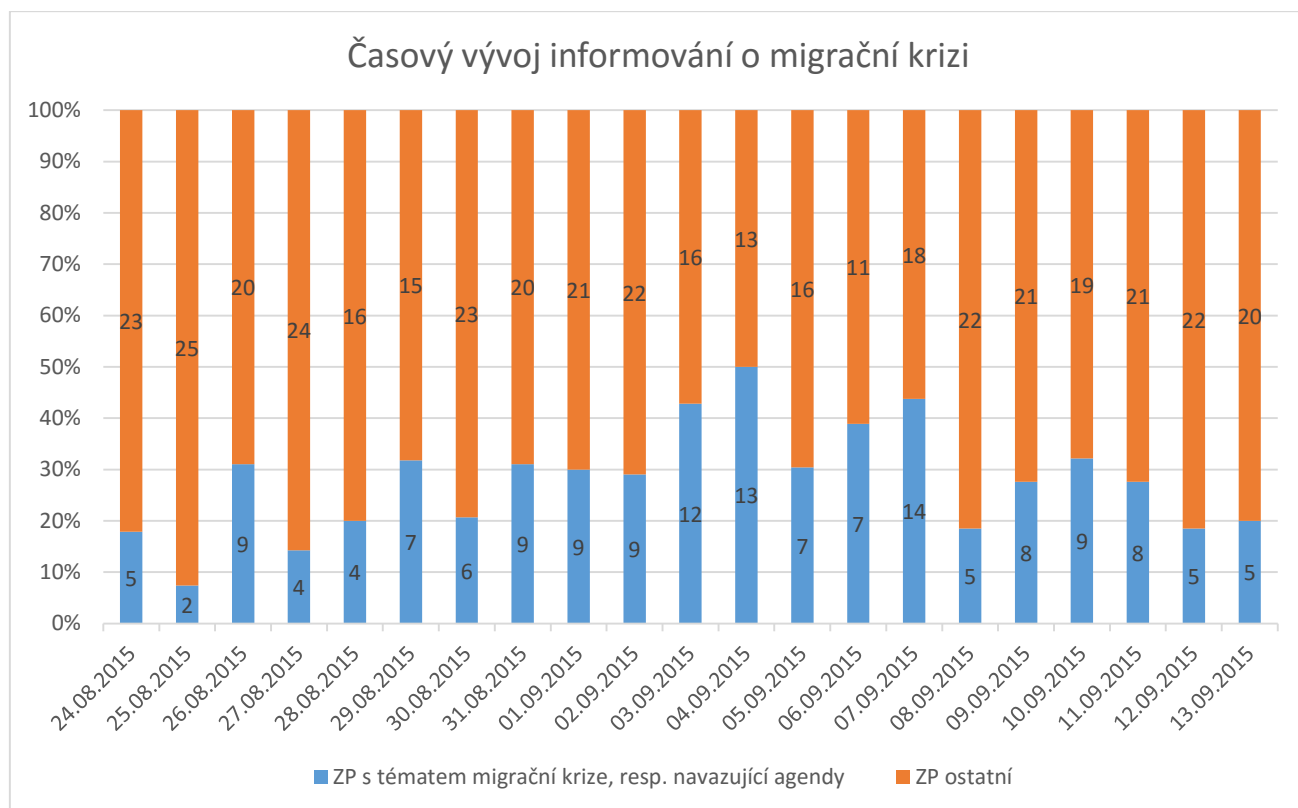
Poměrně hojné zastoupení příspěvků s migrační tematikou kolísalo ve sledovaném období od necelých 8 % (25. srpna 2015) po 50 % (4. září 2015). Většinou se však věnovalo migrační tematice 20–30 % příspěvků denně, což odpovídá i celkovému průměrnému zastoupení. Výkyvy, které se na časové ose projevují, mohou souviset jak s konkrétními událostmi a agendou toho kterého dne (například největší zastoupení měly příspěvky o migraci 4. září 2015, kdy se mj. konal mimořádný summit předsedů vlád

² V neděli 6. 9. 2015 nebyla odvysílána zpravodajská relace od 18:00 kvůli přímé reportáži z 1. poločasu kvalifikačního zápasu Lotyšsko-ČR.

³ Do součtu nebyly zahrnuty příspěvky sportovní, dopravní a předpověď počasí. Na Českém rozhlasu Radiožurnál je zpravodajství odděleno od sportovních zpráv zvukovým předělem, rozlišení tedy bylo naprosto zřetelné.

⁴ Rakouská policie našla desítky mrtvých běženců v dodávce na dálnici, odvysíláno v relaci od 18. hodiny 27. 8. 2015.

zemí Visegrádské skupiny k řešení migrační krize), tak s metodou výběru vzorku – vzhledem k povaze zpravodajství nelze vyloučit, že při kódování všech relací, resp. při výběru jiných by křivka zastoupení příspěvků s danou tematikou vypadala jinak.

	stopáž	podíl
Stopáž zpravodajských příspěvků s migrační tematikou, resp. s navazující agendou / podíl z celku	1:56:42	22,2%
Stopáž ostatních zpravodajských příspěvků / podíl z celku	6:49:22	77,8%
Stopáž zpravodajských příspěvků celkem / celek	8:46:04	100,0%

Kromě počtu samotných příspěvků lze zastoupení zpráv s uprchlickou tematikou poměřovat i z hlediska stopáže. Výše uvedená tabulka naznačuje, že podíl zpravodajských příspěvků s migrační tematikou a navazující agendou je mírně nižší, než tomu bylo při absolutním součtu zpravodajských příspěvků. To je ovšem do značné míry zapříčiněno způsobem zaznamenávání stopáže: Relace byly měřeny od začátku znělky, do znělky ohlašující sportovní zpravodajství. Zahrnovaly tak kromě znělky úvodní i zvukové předěly mezi jednotlivými zprávami, slogany zpravodajských relací a přehled zpráv. To je tedy třeba mít na paměti při pohledu na poměrnou část stopáže, kterou ze sledovaných relací zaujímal zpravodajství věnované migrační tematice. Nejednalo se o podíl z čistého zpravodajství, nýbrž z celku, jehož nedílnou a nezanedbatelnou součástí jsou právě i ony „metatexty“, které ovšem do jednotlivých zpravodajských příspěvků nezasahují a relativně tak snižují jejich zastoupení ve stopáži. Ostatně průměrná délka zpravodajských příspěvků s migrační tematikou nebo navazující agendou činila 45 vteřin, časově se tedy rozhodně nejednalo o tematiku ve zpravodajství upozaděnou.

Co se žánrového ukotvení týče, s výjimkou pěti vycházely všechny zpravodajské příspěvky ze čtené zprávy, přečtené redaktorem, který tou kterou relací prováděl. Ve většině případů je ovšem doplňovala reportáž a ve více než 40% citace. Citací je v tomto případě míněno puštění záznamu rozličných vyjádření osob mimo redakci – nejčastěji politiků, zástupců různých institucí atd. Český rozhlas Radiožurnál oproti komerčním rozhlasovým programům velmi často popřával prostoru cizojazyčným mluvčím, čehož specifické dopady budou přiblíženy v kapitole Mluvčí a zdroje zpravodajských příspěvků.

žánry obsažené v příspěvcích	počet	podíl
čtená zpráva	152	96,8%
reportáž	120	76,4%
citace	68	43,3%

	ZP s migrační tematikou	podíl
headline	61	45,2%
bez headlinu	74	54,8%

	ZP navazující agendy	podíl
headline	7	31,8%
bez headlinu	15	68,2%

Z celkového počtu 135 zpravodajských příspěvků s migrační tematikou jich 61 (tedy 45,2 %) mělo zastoupení v přehledu zpráv, který uvozuje každou zpravodajskou relaci. Uvážíme-li, že tyto přehledy obvykle předjímají dvě až tři zprávy z následující relace, čítající obvykle 3 – 9 zpravodajských příspěvků (ve sledovaném období byl průměrný počet příspěvků v analyzovaných relacích 6,8), jedná se o zastoupení mírně nadprůměrné. Rovněž byly do jedné relace nezřídka zařazeny i dva a více zpravodajských příspěvků s migrantskou tematikou, resp. s navazující agendou (průměrně bylo v jedné relaci téměř 1,9 takových příspěvků), přičemž headline v takových případech měl obvykle pouze jeden z těchto příspěvků. I z toho tedy vyplývá, jaký význam provozovatel tematicke ve vysílání přisoudil. Zpravodajské příspěvky navazující agendy pak byly častěji zařazovány do druhé půlky zpravodajství (i proto, že se z větší části jednalo o zpravodajství zahraniční, a to geograficky poměrně vzdálené). Výše uvedené tabulky zachycují poměr mezi zpravodajskými příspěvky s headlinem a bez headlinu a poměrné zastoupení zpravodajských příspěvků věnovaných migrační krizi v úvodním přehledu napovídá, za jak důležité toto téma redakce ve sledovaném období považovala. Z posluchačského hlediska rovněž uvažme, že zprávy s headlinem zazníjí v dané relaci vlastně dvakrát, byť poprvé ve velmi zkrácené podobě. Tato analýza potom nezachytila občasně shrnutí zpráv bezprostředně předcházející časovému znamení. Má funkci jakési upoutávky a shrnutí podstatných bodů reportáže a může se tak stát, že v deseti minutách vysílání kolem celé hodiny zazní alespoň v hrubých obrysech jedna informace třikrát.

Následující tabulky nabízejí přehled obecných témat jednotlivých příspěvků s headlinem, pořadí zhruba odpovídá rozložení obecných témat u všech zpravodajských příspěvků (viz kapitolu Tematická agenda).

obecné téma ZP s migrační tematikou	počet
migrace Evropou	44
EU politika	12
česká politika a migrace	2
převaděčství	1
reakce Evropanů	1
zahraničí	1

obecné téma ZP s navazující agendou	počet
zahraničí	6
EU politika	1

Při kódování jsme sledovali i pořadí, v němž zpravodajské příspěvky s uprchlickou tematikou zazněly. Rozložení částečně odpovídá pravděpodobnostním zákonitostem a průměrnému počtu příspěvků na relaci (6,8).

Jak je z tabulky zřejmé, nejčastěji příspěvky zmiňující migraci zaujímaly v relacích druhé, resp. první a třetí místo – celkem bylo na prvních třech místech v relacích přes 70 % zpravodajských příspěvků s migrační tematikou, což vypovídá o nadprůměrném umístění agendy v první polovině relace. Tento fakt může být ovšem způsoben i tematickým uspořádáním relací, viz následující odstavec.

pořadí příspěvku	počet	podíl
1	27	20,0%
2	40	29,6%
3	28	20,7%
4	24	17,8%
5	11	8,1%
6	4	3,0%
8	1	0,7%
celkem příspěvků	135	100,0%

Jak stojí již výše, poněkud jiná situace byla u zpravodajských příspěvků věnujících se navazující agendě – vzhledem k tematickému zařazení do zahraničněpolitického zpravodajství, které obvykle bývá zařazováno ke konci relace, se příspěvky navazující agendy častěji objevovaly na pozdějších místech, než tomu bylo u příspěvků tematizujících migrační krizi jako takovou.

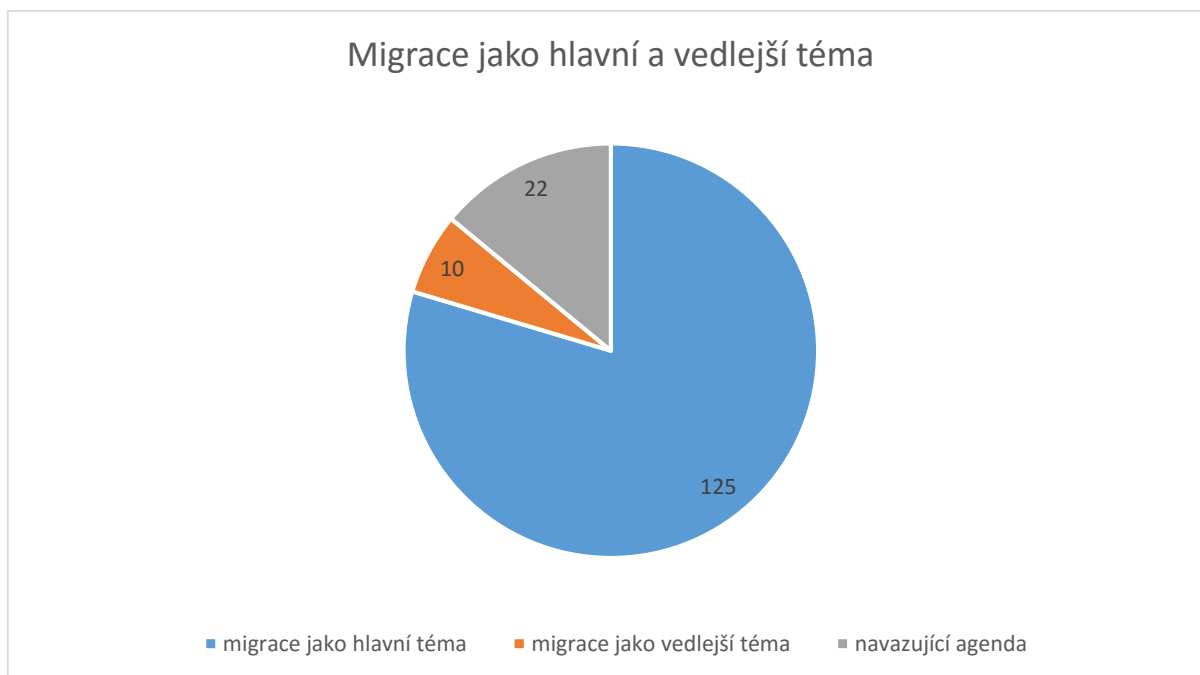
pořadí příspěvku	počet	podíl
1	3	13,6%
2	1	4,5%
3	1	4,5%
4	6	27,3%
5	2	9,1%
6	3	13,6%
7	4	18,2%
8	1	4,5%

9	1	4,5%
celkem příspěvků	22	100,0%

TEMATICKÁ AGENDA

Klíčem pro zachycení zprávy do kódování byla jakákoli zmínka o migraci a zařazeny byly rovněž příspěvky s migrační krizí související, byť nevysloveně.

Jak je zřejmé z níže uvedeného grafu, mezi kódovanými příspěvky jednoznačně převažovaly ty, které se migraci věnovaly jako hlavnímu tématu, jako vedlejší téma ji pojímala pouze desetina kódovaných příspěvků. 14 % z příspěvků jsme pak kódovali zvlášť coby navazující agendu a věnují se jim také zvláštní, oddělené, podkapitoly.

Témata zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Jednotlivé příspěvky jsme, na úrovni celého zpravodajského příspěvku, tedy spíše obecného než konkrétního tématu, posuzovali rovněž z hlediska toho, zda zachycují „problémy migrantů,“ či „problémy s migranty,“ přičemž jeden příspěvek mohl splňovat kritéria jedné, obou, nebo také žádné kategorie. Ve vysílání jednoznačně převažovaly příspěvky popisující problémy s migranty – do této kategorie byly zařazeny například zprávy o situaci na hranicích (ať už srbsko-maďarských, maďarsko-rakouských ale i jiných), o komplikacích ve vlakové dopravě, o vyjednávání kvót apod. Problémy migrantů pak zachycovaly zprávy o tragédiích, podmínkách v zařízení pro migranty, zacházení s nimi apod.

	ANO	NE
problémy s migranty	100	35
problémy migrantů	43	92

Při kódování jsme rovněž rozlišovali, zda jsou migranti hlavním tématem daného příspěvku, nebo nikoli. Pouze v deseti z celkového počtu 135 příspěvků potom migrace nezaujímala ústřední pozici. Dalších 22 příspěvků navazující agentury pak žádnou zmínku o migraci nebo migrantech neobsahovaly.

Při sledování poměrného zastoupení jednotlivých témat (konkrétních i obecných) je třeba mít na paměti, že jsou příspěvky navazující agentury řazeny zvlášť, tedy je nezahrnuje toto poměrné zastoupení.

TÉMA obecně	počet	podíl
migrace Evropou	86	63,7%
politika Evropské unie	21	15,6%
česká politika a migrace	9	6,7%
reakce Evropanů	7	5,2%
převaděčství	5	3,7%
zahraničí	5	3,7%
domácí	2	1,5%

Obecné téma vystihuje nejvýraznější, hlavní linii příspěvku, byť i v této kategorii by často bylo lze přiřadit jeden příspěvek k více tématům.

Jak je zřejmé z výše uvedené tabulky jednoznačně převažovaly zpravodajské příspěvky, které se tematicky dotýkaly převážně migrace Evropou. Toto téma bylo rovněž velmi široké – zahrnovalo veškeré události související s migranty na území Evropy, včetně situace na hranicích, v zařízeních atd. Mezním případem byl například nález nákladního vozu s mrtvými migranty, který se zpočátku řadil do této kategorie, aby se v souvislosti s vyšetřováním a prohlášeními s ním spjatými přesunul do poněkud konkrétnější kategorie „převaděčství.“ Rovněž politicky laděná témata „politika“ a „česká politika a migrace“ v sobě mnohdy zahrnují i informace o pohybu migrantů na území Evropy.

Při kódování zpravodajských příspěvků jsme vycházeli z rozdělení na obecné a konkrétní téma, přičemž zatímco obecné téma měl každý zpravodajský příspěvek právě jedno, konkrétních témat mohl obsáhnout více, proto počet konkrétních témat, která se v sledovaném materiálu vyskytla, neodpovídá celkovému počtu příspěvků.

TÉMA konkrétně	počet	podíl
migranti na českém území	31	23,0%
situace v Maďarsku	29	21,5%
postoj české politiky	27	20,0%
na cestě z Maďarska do Německa	25	18,5%
kvóty	21	15,6%
hledání řešení pro situaci v Evropě	19	14,1%
zařízení pro migranty	19	14,1%
legislativa - úprava, azylová politika	17	12,6%
situace v Německu	16	11,9%
boj proti převaděčství	13	9,6%
pomoc migrantům	13	9,6%
migrační krize jako téma	12	8,9%
postoj institucí EU	12	8,9%
EU politika	11	8,1%
jednání V4	11	8,1%

situace na maďarsko-srbské hranici	11	8,1%
nález nákladního vozu s mrtvými migranty	9	6,7%
potíže s migranty	9	6,7%
situace v Rakousku	9	6,7%
cestování	8	5,9%
ochrana evropských hranic	8	5,9%
proti demonstrace	8	5,9%
plot na hranicích	7	5,2%
převaděčství	6	4,4%
radikalizace společnosti	6	4,4%
zapojení armády	6	4,4%
boje proti tzv. Islámskému státu	4	3,0%
pro demonstrace	4	3,0%
situace v Srbsku	4	3,0%
hledání řešení pro situaci ve výchozích zemích	3	2,2%
přijetí migrantů	3	2,2%
hledání řešení	2	1,5%

Konkrétních témat v sobě měly obvykle jednotlivé zpravodajské příspěvky hned několik. Nejhojněji, nicméně mezi ostatními nijak zvlášť nevyčnívající, bylo zastoupeno téma „migranti na území ČR,“ které se vyskytlo v 23 % zpravodajských příspěvků. Tomuto tématu se věnovaly příspěvky referující nejen o počtu migrantů na území České republiky a o organizaci jejich pobytu zde (ať už vzhledem k zařizování uprchlických táborů, azylové politice, pomoci českých organizací atd.), ale okrajově se jich dotkly i příspěvky zaměřené na situaci ve střední Evropě – například ty, které se zabývaly v sledovaném období exponovanou migrační trasou z Maďarska do Německa, nebo nálezem nákladního automobilu s těly mrtvých migrantů na rakouské dálnici, následným vyšetřováním, případně boji proti převaděčství jako takovému. V souvislosti s tímto konkrétním tématem stojí za zmínku dva zpravodajské příspěvky věnované konkrétnímu zacházení s migranty na území České republiky, a sice protest židovských organizací proti číslování osob.⁵ Jak je vidno, přítomnost migrantů na českém území byla informačně pokryta z různých úhlů – kromě toho, že redakce informovala o údajích a situaci, která českého posluchače zajímá, snažila se načrtnout i náhled jaksi „zvenku,“ tedy jak se na politické i praktické kroky v českém zacházení s migrační krizí dívají jiné státy, různé organizace a běžní občané, a případně, byť spíše implicitně, i sami migranti. Příspěvky rovněž zachycují reakci Čechů – ať už v podobě demonstrací vyjadřujících podporu nebo naopak odpor vůči migrantům, tak snahu běžných občanů i neziskových organizací putujícím nějak pomoci.

O pouhá dvě procenta nižší zastoupení měla, poměrně překvapivě, situace v Maďarsku. Ve sledovaném období eskalovala situace na budapeštském nádraží Keleti, migranti se hromadně přesouvali ze Srbska přes Maďarsko do Německa (ostatně tuto „cestu z Maďarska do Německa“ tematizovalo 18,5 % příspěvků), maďarské úřady po mnohých peripetiích nakonec samy některé z migrantů přiblížily k rakouským hranicím a opustily od snahy o jejich identifikaci.⁶ Od srbských hranic na jedné po rakouské na druhé straně měl provozovatel své redaktory na místě, příspěvky týkající se situace v Maďarsku byly opravdu zevrubné, rovněž se věnující různým aspektům přítomnosti migrantů v dané

⁵ 3. září 2015 v relaci od 9:00 hod. Italští Židé kritizují českou praktiku číslování uprchlíků na kůži a téhož dne v polední relaci Označování běženců čísla není běžný postup.

⁶ Maďarská policie bez ověření totožnosti posílá tisíce uprchlíků do Rakouska, odvysíláno v relaci od 9:00 hod. 8. září 2015.

Téma „pomoc migrantům“ mělo ve sledovaném období stejné zastoupení (9,6 %) jako „boj proti převaděčství“, který se vynořil především po nálezů nákladního vozu s těly mrtvých uprchlíků. Řadily se do něj jak příspěvky zpravující o vyšetřování tragédie, tak hlasité volání politiků po boji s pašeráky lidí, které se v některých případech spíše snažilo přehlušit debatu na jiné téma – například řešící organizované přerozdělování migrantů mezi zeměmi Evropské unie. Kromě boje proti převaděčství byly zvláště kódovány příspěvky, v nichž došlo pašování lidí zmínky samostatně, bez usouvzažnění k jeho potírání. Převaděčství bez tohoto rozměru se pak objevilo pouze v šesti příspěvcích. Celkově se tak této tematice věnovalo 19 příspěvků, tedy 14,1 % z celku sledovaných relací.

Dvanáct příspěvků se věnovalo „migrační krizi jako tématu“, tedy došla zmínky migrace jako taková, obvykle v souvislosti s různými politickými jednáními a obecněji laděnými příspěvky, které třeba neměly migraci ani jako hlavní téma.

Stejný počet zpravodajských příspěvků zachycoval „postoj institucí Evropské unie“, velmi často se jednalo právě o problematiku kvót, společných snah o nalezení řešení, ale i odlišný přístup jednotlivých členských zemí k problematice.

Téma „EU politika“ v sobě nezahrnuje pouze politické kroky unijních orgánů, ale i jednotlivých členských zemí, řadí se sem tak např. příspěvek Německo, Francie a Británie chtějí svolat mimořádnou schůzku ministrů kvůli migrační krizi odvyšlaný dne 30. srpna 2015 v relaci od 18:00 hod. Jednalo se však spíše o výjimečné případy, tedy o zprávy ze zemí, které např. neměly svou vlastní konkrétní kategorii, nebo o souhrnný postoj různých zemí. Téma „EU politika“ jinak patřilo do témat obecných. Do konkrétního tématu proniklo, pouze pokud nebylo současně v kategorii témat obecných a zpravodajskému příspěvku by tak chyběla podstatný obsahový aspekt.

Jedenáct příspěvků se věnovalo jednání Visegrádské skupiny, a to s mírným předstihem, během samotného jednání, které se konalo 4. září 2015 v Praze,⁷ i po něm. V této souvislosti obvykle zazněl poněkud mimochodný postoj zemí V4 vůči celounijním postupům, redakce stručně přetlumočila postoje jednotlivých politiků a v některých případech jim i poskytla citaci ve vysílání.

Devět příspěvků pojednávalo „nález nákladního automobilu s těly mrtvých migrantů“, přičemž se jednalo o zprávy o nálezů i vyšetřování, resp. o snahu podobným případům do budoucna zamezit, přičemž obsah zpráv byl většinou méně vágní než tato shrnující věta.⁸

V devíti příspěvcích zmíněné „potíže s migranty“ spočívaly obvykle v jednání migrantů, které citelným způsobem zasáhlo do života Evropanů – s výjimkou dvou příspěvků referujících o zastavené dopravě v Eurotunelu, tedy tunelu pod Lamanšským průlivem, se jednalo o příspěvky z Maďarska zachycující protesty migrantů na budapeštském nádraží Keleti i na jiných místech země. Příspěvky byly podány zcela neutrálně, fakticky, „potíže s uprchlíky“ byly na hraně implicitnosti, nicméně do té míry zřejmé, že jsme se je rozhodli takto označit. V případě proniknutí migrantů do tunelu byly například poměrně výrazně popsány nepříjemné důsledky, které tato záležitost měla pro cestující ve vlacích. S touto tematikou rovněž úzce souvisí kategorie „cestování“, která v osmi příspěvcích zachytila souvislost migračních přesunů v Evropě (v jednom příspěvku i Africe a Asii) s dopravní situací, resp. cestováním jako takovým. Kromě zmíněných zpráv z kanálu La Manche se jednalo o příspěvky popisující pochod

⁷ <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/ocekavane-udalosti/4--zari-2015-mimoradny-summit-predsedu-vlad-zemi-visegradske-skupiny-k-reseni-migracni-krize-134069/> [cit. 7. 3. 2016].

⁸ Za pozoruhodné, nicméně s dodržováním zákona nikterak související, lze označit, že ve sledovaných relacích nedošlo zmínky uveřejnění fotografie utopeného chlapce Alana Kurdího, tedy téma, které ve sledovaném období sytilo média, včetně programů zachycených v sesterských analýzách Rady.

migrantů po maďarské dálnici, ale i změnu dovolenkových destinací vzhledem k válečným konfliktům na Blízkém východě, ale i hrozbě teroristických útoků v tradičních letoviscích.

V osmi zpravodajských příspěvcích došla větší či menší zmínky zdůrazňovaná potřeba „ochrany evropských hranic“, ať už v rámci Schengenského prostoru nebo právě na jeho okrajích. Mnohdy tato agenda zazněla z úst, ať už přímo nebo nepřímo, mluvčích, kteří do jisté míry zacházeli se strachem z migrace, reagující na něj právě upozorněním na potřebu ochrany evropských hranic.⁹ Toto téma se ostatně hlouběji projeví v rámci coby „potřeba ochrany, chránit hranice. U konkrétních témat se v souvislosti s ochranou evropských hranic však jednalo i o prostě faktické informace o konkrétních opatřeních na hranicích, a to jak českých, tak evropských. S tímto tématem souvisí rovněž „zapojení armády“, které se vyskytlo v šesti příspěvcích a které se týkalo jak konkrétních případů přítomnosti vojska na hranicích, resp. při organizaci migrace, tak politickému plánování této organizace. Jakkoli se může jednat o téma poněkud ožehavé, v uvedených případech šlo spíše o letmé zmínky.

Přijetí migrantů se v tomto případě týká nikoli vstřícného přístupu Evropanů vůči migrantům, nýbrž oficiální politiky přijímání migrantů, tato kategorie není, jak je zřejmé, příliš naplněná, ze tří příspěvků se dva věnovaly tomu, kolik migrantů by Francie byla ochotná/měla přijmout. I v této analýze jsou ovšem čtyři tematické kategorie, které naznačují reakci Evropanů. Kromě již zmíněné „pomoci migrantům“ jde o „demonstrace pro, proti a radikalizaci společnosti.“ Přestože „demonstrace proti“ četností dvakrát převyšují „demonstrace pro“, naprosto se nejedná o příznak nevyváženosti. S výjimkou tří příspěvků se všechny věnovaly událostem v Německu, především Sasku, přičemž dva z oněch tří popisovaly mj. naladění vůči migrantům v České republice, ve večerní relaci 12. září 2015 byly zmíněny i demonstrace na Slovensku, třetí se pak týkal české politiky, konkrétně se zabýval kritickým komentářem, který pronesl předseda KDU-ČSL Pavel Bělobrádek na adresu vicepremiéra Andreje Babiše v souvislosti s jeho postojem k migrační krizi.¹⁰

Přestože většina příspěvků pojednávajících boj proti tzv. Islámskému státu spadala do navazující agendy, ve čtyřech případech se tyto objevily i mezi příspěvky s migrační tematikou. Typově se jednalo o zahraničněpolitické příspěvky, jejich aktéři nahlíželi migrační krizi i z hlediska jejích příčin.

V několika jednotlivých případech nepostihly tematické kategorie dostatečně záběr příspěvků, neboť by vyžadovaly přičinění nového samostatného tématu, které by ovšem nemělo v sumě relací obdoby. Příkladem budiž příspěvek Hlavní pozemní trasa migrantů z blízkovýchodních a afrických zemí vede na západ Evropské unie přes Řecko, Makedonii, Srbsko a Maďarsko odvysílaný 4. září 2015 v relaci od 18:00 hod. Příspěvek pokrýval široké spektrum témat, z nichž většina byla snadno zakódovatelná, ale některá tímto sítím pronikla. Přesto se lze domnívat, že z hlediska potřeb Rady je sledovaný tematický záběr uspokojivě vyčerpávající a shrnuje podstatné rysy zpravodajské agendy.

Pohled na tematickou strukturu zpravodajských příspěvků s migrační tematikou nenasvědčuje tomu, že by ve sledovaném období došlo na programu Český rozhlas Radiožurnál k porušení zákona č. 231/2001 Sb.

⁹ Evropská unie musí podle prezidenta Miloše Zemana chránit své hranice před nelegálními běženci, zaznělo v relaci od 18:00 hod. 25. srpna 2015; Vicepremiér Babiš chce kvůli uprchlíkům uzavřít schengenský prostor – následující den v relaci od 6:00 hod.

¹⁰ Pavel Bělobrádek ostře kritizoval Andreje Babiše, 26. 8. 2015 od 18:00 hod.

Témata zpravodajských příspěvků navazující agendy

V případě příspěvků s navazující agendou není relevantní sledování kategorií „problémy s migranty/problémy migrantů“, protože migranti nedošli v těchto příspěvcích zmínky, proto ani příspěvky neobsahovaly explicitní vyjádření vztahu, který tyto kategorie vyjadřují.

Nutno na úvod zmínit, že do navazující agendy nebyly nakonec zařazeny tři zpravodajské příspěvky věnované Siru Nicholasi Wintonovi – těžiště těchto zpráv spočívalo ve vzpomínce, kterou Siru Nicholasovi věnovala britská Royal Mail a Česká pošta, totiž ve vydání speciální edice poštovních známek s jeho portrétem. Sir Nicholas zemřel 1. července 2015 a mediálním prostorem poté rezonoval jeho příběh právě v souvislosti s uprchlictvím jako takovým, s důrazem na lidský a humanitární rozměr věci. Ve třech zprávách, které však zazněly ve sledovaném období, již nebyla tato stránka nijak tematizována, sdělovaná informace se týkala onoho vydání známek a lze jen těžko usuzovat, zda běžný posluchač zpravodajství pocítil souvislost mezi těmito příspěvky a migrační tematikou.

Obsahově se tak v navazující agendě jednalo především o témata zahraničněpolitická, jedinou výjimkou zařazenou do obecných témat domácí politiky byl příspěvek o závěrech zpravodajských služeb, které zhodnocovaly situace v české republice a kromě korupce, nepřiměřenému lobbingu a státním zakázkám v nich došli zmínky i teroristé, pro něž není podle zpravodajských služeb Česká republika primárním cílem. Terorismus a tzv. Islámský stát, tedy témata vyvolávající pocit ohrožení či pojednávající možné nebezpečí, jednoznačně v příspěvcích navazující agendy převládaly – celkem se jednalo o 18 zpravodajských příspěvků z 22.

Jeden z příspěvků se potom dotýkal bojů proti tzv. Islámskému státu implicitně, a sice ve zpravodajském příspěvku Turecko v noci na dnešek silně bombardovalo pozice kurdských bojovníků v Iráku.¹¹ Tři příspěvky týkající se „přistěhovalectví“ se pak věnovaly přistěhovalectví v Evropské unii, ovšem nikoli bezprostředně souvisejícímu se současnou krizí. Jedna ze zpráv představila statistické údaje ze Spojeného království¹² a další dvě se věnovaly prohlášení britské ministryně vnitra Theresy Mayové, která v srpnu zmínila možnost omezení volného pohybu osob v rámci Evropské unie.¹³

TÉMA obecně	počet	podíl
zahraničí	15	68,2%
tzv. Islámský stát	4	18,2%
EU politika	2	9,1%
domácí	1	4,5%

V příspěvcích o boji proti tzv. Islámskému státu převažovala politicko-vojenská stránka věci, šlo například o zprávy z pekingské schůzky Miloše Zemana a Vladimira Putina, dohady mocností o to, kdo podporuje kterou stranu syrského konfliktu, ale i zprávu o návratu českých letců z měsíční islandské mise. Pro přesné názvy příspěvků viz přiloženou tabulku chronologický přehled zpravodajských příspěvků.

V příspěvcích s konkrétním tématem „terorismus“ se jednalo např. o již zmíněný příspěvek pojednávající zjištění českých zpravodajských služeb, zprávu o udělení vyznamenání čtveřici, která

¹¹ Odvysíláno v polední relaci 8. září 2015.

¹² V Británii nejspíš poprvé žije více než 8 000 000 lidí, kteří se narodili v zahraničí, odvysíláno 27. 8. 2015 v relaci od 9:00 hod.

¹³ Britská ministryně vnitra by chtěla nově vymezit pravidla pro volný pohyb osob v rámci EU, odvysíláno 29. 8. 2015 v relacích do 6:00 a 9:00 hod.

zabránila teroristickému útoku ve francouzském rychlovlaku, ale i odsouzení žurnalistů stanice Al-Džazíra v Egyptě nebo připomínku obětí 11. září v New Yorku.

Sledované zpravodajské relace zpracovávaly příspěvky navazující agendy střízlivě, a to i přes ožehavost a citlivost témat. I v tomto případě tak nelze než shrnout, že ani příspěvky navazující agendy se neprohřešily proti zákonu č. 231/2001 Sb.

TÉMA konkrétně ¹⁴	počet	podíl
boje proti tzv. Islámskému státu	9	40,9%
boje Turecka proti Kurdům	1	4,5%
ničení památek tzv. Islámským státem	3	13,6%
přistěhovalectví	3	13,6%
terorismus	6	27,3%

AKTÉŘI ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Aktéři zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Ve sledovaných zpravodajských příspěvcích s migrační tematikou bylo okódováno celkem 1671 aktérů, tedy průměrně více než 12 aktérů na příspěvek.

Jako aktéři byly kódovány subjekty, které v jednotlivých zpravodajských příspěvcích zazněly, a měly alespoň nějakou vazbu na migrační tematiku – nebyly tedy kódovány ty, o nichž v příspěvku zazněla (často zjevně z důvodu úspory času) zmínka v souvislosti se zcela jiným tématem. Příkladem budiž zpráva o schůzce velvyslanců v České republice, na níž premiér Bohuslav Sobotka mj. zmínil, že se chystá na státní návštěvu Číny, která ovšem v tomto případě nebyla kódována jako aktér. Hlavním tématem příspěvku, s nímž však Říše Středu nijak nesouvisela, byla právě migrační krize.¹⁵

Konkrétní osoby naopak byly kódovány i v případě, že s krizí nesouvisely.

Jak je zřejmé, ve sledovaném obsahu zřetelně převažovali coby aktéři samotní migranti.¹⁶ Je to zcela logický důsledek výběru relevantních příspěvků. Rovněž zastoupení Evropské unie, resp. politických představitelů a patřičných institucí nelze označit za překvapivé. Mimo obecněji pojatou kategorii „instituce“ jsme vyčlenili výrazněji zastoupené bezpečnostní složky různých států, a sice do kategorií „policie“ a „armáda.“

Kategorie „občané“ v sobě zahrnovala de facto každého plurálního aktéra, který nebyl identifikovatelný s jinou z přesněji formulovaných obecných kategorií – jednalo se tak o obyvatele měst, stejně jako o demonstranty, příznivce určitých společenských názorů, ale i jednotky výzkumů veřejného mínění (např. veřejnost francouzská, 16% Poláků) atd.

¹⁴ Oproti zpravodajským příspěvkům s migrační tematikou bylo u navazující agendy kódováno pouze jedno konkrétní téma.

¹⁵ Schůzka velvyslanců v ČR, 24. 8. 2015 v Hlavních zprávách od 12 hod.

¹⁶ 65 z celkového počtu 495 výskytů bylo ovšem kódováno jako „synonymum“, jednalo se tedy o jakési zdvojení aktéra – výpověď zůstala podobná, ne-li stejná, změnilo se pouze konkrétní označení migranta. I bez těchto případů ovšem migranti zaujímali v celkovém přehledu aktérů první místo s 430 výskytů a 25% poměrným zastoupením.

Kromě zemí Evropské unie byly častými aktéry i jiné státy, z nich asijské, evropské a africké jsou rozčleněny dle kontinentů, Rusko, USA, Turecko a Austrálie pak sdílejí kategorii společnou, protože nehrály v příspěvcích tak výraznou roli.¹⁷ Rozličné země byly kódovány jako aktéři, neboť označení jednotlivých států, ale i geografických území („Blízký východ, africké země, balkánské státy“) se stávala ve zpravodajství metonymickými figurami, které obvykle zastupovaly politické představitele s rozhodující mocí toho kterého státu, tušení jakési státní identity, či přináležitosti, méně často pak obyvatelstvo toho kterého území. Stejně označený konkrétní aktér se tak mohl ocitnout v různých obecných kategoriích, podle toho, jaký význam ono konkrétní označení neslo.

Do kategorie „krize jako taková“ patřily obecné termíny jako „krize, migrace“. Podrobnější rozpis zachycuje konkrétní termíny, jimiž byla situace popisována. V převážné většině případů se jednalo o příspěvky politického charakteru, v nichž nezdědky migranti coby lidé vůbec nebyli zmíněni a neokódováním oněch abstraktnějších termínů by se ztratila podstatná část sdělení. Jak je zřejmé, jednalo se o slova spíše negativně laděná (krize, problémy), což ovšem nelze přičítat na vrub redakce. Téměř úplné splynutí s politickou (hlavně zahraničněpolitickou) tematikou a agenda těchto příspěvků s sebou přirozeně termíny tohoto typu přinesly. Jejich negativní rozměr rovněž nebyl v konkrétních formulacích nijak zdůrazňován, jednalo se ve všech případech o věcné a emoci prosté informace, obvykle popisující různá jednání a postoje jednotlivých politiků.

Překvapivě skromně byli v zpravodajství zastoupeni aktéři (i mluvčí) z řad odborníků. To však může souviset se strukturou vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál: zatímco sledované komerční rozhlasové programy vysílají pouze krátké zpravodajské relace a jeden publicistický pořad, Radiožurnál je těmto žánrům věnován cele. Proto může hlas odborníků zaznít mimo samotné zpravodajství, například v publicistických blocích navazujících na zpravodajské relace, ale i ve specializovaných pořadech.

K méně četným obecným kategoriím odkazujeme na rozšířenou tabulku zahrnující i konkrétní výpis aktérů, resp. témat, v souvislosti s nimiž byli tito zmíněni.

obecná kategorie aktérů	počet	podíl
migranti	495	29,6%
instituce	283	16,9%
EU stát	244	14,6%
politik	203	12,1%
policie	103	6,2%
občané	72	4,3%
krize jako taková	51	3,1%
převaděči	51	3,1%
Evropa stát	40	2,4%
nevládní a neziskové organizace	27	1,6%
Asie stát	23	1,4%
armáda	15	0,9%
média	10	0,6%
stát	10	0,6%
tzv. Islámský stát	10	0,6%
soukromá sféra	9	0,5%
Afrika stát	7	0,4%

¹⁷ V téže kategorii se ovšem ocitla i území, která nelze zařadit jednoznačně ke kontinentu – například „spřátelené nebo okolní země“ či „Západ.“

teroristé	7	0,4%
výchozí země	5	0,3%
odborník	4	0,2%
dějiny	2	0,1%

Následující tabulka rozšiřuje výše uvedený přehled o konkrétní aktéry a jejich četnost a o tematickou agendu, která se k nim ve sledovaných relacích vázala.

Témata jsou mezi jednotlivými aktéry rozložena nepřekvapivě – zatímco některé kategorie aktérů jsou natolik obecné, že se vyskytují téměř ve všech tématech (politici představitelé, občané, migranti), někteří aktéři jsou úžeji spjati s určitým tématem. Nejvýrazněji se tato provázanost projevuje u kategorie „převaděčů“ nebo „tzv. Islámského státu“.

Kategorii „migranti“ se vzhledem k její šíři i významu pro tuto analýzu věnuje zvláštní podkapitola a tabulka.

aktér / obecné určení aktéra	počet	v souvislosti s tématem
Afrika stát	7	cestování 3x
africké země	2	hledání řešení pro situaci v Evropě 1x
Egypt	1	kvóty 1x
Lybie	2	migrační krize jako téma 1x
Tunisko	2	situace v Maďarsku 1x
armáda	15	hledání řešení pro situaci v Evropě 1x
2 600 vojáků	1	migranti na českém území 2x
armáda	1	ochrana evropských hranic 11x
armáda ČR	5	situace v Maďarsku 1x
armáda francouzská	1	
armáda maďarská	1	
armáda rakouská	1	
bezpečnostní složky	3	
integrováné vojenské síly	1	
vojáci	1	
Asie stát	23	boje proti tzv. Islámskému státu 8x
Blízký východ	2	hledání řešení pro situaci v Evropě 2x
Čína	1	kvóty 3x
Irák	3	migrační krize jako téma 1x
Jordánsko	3	migranti na českém území 1x
Libanon	3	pomoc migrantům 4x
Saúdská Arábie	1	situace v Maďarsku 1x
Sýrie	10	situace v Německu 2x
		zahraničí 1x
dějiny	2	migranti na českém území 2x
nacisté	1	
vězni koncentračních táborů	1	
EU stát	243	azylová politika 6x
členské státy EU	11	boj proti převaděčství 14x
ČR	36	boje proti tzv. Islámskému státu 2x

EU	2	cestování 2x
Francie	8	EU politika 3x
Chorvatsko	2	hledání řešení pro situaci v Evropě 48x
Itálie	7	jednání V4 9x
Lucembursko	1	kvóty 28x
Maďarsko	62	migrační krize jako téma 2x
některé země	1	migranti na českém území 23x
Německo	38	na cestě z Maďarska do Německa 35x
Polsko	8	nález nákladního vozu s mrtvými
Portugalsko	1	migranty 5x
Rakousko	32	ochrana evropských hranic 6x
řada zemí západní Evropy	1	plot 6x
Řecko	10	pomoc migrantům 10x
Slovensko	10	postoj české politiky 2x
spolkové země	1	proti demonstrace 2x
státy EU	1	přijetí migrantů 1x
Španělsko	1	situace na hranicích 8x
Velká Británie	5	situace na maďarsko-srbské hranici 4x
zbytek Evropy	1	situace v Maďarsku 13x
země EU nesouhlasící s kvótami	3	situace v Německu 11x
země EU, které nechtějí pomoci s přílivem uprchlíků z válečných zón	1	situace v Rakousku 2x
Evropa stát	41	zařízení pro migranty 1x
balkánské státy	2	EU politika 3x
Evropa	1	hledání řešení pro situaci v Evropě 1x
evropské státy	1	jednání V4 1x
Makedonie	3	kvóty 1x
Skandinávie	1	migranti na českém území 2x
Srbsko	32	na cestě z Maďarska do Německa 3x
východoevropské země	1	nález nákladního vozu s mrtvými
		migranty 1x
		ochrana evropských hranic 4x
		plot 5x
		pomoc migrantům 1x
		postoj české politiky 2x
		situace na hranicích 4x
		situace na maďarsko-srbské hranici 2x
		situace v Maďarsku 5x
		situace v Srbsku 6x
instituce	283	boj proti převaděčství 5x
Bertaudová Natasha	1	boje proti tzv. Islámskému státu 2x
Bezpečnostní rada státu	5	demonstrace pro i proti 1x
Břeclav	1	EU politika 3x
církev	1	hledání řešení 1x
české církve	1	hledání řešení pro situaci v Evropě 46x
dráhy české	1	jednání V4 31x
dráhy dánské	1	kvóty 35x
dráhy maďarské	1	migranti na českém území 43x
		na cestě z Maďarska do Německa 23x

dráhy rakouské	1	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x ochrana evropských hranic 16x plot 4x pomoc migrantům 24x postoj české politiky 5x pro demonstrace 2x přijetí migrantů 3x situace na hranicích 3x situace na maďarsko-srbské hranici 4x situace v Maďarsku 16x situace v Německu 6x situace v Rakousku 2x situace v Srbsku 5x zařízení pro migranty 2x
duchovní čeští	1	
duchovní polští	1	
Evropský parlament	2	
Evropská unie	24	
Evropská komise	19	
farnosti evropské	1	
Gądecki Stanisław	1	
Gračka Jiří	1	
hasiči	2	
Horvath Thomas	1	
Koudelný Miloslav	1	
kvóty	53	
Ministerstvo vnitra	7	
náměstek ministerstva vnitra	1	
NATO	1	
Nováková Lucie	2	
OSN	1	
papež František	2	
parlament Maďarsko	4	
pětibodový plán	1	
plot	12	
Prouza Tomáš	1	
římskokatolická církev	1	
saské úřady	1	
Schengen ¹⁸	16	
soud	4	
Soudní dvůr Evropské unie	1	
státní orgány	1	
Šťáhlavský Petr	1	
tajné služby	3	
úřady	2	
úřady ČR	3	
úřady maďarské	5	
úřady německé	2	
úřady rakouské	2	
Visegrádská skupina	12	
velvyslanci	1	
vláda Austrálie	1	
Vláda ČR	9	
vláda Maďarsko	10	
vláda Polsko	1	

¹⁸ „Schengen“ označuje jak zmínky o Schengenském prostoru, tak o Schengenské dohodě. Jedná se sice o „aktéra“ neživotného, nicméně, podobně jako „kvóty“ či „plot“ klíčového v debatě o migraci Evropou.

vláda Slovensko	1	
vláda Srbsko	1	
vláda Velká Británie	2	
Zaoralová Nicole	1	
zařízení pro uprchlíky	50	
krize an sich	51	azylová politika 3x boj proti převaděčství 1x EU politika 3x hledání řešení pro situaci v Evropě 12x jednání V4 5 kvóty 6x migrační krize jako téma 2x migranti na českém území 7x na cestě z Maďarska do Německa 1x ochrana evropských hranic 1x pomoc migrantům 2x postoj české politiky 4x pro demonstrace 1x situace v Maďarsku 1x situace v Německu 1x situace v Srbsku 1x
humanitární katastrofa	1	
imigrační krize	1	
krize	1	
migrace	7	
migrační krize	13	
migrantská krize	1	
nelegální migrace	1	
problém s uprchlíky	1	
uprchlická krize	25	
média	10	azylová politika 4x migranti na českém území 2x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x postoj české politiky 1x situace v Maďarsku 1x situace v Rakousku 1x
BBC	1	
média	2	
média britská	1	
média maďarská	1	
média německá	2	
novináři	2	
ORF	1	
nevládní a neziskové organizace	27	migranti na českém území 3x na cestě z Maďarska do Německa 5x pomoc migrantům 13x pro demonstrace 1x situace na hranicích 1x situace na maďarsko-srbské hranici 2x situace v Maďarsku 1x situace v Rakousku 1x
Arcidiecézní charita	1	
Červený kříž	5	
česká humanitární organizace nezřetelného názvu	1	
Člověk v tísni	1	
desítky pracovníků a dobrovolníků	1	
dobrovolníci	1	
dobrovolníci zahraniční	1	
humanitární organizace	4	
Charita Brno	1	
charitativní organizace	1	
Jukl Marek	1	
Kosinová Diana	1	
nevládní organizace	1	
sociální centrum Klinika	2	
Struhová Kateřina	1	
šéf Svazu italských židovských organizací	1	

Vrabec Petr	1	
Výzva k lidskosti	1	
zahraniční humanitární organizace	1	
občané	72	azylová politika 2x
16% Poláků	1	cestování 2x
aktivisté	1	demonstrace pro i proti 1x
Brno	1	hledání řešení pro situaci v Evropě 1x
Břeclav	3	kvóty 2x
cestující	2	migranti na českém území 9x
Češi	4	na cestě z Maďarska do Německa 6x
Čulíková Vendula	1	ochrana evropských hranic 1x
demonstranti	1	pomoc migrantům 16x
desítky bezradných pasažérů	1	postoj české politiky 3x
děti	1	potíže s migranty 2x
dobrovolníci	7	pro demonstrace 3x
dobrovolníci čeští	1	proti demonstrace 12x
dobrovolníci čeští a slovenští	1	přijetí migrantů 3x
dobrovolníci němečtí	2	situace na maďarsko-srbské hranici 4x
dobrovolnické skupiny	1	situace v Maďarsku 1x
Heidenau	1	situace v Německu 2x
Hodonín	1	situace v Srbsku 1x
italští Židé	1	zařízení pro migranty 1x
kolegyně	1	
krajní pravice	3	
lidé	6	
lidé v okolí	1	
místní	1	
naši krajané	1	
Německo	1	
neonacisté	5	
občané ČR	2	
občanské sdružení německé	1	
odpůrci migrace	2	
odpůrci xenofobie	1	
pomocní dělníci	1	
Praha	1	
pravicoví extremisté	1	
pravicoví radikálové	1	
Příbyl Dan	1	
přihlížející	1	
příznivci migrace	1	
radikálové	2	
Rakušanka	1	
Srbové	1	
sympatizanti levice	1	

veřejnost francouzská	2	
veřejnost polská	1	
většina Francouzů	1	
odborník	4	ochrana evropských hranic 2x postoj české politiky 1x situace v Maďarsku 1x
Füle Štefan	2	
pozorovatelé	1	
ústavní právníci	1	
policie	103	boj proti převaděčství 4x migranti na českém území 28x na cestě z Maďarska do Německa 27x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 8x ochrana evropských hranic 5x pomoc migrantům 1x proti demonstrace 6x přijetí migrantů 1x situace na hranicích 6x situace v Maďarsku 10x situace v Německu 3x situace v Rakousku 1x zařízení pro migranty 3x
bezpečnostní složky	3	
Doskozil Hans Peter	1	
Károly Papp	1	
mluvčí rakouské policie	2	
Policejní prezidium	1	
policie	4	
policie cizinecká	6	
policie ČR	20	
policie maďarská	39	
policie německá	7	
policie pohotovostní	1	
policie rakouská	10	
Pürstl Gerhard	1	
Rendlová Kateřina	3	
strážníci	1	
Tuhý Tomáš	1	
Vondrášek Martin	1	
zástupci bezpečnostních složek	1	
politik	203	azylová politika 9x boj proti převaděčství 4x boje proti tzv. Islámskému státu 1x EU politika 5x hledání řešení 1x hledání řešení pro situaci v Evropě 40x hledání řešení pro situaci ve východních zemích 1x jednání V4 30x kvóty 17x migrační krize jako téma 4x migranti na českém území 25x na cestě z Maďarska do Německa 5x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 2x ochrana evropských hranic 6x plot 2x pomoc migrantům 7x postoj české politiky 22x proti demonstrace 3x převaděčství 3x
Abbott Tony	1	
Asselborn Jean	4	
Avramopoulos Dimitris	1	
Babiš Andrej	6	
Bělobrádek Pavel	2	
Cameron David	5	
celostátní výbor KDU-ČSL	1	
část poslanců	1	
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1	
Dominik Pavel	3	
europoslanci	2	
evropští politici	2	
Fabius Laurent	2	
Faymann Werner	3	
Fico Robert	10	
Gabriel Sigmar	2	
Hahn Johannes	1	
Hašek Michal	1	

Hnutí za lepší Maďarsko	1	situace v Maďarsku 1x situace v Německu 2x situace v Srbsku 6x zařízení pro migranty 7x
Hollande François	6	
Chovanec Milan	17	
Juncker Jean-Claude	7	
Kalenda Daniel	3	
Kaliňák Robert	1	
KDU-ČSL	1	
Kiska Andrej	1	
Kopaczová Ewa	8	
Kurz Sebastian	1	
Lajčák Miroslav	4	
Ľudová strana Naše Slovensko	1	
Maizière Thomas de	1	
Merkelová Angela	14	
Mikl-Leitnerová Johanna	6	
ministři financí	1	
ministři vnitra	2	
Mládek Jan	2	
někteří západoevropští politici	1	
Orbán Viktor	10	
Pelikán Robert	1	
premiéři V4	1	
Putin Vladimír	3	
Schetyna Grzegorz	3	
Si Ťin-pching	2	
Sobotka Bohuslav	28	
Steinmeier Frank-Walter	6	
Szijjártó Péter	4	
Valls Manuel	1	
vedení břeclavské radnice	1	
vládní koalice Německo	3	
Vučić Aleksandar	3	
Zaorálek Lubomír	5	
Zeman Miloš	6	
převaděči	51	boj proti převaděčství 22x hledání řešení pro situaci v Evropě 1x kvóty 2x migranti na českém území 1x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 18x plot 1x postoj české politiky 1x převaděčství 2x situace v Maďarsku 1x situace v Rakousku 2x
30 000 pašeráků	1	
5 pašeráků	1	
Afghánec	4	
Bulhar	1	
bulharský občan s libanonskými kořeny	1	
Bulhaři	2	
člověk	1	
čtyři podezřelí muži	1	
čtyři převaděči	1	
dvě desítky lidí	1	

kriminální gangy	1	
lidé	1	
oba údajní řidiči kamionu	1	
pachatelé	3	
pašeráci	3	
pašeráci lidí	7	
pašeráci migrantů	1	
pašerácká auta	1	
pět podezřelých	1	
podezřelí	3	
policie maďarská	1	
policie rakouská	1	
převaděči	5	
rozvětvený mezinárodní gang	1	
Rumun	2	
řidič kamionu	1	
tři bulhaští občané	2	
tři lidi	1	
údajný řidič kamionu	1	
soukromá sféra	9	
Agrofert	1	cestování 1x
cestovní kanceláře	1	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 4x
Hanzelka Karel	1	postoj české politiky 3x
Hyza	1	situace v Srbsku 1x
Nedvěd Pavel	1	
podnikatelé	3	
pochybná firma s ukrajinským pozadím	1	
stát	10	
Austrálie	1	boje proti tzv. Islámskému státu 1x
muslimský svět	1	cestování 1x
okolní země	2	hledání řešení pro situaci v Evropě 2x
Rusko	1	kvóty 1x
Turecko	3	migrační krize jako téma 3x
Západ	2	pomoc migrantům 1x
teroristé	7	zahraničí 1x
člověk, který by mohl vážně ohrozit bezpečnost	1	cestování 1x
někdo s kontakty na tzv. Islámský stát	1	migranti na českém území 5x
někdo, kdo by mohl být podezříván z teroristických aktivit.	1	postoj české politiky 1x
spící buňky teroristů	1	
terorista	2	
teroristické útoky	1	
tzv. Islámský stát	10	
bojovník tzv. Islámského státu.	1	boje proti tzv. Islámskému státu 5x
		hledání řešení pro situaci v Evropě 3x

radikálové	2	kvóty 1x migranti na českém území 1x
tzv. Islámský stát	7	
výchozí země	5	kvóty 2x migrační krize jako téma 1x migranti na českém území 2x
arabské země	1	
dcerka	1	
manželka	1	
výchozí země	1	
země tranzitu a původu uprchlíků	1	

Akteři vystupující v jednotlivých příspěvcích tvoří široké spektrum, zastupující jak uprchlíky, veřejnost, politiky, sporadicky i odborníky, hojně instituce, ozbrojené složky, ale i jednotlivé státy. Ve všech případech, snad s výjimkou referování o „teroristech,“ či „převaděčích,“ u nichž se častěji než v jiných případech objevoval i negativní kontext,¹⁹ se aktéři vyskytovali v ambivalentním kontextu, málokterý z příspěvků s tematikou uprchlické krize nebyl ze své povahy ambivalentní.

Hodnocení aktérů bylo poněkud pestřejší, ovšem jednoznačně převažovalo hodnocení neutrální:

aktér obecně	neutrální	ambivalentní	negativní	pozitivní	celkem
Afrika stát	7	0	0	0	7
armáda	9	5	0	1	15
Asie stát	23	0	0	0	23
dějiny	2	0	0	0	2
EU stát	227	5	12	0	244
Evropa stát	37	2	1	0	40
instituce	222	3	55	3	283
krize jako taková	49	2	0	0	51
média	10	0	0	0	10
nevládní a neziskové organizace	27	0	0	0	27
občané	67	1	4	0	72
odborník	4	0	0	0	4
policie	96	4	1	2	103
politik	192	0	10	1	203
převaděči	22	9	20	0	51
soukromá sféra	8	0	1	0	9
stát	8	0	2	0	10
teroristé	6	0	1	0	7
tzv. Islámský stát	10	0	0	0	10
výchozí země	5	0	0	0	5

¹⁹ Kontext se vztahoval vždy k aktérovi – v téže zprávě mohlo být tedy několik různě laděných kontextů, odlišných podle toho, jakého aktéra se týkal. Příkladem budiž příspěvek s navazující agendou Nejvyšší francouzské státní vyznamenání dostala čtveřice mužů, kteří v pátek odzbrojili a zadrželi teroristu ve vlaku odvyšlaný v polední relaci dne 24. 8. 2015. Zatímco k teroristovi se pojil kontext negativní, ti, kteří jej odzbrojili, byli zmíněni v pozitivním kontextu.

Z níže uvedeného grafu je snad jasněji než z přehledové tabulky zřetelné, že u většiny aktérů jednoznačně převažovalo neutrální hodnocení, či přesněji řečeno hodnocení žádné.

Nutno dodat, že autorem hodnocení většinou nebývala redakce – z celkového počtu 191 hodnocení aktérů byla jejich původcem redakce pouze v 14 případech, ve většině případů hodnotili aktéry ti, kteří sami byli aktéry příspěvků. V tom případě obvykle obsahoval příspěvek hodnocení aktérů vzájemné, z jednoho příspěvku tak vyplynula sice dvě hodnocení (i více), ale jeho celková vyváženost zůstala zachována.

Častým nositelem hodnotového zabarvení byly příspěvky referující o politických jednáních a postojích – především v otázce kvót (které byly také institucionálním aktérem) se střetávaly formulace jasně vyjadřovaných názorů na tuto možnost. Informování o odmítavém postoji zemí Visegrádské skupiny ke kvótám, resp. zástupců západoevropských států k těm, kteří se na přerozdělování uprchlíků nechtějí podílet,²⁰ kolísalo mezi zcela neutrálním podáním k poměrně příkrým formulacím,²¹ které se ovšem vyskytovaly spíše zřídka a neobsahovaly hodnotící soudy redakce.

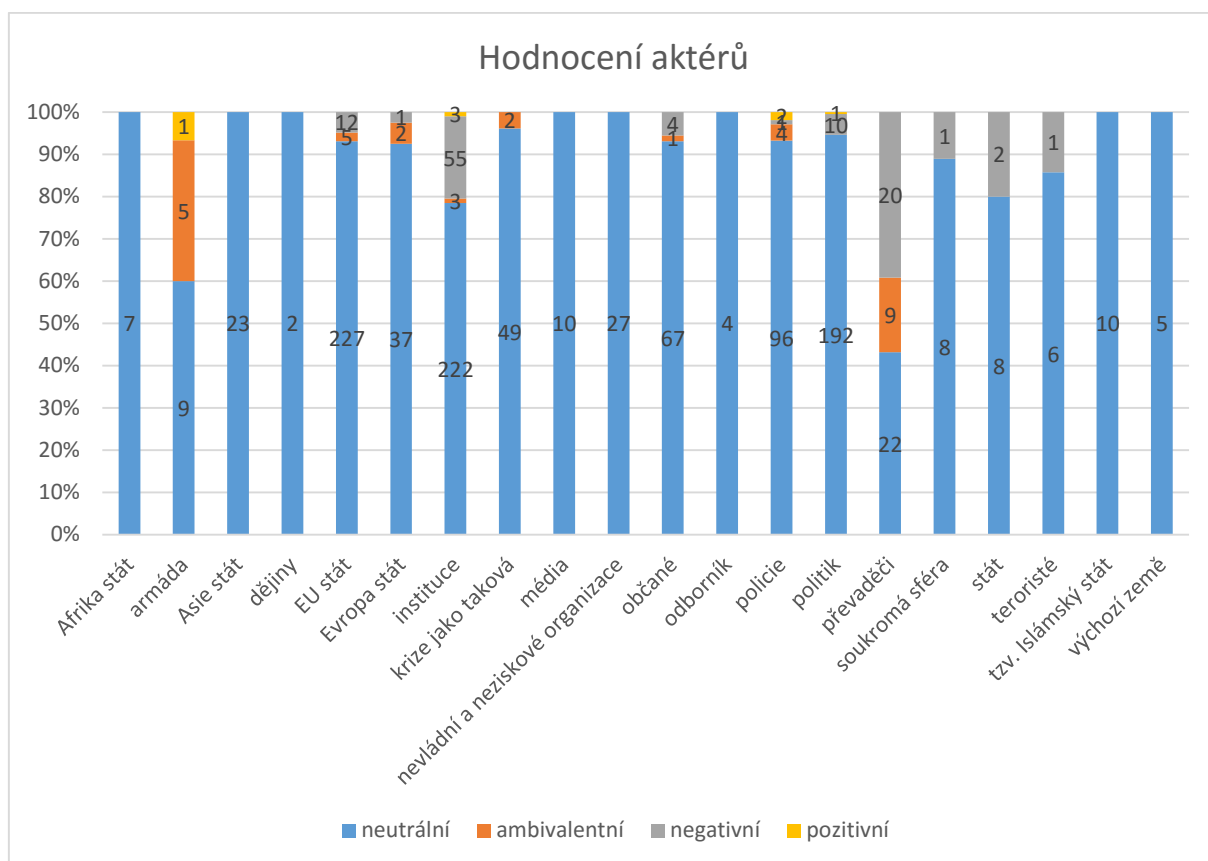
Jak je zřejmé z poměrného zastoupení, kromě již zmíněných institucí, jejichž hodnocení pramení z politických debat a aktérů do této kategorie zařazených, pouze dvě skupiny aktérů měly méně než 80 %²² výpovědí bez hodnocení, a sice kategorie „armáda“ a „převaděči“. V případě dříve zmíněné skupiny aktérů se jednalo o jediný zpravodajský příspěvek, v němž čtyři aktéři spadali do kategorie „armáda“ (2 600 vojáků, vojáci, armáda ČR, integrované vojenské síly) a v kterém se jednalo o názor na zapojení vojska do řešení migrace Evropou. Mluvčími v tomto případě byli Alexandr Vondra a Pavel Telička, hodnocení obou z nich nespočívalo ani tak v hodnocení jednotlivých armádních aktérů, jako spíše v jejich upotřebitelnosti v migrační krizi. Pozitivní hodnocení, jímž Pavel Telička počastoval „integrované vojenské síly“ vyjadřovalo jeho naději, že takové uskupení mohlo přispět k zvládnutí situace.

Negativní a ambivalentní hodnocení aktérů z převaděčské kategorie není nikterak překvapivé, nutno říci, že jako negativní hodnocení (ze strany patřičných úřadů) byly kódovány i výpovědi o zatčení a obvinění podezřelých z podílu na tragické smrti 71 migrantů v nákladním voze nalezeném koncem srpna na rakouské dálnici.

²⁰ Odtud pocházely hodnocením zabarvené výpovědi o různých evropských státech.

²¹ Česko a další země Visegrádské čtyřky opět tvrdě odmítly povinné kvóty pro přijímání uprchlíků, v relaci odvysílané 5. 9. 2015 od 18:00 hod.

²² 14 ze skupin aktérů bylo hodnoceno neutrálně dokonce ve více než 90 % procentech, polovina z nich pak pouze neutrálně.

Co se aktérů zpravodajských příspěvků s migrační tematikou týče, zůstal zákon č. 231/2001 Sb. zachován.

Migranti jako aktéři zpravodajských příspěvků s migrační tematikou

Jak stojí již výše, nejzastoupenější kategorií aktérů byli migranti. Byli aktérem 495 výpovědí, tedy celkem bezmála 30 %. Tento součet zahrnuje i synonymní označení migrantů, tedy několik různých označení migrantů v téže výpovědi. I bez těchto synonymních označení migrantů by migranti tvořili více než čtvrtinu aktérů.

Jak je zřetelné z níže uvedené tabulky, tematická agenda výpovědí s aktérem z obecné kategorie „migranti“ byla obdobná, byť s mírně proměněným pořadím, jako v celku všech výpovědí. Nutno v této souvislosti opět připomenout, že pokud byli byt v jedné větě migranti označeni různými slovy, kódovali jsme každé označení jednotlivě, což mohlo poněkud zkreslit přesný obraz o zastoupenosti té které tematické agendy.

migranti jako aktéři v souvislosti s tématem	počet	podíl ²³
na cestě z Maďarska do Německa	105	21,2%
migranti na českém území	65	13,1%
hledání řešení pro situaci v Evropě	44	8,9%
pomoc migrantům	33	6,7%

²³ Jedná se poměrné zastoupení z celku výpovědí, které měly jako aktéra migranta. Nikoli tedy o poměrné zastoupení z celku výpovědí, jako tomu bylo v případě aktérů příspěvků s migrační tematikou obecně.

nález nákladního vozu s mrtvými migranty	28	5,7%
situace na hranicích	28	5,7%
kvóty	23	4,6%
situace v Maďarsku	23	4,6%
boj proti převaděčství	22	4,4%
situace na maďarsko-srbské hranici	17	3,4%
postoj české politiky	13	2,6%
situace v Německu	12	2,4%
jednání Visegrádské skupiny	11	2,2%
situace v Srbsku	11	2,2%
azylová politika	10	2,0%
ochrana evropských hranic	10	2,0%
zařízení pro migranty	9	1,8%
situace v Rakousku	7	1,4%
plot	5	1,0%
migrační krize jako téma	4	0,8%
potíže s migranty	4	0,8%
proti demonstrace	3	0,6%
boje proti tzv. Islámskému státu	2	0,4%
EU politika	2	0,4%
cestování	1	0,2%
migrace Evropou	1	0,2%
pro demonstrace	1	0,2%
převaděčství	1	0,2%

Analýza se snažila zachytit i konkrétní výrazy, které redakce ve sledovaných relacích používala pro označení uprchlíků. Samotná volba termínu je v těchto choulostivých případech významunosa, neboť jednotlivá slova s sebou v některých případech nesou určité emocionální zabarvení, či konkrétní asociace.

Jako označení uprchlíků jsme považovali pouze ta slova, resp. sousloví, která popisovala reálné lidi, byť obvykle zahrnuté do odosobněného plurálu.

Ze samotných textů je zřetelné, že zastoupení jednotlivých slov svým způsobem utvářela i obvyklá žurnalistická stylistika, která se systematicky snaží vyhýbat opakování téhož slova ve zprávě. Ve většině zpráv, v nichž hráli uprchlíci hlavní úlohu, a tedy byli častěji zmiňováni, se tak vystřídal hned několik různých označení. V případě Českého rozhlasu Radiožurnál se však nevyskytovala tak často označení naznačující příliv, vlnu migrantů, jazyk, který redakce v příspěvcích s migrační tematikou volila, byl co možná nezabarvený, bez hodnotícího nebo emočního náboje. Výrazné bylo, podobně jako v jiných médiích, používání číslovek, které v jistém smyslu mohlo mít na posluchače podobný efekt jako ona „přilivová“ přirovnání, ale rozhodně je z toho patrná větší snaha o faktické informování a nikoli prvoplánové vzbuzování emocí. Kromě jaksí kolektivních označení, uchopujících větší počet lidí (v některých, nicméně nijak zásadně četných, případech pak spíše masu, dav bez tváře), do něhož se řadí i označování číslovkami, se v patřičných kontextech vyskytovala i individuálnější označení, identifikující migranty podle země původu, genderu, rodinného stavu atd. Příležitostně se rovněž vyskytovaly termíny vystihující právní postavení migrantů v Evropě – ať už šlo o žadatele o azyl, zadržené či ilegální migranty.

Český rozhlas měl ve sledovaném období v Maďarsku mj. reportéra Gregora Martina Papucseka, jehož příspěvky jsou ve slovenštině. Termín „utečenec“²⁴ jsme pak překládali jako „uprchlík“.²⁵

Níže uvedená tabulka představuje úplný přehled termínů, jimiž byli migranti ve sledovaném období označováni. Ačkoli by bylo nepochybně přínosné data z ní detailněji zpracovat a rozřadit, jednalo by se spíše o obecnou analýzu obsahu, zohledňující význam konkrétního označování, nicméně z hlediska dodržování zákona lze i bez této analýzy shrnout, že se provozovatel v tomto bodě porušení zákona nedopustil.

označení migrantů	výskyt
10 000 lidí	2
10 000 migrantů	1
110 000 lidí z Blízkého východu	1
1 100 uprchlíků	1
11 000 migrantů	1
114 uprchlíků	1
12 000 běženců	1
120 000 lidí	1
120 000 lidí	1
120 000 uprchlíků	3
120 000 žadatelů o azyl	1
13 000 migrantů	1
13 000 migrantů ze Sýrie	1
150 migrantů	2
160 000 běženců	4
160 000 uprchlíků	1
180 000 migrantů	1
2 000 lidí	1
2 až 3 tisíce lidí	1
2 až 5 tisíc lidí	2
2,5 milionu Syřanů	1
20 000 syrských utečenců	1
20 000 Syřanů	1
214 zadržených uprchlíků	1
24 000 uprchlíků	2
26 běženců	1
3 000 lidí	2
3000 běženců	2

4 000 běženců	3
4 000 lidí	1
4 300 běženců	2
4 300 uprchlíků	2
40 000 běženců	1
40 000 migrantů	1
5 000 uprchlíků	1
50 Syřanů	1
500 utečenců	1
500, 600 lidí	1
60 Syřanů	1
61 Syřanů	1
7 000 běženců	1
7 000 uprchlíků	1
71 běženců	2
71 lidí	1
71 migrantů	1
71 mrtvých běženců	1
71 mrtvých uprchlíků	1
71 těl	1
71 uprchlíků	2
asi 120 000 běženců	1
asi 2000 migrantů	1
asi 230 lidí	1
asi 300 syrských uprchlíků	1
asi 3000 běženců	1
asi 4000 lidí	1
asi 50 běženců	1
asi 500 lidí	1

²⁴ Čteno [utečenec], tedy nikoli české slovo [utečenec].

²⁵ Překlad z databáze NEWTON v tomto bodě nebyl konzistentní – příspěvky G. M. Papucseka sice byly vždy přeloženy do češtiny, slovenské slovo „utečenec“ však bylo někdy přeloženo jako „utečenec“, někdy jako „uprchlík“.

<http://slovniky.juls.savba.sk/?w=utecenc&s=exact&c=r217&d=kssj4&d=psp&d=sss&d=sss2&d=scs&d=sss&d=peciar&d=ma&d=hssjv&d=beriolak&d=obce&d=priezviska&d=un&d=locutio&d=pskcs&d=psken&d=nounb&ie=utf-8&oe=utf-8#>

asi dvě stovky běženců	1
asi dvě tisícovky běženců	1
asi dvě tisícovky běženců	1
asi tři stovky běženců	1
asi tři stovky uprchlíků	1
asi třisetčlenná skupina uprchlíků	1
azylanti	1
až 10 000 migrantů	2
až 10 000 uprchlíků	1
až 120 000 uprchlíků	2
až 500 lidí	1
až 5 000 běženců	1
až 800 000 uprchlíků	1
až tři tisíce migrantů	1
běženci	29
běženci ze Sýrie	1
cizinci	2
člověk	1
další skupina	1
další tisíce lidí ze Sýrie a dalších zemí	1
další vlna uprchlíků	1
dalších 40 000 migrantů	1
davy lidí	2
desítky mrtvých těl	1
desítky mrtvých uprchlíků	1
desítky uprchlíků	2
desítky uprchlíků ze Sýrie	1
děti	7
devětadvacetiletý mladík ze Sýrie	1
dítě	1
dvě stovky migrantů	1
ekonomičtí migranti	1
extrémní vlna migrantů	1
ghetta	1
humanitární uprchlíci	1
ilegální běželec	1
ilegální migranti	1
imigrační vlna	1
imigranti	1
kamarádi uprchlíci	1
kolem 20 000 migrantů syrského původu	1
kolem 250 lidí	1
kolem 7 000 uprchlíků	1
křesťané	2

kteří přicházejí do Evropy z čistě ekonomických důvodů	1
kvóty	1
lidé	24
lidé bez dokladů	1
lidé prchající před válkami a jiným nebezpečím	1
lidé prchající zejména z Blízkého východu	1
lidé, kteří svým vstupem na území republiky porušili naše zákony a mezinárodní dohody	1
lidé, kteří utíkají do Evropy před válkou	4
malé děti	1
masa lidí	1
masy	1
masy uprchlíků	1
migrační vlna	4
migranti	36
migranti s platnými doklady	1
migranti z Afghánistánu nebo Pákistánu	1
migranti ze zahraničí	1
migranti, kteří nelegálně překonají, anebo poškodí hraniční plot	1
mladá Syřanka	1
mnoho skupin	1
možný příliv běženců	1
mrtvá těla	1
mrtví	1
mrtví běženci	1
mrtví migranti	1
muži	1
nápor běženců	2
nápor pasažérů	1
nápor uprchlíků	2
nárazová vlna běženců	1
několik set běženců	1
několik set tisíc uprchlíků ze Sýrie	1
několik tisíc	1
několik tisíc migrantů	1
několik tisíc uprchlíků	1
nelegální imigrant	1
nešťastní lidé	1
neúspěšní žadatelé o azyl	1
oběti	2
obrovská dvousetčlenná skupina cizinců	1

obrovské množství lidí, možná několik tisíc	1
osoby	3
pár jedinců	1
početná rodina, která má hodně dětí	1
početná skupina běženců	1
protestující	2
proud migrantů	1
přes 12 000 lidí	1
přes 140 000 běženců	1
přes 200 migrantů	1
přes 2000 uprchlíků	1
přes 3300 migrantů	1
převážně uprchlíků ze Sýrie	1
příbuzní	1
přítel běženců	2
přítel lidí	1
přítel migrantů	4
přítel uprchlíků	7
přítel uprchlíků z válečných zón	1
přítel utečenců	1
rekordní počet asi 20 000 migrantů	1
rekordní počet uprchlíků	1
rodiče	1
rodina	1
rodiny	2
rodiny s dětmi	1
rodiny uprchlíků	1
sirotci	1
skoro 3 000 migrantů	1
skoro 3 000 lidí	1
skupina asi 70, 80 lidí	1
skupina běženců ze Sýrie	1
skupina dvou stovek uprchlíků	1
skupina migrantů	1
skupinka	1
skupinky migrantů	1
skupiny	2
stovky migrantů	3
stovky uprchlíků	2
syřský mladík	1
syrští uprchlíci	3
Syřané	6
šedesátičlenná skupina	1
šestičlenná skupina syřských migrantů	1

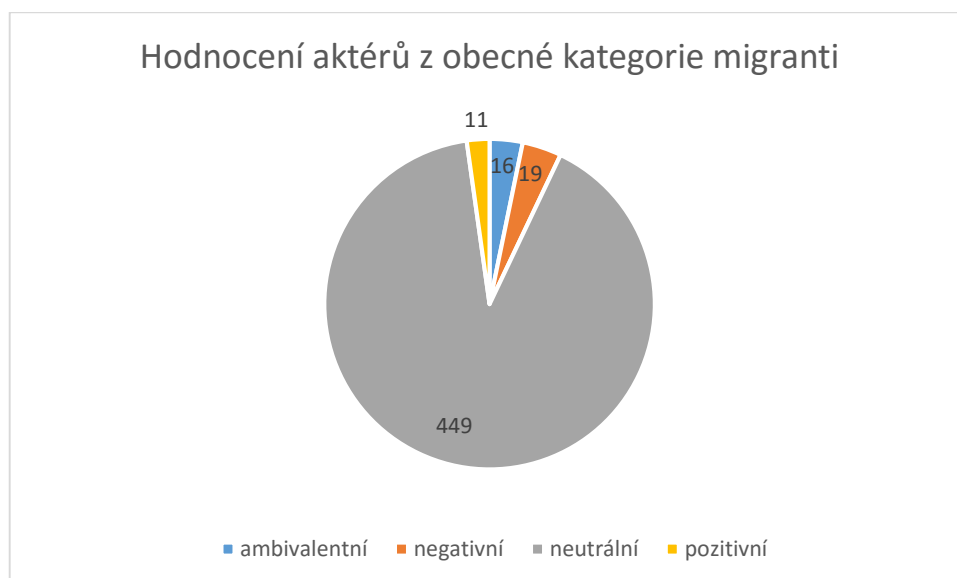
těla 4 dětí	1
těla 59 mužů	1
těla 8 žen	1
těla desítek lidí	1
téměř 2 000 lidí	1
ti, kteří do Evropy přicházejí ilegálně kvůli ekonomické situaci	1
ti, kteří mají právo na azyl	1
tisíce běženců	2
tisíce lidí	2
tisíce migrantů	6
tisíce migrantů	1
tisíce syřských uprchlíků	1
tisíce uprchlíků	5
tisíce žadatelů o azyl	1
tisícové shromáždění	1
uprchlíci	95
uprchlíci zadrženi v ČR	1
uprchlíci ze Sýrie	4
uprchlíci ze Sýrie a dalších zemí	1
uprchlická krize	1
uprchlická vlna	2
uprchlík	2
utečenci	3
velká skupina	2
velká skupina uprchlíků	1
větší migrační vlna	1
víc než tisíc uprchlíků	1
více než 100 migrantů převážně ze Sýrie	1
více než 1 000 migrantů	1
více než 4 000 lidí	1
více než 4 000 uprchlíků	1
více než 70 lidských těl	1
více než dvě stovky uprchlíků	1
vlna	1
vlna uprchlíků	1
všichni, kdo nelegálně překročí nebo poškodí plot na hranicích	1
zadržení běženci	1
zadržení migranti	2
zadržení nelegální migranti	1
zhruba 50 Syřanů	1
žadatelé o azyl	4
ženy	3

Jak je patrné z grafu, i více než 90 % aktérů-migrantů nebylo nijak hodnoceno, pouze u necelých deseti procent výpovědí, jejichž aktéry byli migranti, bylo lze hovořit o nějakém hodnocení: v 3,2 % ambivalentním, 3,8 % negativním a 2,2 % pozitivním. Pouze v osmi případech (dvě z výpovědí byly synonymní, tedy celkem pouze šest obsahově unikátních výpovědí) byl původcem hodnocení redaktor. Jednalo se o příspěvky často zakódované do tematiky „potíže s uprchlíky“, čtyři z výpovědí pocházely z příspěvků věnovaných zastavení provozu Eurotunelu a čtyři z protestů pořádaných migranty v Budapešti (v jednom případě šlo o hodnocení ambivalentní). Negativní hodnocení vyplývalo spíše z kontextu, nejednalo se o nijak křiklavé úsudky nebo komentáře. Rozhodně ani v jednom případě nešlo o příznak nevyváženosti.

38 výpovědí s hodnocením aktéra z obecné kategorie „migranti“ pak mělo mimoredakčního původce. V případě pozitivních hodnocení se, s výjimkou dvou kolektivních hodnotitelů („Poláci, Srbové“), jednalo o politické představitele, jejichž postoj k migrantům byl v tom kterém příspěvku explicitně kladný. Jednalo se například o německou kancléřku Angelu Merkelovou, nebo o premiéry zemí Visegrádské skupiny.²⁶

Rovněž negativní hodnocení migrantů pocházelo obvykle z úst politiků (opět s výjimkou dvou výpovědí, v nichž bylo za původce hodnocení označeno kolektivní Polsko), například došel zmínky komentář Daniela Kalendy na adresu migrantů, jejichž těla našla rakouská policie v odstaveném nákladním autě, ale negativní hodnocení (ať už přímo nebo nepřímo) nesly i výroky břevlavskeho starosty Pavla Dominika, prezidenta Miloše Zemana a premiérů Roberta Fica, Viktora Orbána či maďarského ministra zahraničních věcí Pétera Szijjártó. Obdobnou strukturu (ovšem s mírnými proměnami ve skladbě hodnotících – Miloše Zemana například nahradil Andrej Babiš) pak měly výpovědi s ambivalentním hodnocením.

Ani v jednom z případů však hodnocením jednotlivých aktérů nijak neutrpěla celková vyváženost příspěvku, stejně jako byla zachována žánrová čistota zpravodajství.

²⁶ Ti ovšem vyjadřovali svou vstřícnost k „lidem, kteří utíkají do Evropy před válkou“, Robert Fico v témže příspěvku negativně hodnotil ty, „kteří přicházejí do Evropy z čistě ekonomických důvodů.“ Premiéři Česka a Slovenska s rakouským spolkovým kancléřem jednali o migrační krizi, příspěvek odvysílán v rámci relace od 18:00 hod. dne 7. 9. 2015.

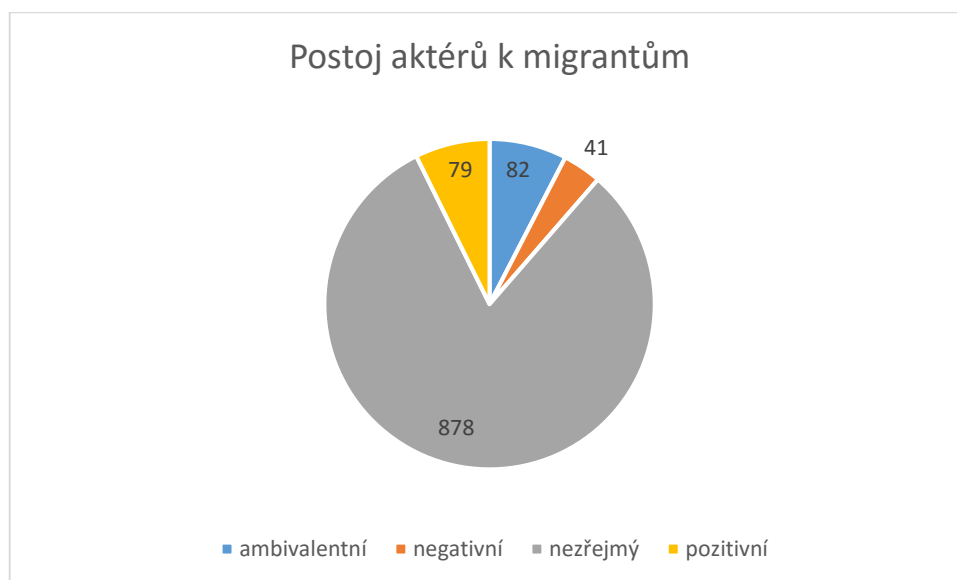
U každého aktéra byl rovněž kódován jeho „postoj k migrantům“, jak vyplýval z toho kterého příspěvku. Jako jiný než „nezřejmý“ byl označen pouze ten, který byl v článku jednoznačně patrný, a to i bez znalosti mediálního diskursu. Jeden a týž aktér tak mohl v různých příspěvcích zaujímat různý postoj vůči migrantům.

Ve více než 80 % případů byl postoj aktéra k migrantům nezřejmý, 7,6 % aktérů zaujímal v konkrétních příspěvcích postoj ambivalentní, 7,3 % pozitivní a 3,8 % negativní.

Za ambivalentní jsme označovali například postoj policejních aktérů, zasahujících proti uprchlíkům, v některých případech převaděčů (vždy záleželo na konkrétním obsahu zprávy), nebo konkrétních politiků a místních občanů, když bylo zřejmé, že jejich vztah k migrantům není neutrální, ale jeho valence buď kolísala, nebo nebyla zcela jasně interpretovatelná. Ambivalentní postoj zaujímal aktéři vůči migrantům nejčastěji v souvislosti se „situací v Maďarsku, bojem proti převaděčství a výstavbou plotu na maďarských hranicích“, po sedmi výpovědích pak měla témata „kvóty, migranti na území ČR, na cestě z Maďarska do Německa“. Kromě „hledání řešení pro situaci v Evropě“ se ostatní témata s ambivalentním postojem aktérů k migrantům vyskytovala méně než 4x.

Pozitivní postoj aktérů jsme obvykle spojovali s jejich soucitem, ochotou pomoci, s explicitním vyjádřením podpory atd. Symptomaticky se v 42 případech jednalo o tematiku „pomoc migrantům“, následovanou s dlouhým odstupem „na cestě z Maďarska do Německa“ (celkem šlo o devět výpovědí) a několika tématy s méně než pěti výskyty.

Nejmenší zastoupení ze zřejmých postojů k migrantům měli aktéři s negativním přístupem, z nichž více než 30 % vycházelo z příspěvků o „demonstracích proti migraci“. Postoj účastníků těchto demonstrací byl tedy kódován jako negativní, podobně jako postoj pašeráků lidí, zodpovědných za úmrtí migrantů na cestě, případně různých extremistických politiků a krajně pravicových stran.

Níže uvedená tabulka ukazuje rozložení aktérů, kteří k migrantům zaujímalí nějaký postoj, pro úplnost i s přehledem těch, jejichž postoj nebyl z analyzovaného materiálu zřejmý.

postoj aktérů k migrantům, rozložení aktérů	
ambivalentní	82

Afrika stát	1
Lybie	
Asie stát	1
Sýrie	
EU stát	29
ČR, EU, Itálie, Maďarsko, některé země, Polsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Velká Británie, země EU nesouhlasící s kvótami	
Evropa stát	2
Srbsko, východoevropské země	
instituce	16
EU, parlament Maďarsko, plot, vláda Maďarsko, vláda Polsko, vláda Velká Británie, zařízení pro uprchlíky	
občané	3
Břeclav, lidé, Německo	
policie	10
policie cizinecká, policie maďarská	
politik	11
Babiš Andrej, Cameron David, Chovanec Milan, Lajčák Miroslav, Orbán Viktor, Zeman Miloš	
převaděči	9
Afghánec, Bulhar, člověk, čtyři převaděči, pašeráci lidí, řidič kamionu, tři bulharští občané	
negativní	41
EU stát	3
Polsko, Rakousko, země EU, které nechtějí pomoci s přílivem uprchlíků z válečných zón	
instituce	1
vláda Maďarsko	
občané	18
Češi, krajní pravice, neonacisté, odpůrci migrace, pravicoví extremisté, pravicoví radikálové, Příbyl Dan, radikálové, veřejnost francouzská, veřejnost polská	
politik	8
Dělnická strana sociální spravedlnosti, Dominik Pavel, Kalenda Daniel, Ľudová strana Naše Slovensko, Orbán Viktor, Zeman Miloš	
převaděči	11
Afghánec, bulharský občan s libanonskými kořeny, Bulhaři, čtyři podezřelí muži, pachatelé, pašeráci, pašerácká auta, podezřelí, Rumun	
nezřejmý	878
Afrika stát	6
africké země, Egypt, Lybie, Tunisko	
armáda	15

2 600 vojáků, armáda, armáda ČR, armáda francouzská, armáda maďarská, armáda rakouská, bezpečnostní složky, integrované vojenské síly, vojáci	
Asie stát	18
Blízký východ, Irák, Jordánsko, Libanon, Sýrie	
EU stát	208
členské státy EU, ČR, EU, Francie, Chorvatsko, Itálie, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, řada zemí západní Evropy, Řecko, Slovensko, spolkové země, Srbsko, státy EU, Španělsko, Velká Británie, zbytek Evropy	
Evropa stát	34
balkánské státy, Evropa, Makedonie, Skandinávie, Srbsko	
instituce	243
Bertaudová Natasha, Bezpečnostní rada státu, Břeclav, dráhy české, dráhy dánské, dráhy maďarské, dráhy rakouské, duchovní čeští, EP, EU, Evropská komise, hasiči, Horvath Thomas, Koudelný Miloslav, kvóty, Ministerstvo vnitra, náměstek ministerstva vnitra, Nováková Lucie, OSN, papež František, parlament Maďarsko, pětibodový plán, plot, saské úřady, Schengen, soud, Soudní dvůr Evropské unie, státní orgány, Štáhlavský Petr, tajné služby, úřady, úřady české, úřady ČR, úřady maďarské, úřady německé, úřady rakouské, V4, vláda ČR, vláda Maďarsko, vláda Slovensko, vláda Srbsko, vláda Velká Británie, Zaoralová Nicole, zařízení pro uprchlíky	
krize an sich	3
migrace, migrační krize	
média	10
BBC, média, média britská, média maďarská, média německá, novináři, ORF	
nevládní a neziskové organizace	4
Červený kříž, humanitární organizace, Struhová Kateřina	
občané	22
Břeclav, cestující, Češi, desítky bezradných pasažérů, dobrovolníci, dobrovolníci němečtí, Heidenau, lidé, lidé v okolí, naši krajané, občané ČR, pomocní dělníci, radikálové, Rakušanka, většina Francouzů	
odborník	4
Füle Štefan, pozorovatelé, ústavní právníci	
policie	86
bezpečnostní složky, Doskozil Hans Peter, Károly Papp, mluvčí rakouské policie, policie, policie cizinecká, policie ČR, policie maďarská, policie německá, policie pohotovostní, policie rakouská, Pürstl Gerhard, Rendlová Kateřina, strážníci, Tuhý Tomáš, Vondrášek Martin, zástupci bezpečnostních složek	
politik	163

Asselborn Jean, Avramopoulos Dimitris , Babiš Andrej, Bělobrádek Pavel, Cameron David, celostátní výbor KDU-ČSL, Dominik Pavel, europoslanci, Fabius Laurent, Faymann Werner, Fico Robert, Gabriel Sigmar, Hahn Johannes, Hašek Michal, Hnutí za lepší Maďarsko, Hollande François, Chovanec Milan, Juncker Jean-Claude, Kaliňák Robert, KDU-ČSL, Kopaczová Ewa, Kurz Sebastian, Lajčák Miroslav, Maizière Thomas de, Merkelová Angela, Mikl-Leitnerová Johanna, ministři financí, ministři vnitra, Mládek Jan, někteří západoevropští politici, Orbán Viktor, Pelikán Robert, premiéři V4, Putin Vladimír, Schetyna Grzegorz, Sobotka Bohuslav, Steinmeier Frank-Walter, Szijjártó Péter, Valls Manuel, vedení břeclavské radnice, vládní koalice Německo, Vučić Aleksandar, Zaorálek Lubomír, Zeman Miloš	
převaděči	31
30 000 pašeráků, 5 pašeráků, Afghánec, Bulhaři, dvě desítky lidí, kriminální gangy, lidé, oba údajní řidiči kamionu, pachatelé, pašeráci, pašeráci lidí, pašeráci migrantů, pět podezřelých, podezřelí, policie maďarská, policie rakouská, převaděči, rozvětvený mezinárodní gang, Rumun, tři bulharští občané, tři lidi, údajný řidič kamionu	
soukromá sféra	4
Agrofert, Hanzelka Karel, Hyza, pochybná firma s ukrajinským pozadím	
stát	8
muslimský svět, okolní země, Turecko, Západ	
synonymum	1
běženci	
teroristé	6
člověk, který by mohl vážně ohrozit bezpečnost, někdo s kontakty na tzv. Islámský stát, někdo, kdo by mohl být podezříván z teroristických aktivit, terorista, teroristé, teroristické útoky	
tzv. Islámský stát	9
bojovník tzv. Islámského státu, radikálové, tzv. Islámský stát	
výchozí země	3
arabské země, výchozí země, země tranzitu a původu uprchlíků	
pozitivní	79
Asie stát	1
Saúdská Arábie	
EU stát	1
ČR	
instituce	10
církev, české církve, duchovní polští, Evropská komise, farnosti evropské, Gądecki Stanisław, Gračka Jiří, papež František, římskokatolická církev, Visegrádská skupina	
nevládní a neziskové organizace	23
Arcidiecézní charita, Červený kříž, česká humanitární organizace nezřetelného názvu, Člověk v tísni, desítky pracovníků a dobrovolníků, dobrovolníci, dobrovolníci zahraniční, humanitární organizace, Charita Brno, charitativní organizace, Jukl Marek, Kosinová Diana, nevládní organizace, sociální centrum Klinika, šéf Svazu italských židovských organizací, Vrabec Petr, Výzva k lidskosti, zahraniční humanitární organizace	

občané	28
16% Poláků, aktivisté, Brno, Břeclav, Čulíková Vendula, demonstranti, děti, dobrovolníci, dobrovolníci čeští, dobrovolníci čeští a slovenští, dobrovolníci němečtí, dobrovolnické skupiny, Hodonín, italští Židé, kolegyně, lidé, místní, občanské sdružení německé, odpůrci xenofobie, Praha, přihlížející, příznivci migrace, Srbové, sympatizanti levice	
policie	3
policie německá	
politik	13
Cameron David, evropští politici, Faymann Werner, Kiska Andrej, Merkelová Angela	

Aktéři zpravodajských příspěvků navazující agendy

V zpravodajských příspěvcích navazující agendy se vyskytovalo celkem 162 aktérů, tedy přes 7 aktérů na příspěvek. Obdobně jako u příspěvků s migrační tematikou byli nejhojněji zastoupeni aktéři političtí a institucionální. Vzhledem k tomu, že významnou částí příspěvků s navazující agendou byla situace ve výchozích zemích, na třetím místě se umístil tzv. Islámský stát, následovaný armádami různých zemích, které došly zmínky právě v souvislosti s boji němu. Rovněž další kategorie aktérů nejsou nikterak překvapivé a nevymykají se obvyklé rozhlasové zpravodajské agendě ani výše popisovaným aktérům příspěvků s migrační tematikou. Poněkud vyčnívá pouze kategorie „bojovníci“, nezanedbatelně zastoupení „teroristé“,²⁷ přistěhovalci a jediný výskyt think tanku oxfordské univerzity. Jednotlivé aktéry popíšeme níže v souvislosti s podrobnější tabulkou.

obecná kategorie aktérů	počet	podíl
instituce	35	21,6%
politik	19	11,7%
tzv. Islámský stát	18	11,1%
armáda	13	8,0%
stát	12	8,0%
občané	11	6,8%
média	11	6,8%
Asie stát	10	6,2%
EU stát	9	5,6%
teroristé	7	4,3%
soukromá sféra	4	2,5%
přistěhovalci	4	2,5%
Afrika stát	3	1,9%
bojovníci	2	1,2%
Evropa stát	2	1,2%
policie	1	0,6%
think tank Oxford	1	0,6%

²⁷ Na kterémžto faktu ovšem není nic divného, uvážíme-li, že terorismus bylo jedno z témat, která jsme považovali za navazující agendu.

Následující tabulka rozšiřuje výše uvedený přehled o konkrétní aktéry a jejich četnost a o tematickou agendu, která se k nim ve sledovaných relacích vázala.

Kromě již zmíněných národních armád, obvyklých institucí, politických představitelů a států, lze v tabulce vidět i konkrétní zástupce méně zastoupených kategorií, například již zmíněných „přistěhovalců“ (z příspěvků věnovaných snaze britské ministryně vnitra omezit volný pohyb osob v rámci Evropské unie,²⁸ ale i jedné demografické zprávy.²⁹ V souvislosti s tímto příspěvkem se rovněž ve vysílání vyskytl zmíněný think tank Migration Observatory.

Poněkud vyčnívající kategorie „bojovníci“ se vyskytla pouze dvakrát, ale její příslušníky nebylo lze zařadit do některé z oficiálních armád, ale mechanicky ani mezi teroristy nebo tzv. Islámský stát. Oproti příspěvkům s migrační tematikou byli téměř zanedbatelně zastoupeni policisté.

aktér / obecné určení aktéra	počet	v souvislosti s tématem
Afrika stát	3	zahraničí 3x
Egypt	3	
armáda	13	boje proti tzv. Islámskému státu 4x terorismus 1x zahraničí 8x
armáda americká	1	
armáda ČR	3	
armáda francouzská	1	
armáda ruská	2	
armáda syrská	1	
Kanaďané	2	
Nezbeda Martin	2	
útok amerického dronu	1	
Asie stát	10	
Čína	1	
Irák	4	
Sýrie	5	
bojovníci	2	zahraničí 2x
kurdští bojovníci	1	
neznámí radikálové	1	
EU stát	9	boje proti tzv. Islámskému státu 1x domácí 1x EU politika 2x migrace 4x zahraničí 1x
ČR	3	
EU	1	
Francie	1	
Polsko	1	
Velká Británie	3	
Evropa stát	2	zahraničí 2x
Bělorusko	1	
Srbsko	1	

²⁸ Britská ministryně vnitra by chtěla nově vymezit pravidla pro volný pohyb osob v rámci EU, příspěvek odvysílán 31. 8. 2015 v relacích od 6:00 a 9:00 hod.

²⁹ V Británii nejspíš poprvé žije více než 8 000 000 lidí, kteří se narodili v zahraničí, příspěvek odvysílán 27. 8. 2015 v relaci od 9:00 hod.

instituce	35	boje proti tzv. Islámskému státu 9x domácí 7x EU politika 4x migrace 1x ničení památek 3x terorismus 2x zahraničí 9x
Amnesty International	1	
BIS	1	
Bokovová Irina	1	
Cridland John	2	
Čurkin Vitalij	1	
EU	4	
Karim Mamún Abdul	1	
Klas Jan	1	
Ministerstvo obrany	1	
nejmenovaný zdroj z Washingtonu	1	
OSN	4	
SOHR	1	
soud	2	
státní správa	1	
Šubrt Jan	1	
USA Ministerstvo obrany	1	
Vláda ČR	2	
vláda Irák	1	
vláda USA	1	
vláda Velká Británie	1	
vojenské zpravodajství	1	
zahraniční delegace	1	
západní tajné služby	1	
zpravodajské služby ČR	1	
zpravodajské služby Francie	1	
zpravodajské služby USA	1	
média	11	boje proti tzv. Islámskému státu 1x zahraničí 10x
Al-Džazíra	2	
Fahmí Muhamad	2	
Grest Peter	2	
Muhammad Báhir	2	
novináři	2	
reportéři BBC	1	
občané	13	EU politika 6x zahraničí 1x terorismus 4x
2 977 lidí	1	
až 40 000 obětí	1	
lidé	2	
muži, kteří jej zadrželi	2	
oběti útoků z 11. 9. 2001	1	
osoby	2	
přistěhovalci	2	
policie	1	zahraničí 1x
policie turecká	1	
politik	19	boje proti tzv. Islámskému státu 5x

Asad Bašár	2	terorismus 2x zahraničí 10x EU politika 2x
Hollande François	3	
Kerry John	1	
Lavrov Sergej	2	
May Theresa	2	
Putin Vladimír	2	
Si Ťin-pching	1	
Strana kurdských pracujících	1	
Stropnický Martin	2	
Tony Blair	1	
Zeman Miloš	2	
přistěhovalci	4	
330 000 osob	2	
lidé	1	
přistěhovalci	1	
soukromá sféra	4	domácí 4x
lobbisté	2	
organizované skupiny	1	
společnosti obchodující s ministerstvem obrany	1	
stát	12	boje proti tzv. Islámskému státu 6x terorismus 1x zahraničí 5x
Rusko	7	
spřátelené země	1	
Turecko	1	
USA	3	
teroristé	7	boje proti tzv. Islámskému státu 2x domácí 1x terorismus 2x zahraničí 2x
Muslimské bratrstvo	2	
somálští piráti	1	
terorista	1	
teroristé	2	
zahraniční teroristé	1	
Think tank Oxford	1	migrace 1x
Migration Observatory	1	
tzv. Islámský stát	18	boje proti tzv. Islámskému státu 7x ničení památek 5x terorismus 2x zahraničí 4x
islamisté	3	
ozbrojenci	1	
počítačový expert	1	
radikálové	5	
tzv. Islámský stát	7	
zločinci z IS	1	

Vzhledem k povaze zpravodajských příspěvků navazující agendy není nutné shrnovat kontext a hodnocení jednotlivých aktérů, neboť závěry z těchto příspěvků dostatečně nevypovídají o zobrazení migrace. Nepřekvapivě se negativní konotace vázaly např. k aktérům z kategorie tzv. Islámského státu a teroristů, pozitivní pak především ke čtveřici, která ve francouzském rychlovlaku zabránila

teroristickému útoku. I v těchto příspěvcích pak převažoval ambivalentní kontext a i zde se určité spory, z větší části zahraničněpolitické, projevy ve vzájemném hodnocení aktérů mezi sebou.

Celkově nedošlo k porušení zákona ani v případě aktérů vystupujících v příspěvcích navazující agendy.

MLUVČÍ A ZDROJE ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Program Český rozhlas Radiožurnál využívá ve svém zpravodajství dosti často přímých citací. Kódovány byly pouze přímé citace v samotném zpravodajském příspěvku, nikoli v headlinu, ačkoli se v nich nezdá také vyskytovaly. Poněkud zkrslující je rovněž časté citování zahraničních mluvčích – stopáž jejich promluvy byla obvykle ohraničena chvílí, kdy poprvé a naposledy zazněl jejich autentický hlas, ovšem tento čas se obvykle nekryl s dobou čteného překladu. Obvykle překlad začínal pár vteřin po hlase mluvčího, který se současně s hlasem redaktora ztišil, a na konci jej naopak o několik vteřin přesahoval. V některých případech se nejednalo o doslovný překlad, ale spíše sumarizaci delší výpovědi, tehdy jsme přímou citaci kódovali jako kratší.

Nepřímé zdroje

Mezi nepřímo citovanými mluvčími, resp. odkazovanými zdroji jednoznačně převažovali politici, druhá nejčastěji zastoupená kategorie „médií“ měla oproti nim sotva třetinové zastoupení.

Práci se zdroji potom lze označit za transparentní, s několika sporými výjimkami, v rozhlasovém zpravodajství však nevyhnutelnými, byl zdroj uveden konkrétně a mnohdy doplněn i o přímou citaci. V případech, kdy došla zmínka např. „čínská, německá, britská média“ nebo dokonce média obecně, se jednalo o přípustnou novinářskou zkratku, nezbytnou v časově skromném zpravodajství. Rovněž se tyto zmínky pojily spíše k letným informacím v rámci příspěvku, nezakládaly se na nich podstatné údaje.

mluvčí/zdroj nepřímý	počet	v souvislosti s tématem
EU stát	1	převaděčství 1x
Rakousko	1	
instituce	10	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x
Gračka Jiří	1	kvóty 1x
Horvath Thomas	1	ochrana evropských hranic
Junckerova mluvčí	1	pomoc migrantům 3x
Malá Hana	1	převaděčství 1x
Ministerstvo vnitra	1	situace v Rakousku 1x
Ministerstvo zahraničí	1	migranti na českém území 1x
mluvčí rakouské železniční společnosti	1	vlaky z Maďarska 1x
Nováková Lucie	1	
vláda maďarská	1	
železnice maďarské	1	
média	20	EU politika 2x
BBC	1	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x
Bild	1	kvóty 2x
britská média	1	

Česká televize	2	ochrana evropských hranic 2x pomoc migrantům 2x postoj české politiky 4x situace v Německu 3x migranti na českém území 1x zacházení s migranty 3x
čínská média	1	
FREKVENCE 1	1	
Independent	1	
Krone Zeitung	1	
média obecně	3	
německá média	1	
Rzeczpospolita	1	
Sin-chua	1	
TASS	1	
The Times	1	
TV Prima	2	
ZDF	1	
neziskové/nevládní organizace	1	
Svaz italských židovských organizací	1	
občané	1	situace na hranicích 1x
dobrovolníci němečtí	1	
policie	7	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 2x
Csiszer-Kovacsová Viktorie	1	
Károly Papp	1	situace v Maďarsku 1x
policie rakouská	1	migranti na českém území 2x
Pürstl Gerhard	1	vlaky z Maďarska 1x
Rendlová Kateřina	3	zařízení pro migranty 1x
politik	63	boj proti převaděčství 3x
Avramopoulos Dimitris	1	EU politika 2x
Babiš Andrej	4	hledání řešení pro situaci v Evropě 7x
Bělobrádek Pavel	2	jednání V4 2x
Cameron David	1	kvóty 7x
Dominik Pavel	1	migrační krize jako téma 8x
Fabius Laurent	1	ochrana evropských hranic 11x
Faymann Werner	1	plot 2x
Fico Robert	3	pomoc migrantům 2x
Filip Vojtěch	1	postoj české politiky 5x
Gabriel Sigmar	1	převaděčství 1x
Hahn Johannes	1	situace v Maďarsku 1x
Hollande François	1	situace v Německu 3x
Hrad	1	situace v Srbsku 1x
Chovanec Milan	8	migranti na českém území 8x
Juncker Jean-Claude	3	
Kalenda Daniel	1	
Kiska Andrej	1	
Lajčák Miroslav	1	
Maizière Thomas de	1	
Mayer Stephan	1	
Merkelová Angela	4	

Mikl-Leitnerová Johanna	3	
Orbán Viktor	3	
Putin Vladimír	1	
Sobotka Bohuslav	8	
Steinmeier Frank-Walter	1	
Szijjártó Péter	1	
Telička Pavel	1	
Valls Manuel	1	
Vondra Alexandr	1	
Vučić Aleksandar	2	
Zaorálek Lubomír	1	
Zeman Miloš	1	
soukromá sféra	1	cestování 1x
Divoký Vlastimil	1	
migrant	1	migranti na českém území 1x
Razak Abdúl	1	

Přímé zdroje

V přímo citovaných zdrojích jednoznačně převažovali političtí mluvčí, následování s velkým odstupem zástupci různých institucí a policie. Mezi 60 politiky, jejichž přímá řeč se ve vysílání vyskytla, bylo překvapivé množství zahraničních mluvčích. Cizojazyčné promluvy redakce překládala do češtiny a tento přeložený text pouštěla přes ztišenou kulisu původního hlasu.

Konkrétní témata, v souvislosti s nimiž jednotliví mluvčí promlouvali, nevybočovala z celkové tematické struktury sledovaného celku. Nepřekvapivě se pak určití mluvčí vyjadřovali poměrně častěji k určitým tématům – například nevládní a neziskové organizace k pomoci migrantům, zástupci policie pak ke kauzám souvisejícím s její činností (např. vyšetřování nálezu nákladního vozu s mrtvými migranty na rakouské dálnici).

mluvčí/zdroj přímý	počet	v souvislosti s tématem
duchovní	1	pomoc migrantům 1x
Gądecki Stanisław	1	
instituce	8	kvóty 2x
Bertaudová Natasha	1	migranti na cestě z Maďarska do Německa 1x
Gračka Jiří	1	migranti na území ČR 4x
Jacobs Stephanie	1	pomoc migrantům 1x
Kučerová Petra	1	
Kulhánek Jakub	1	
Nováková Lucie	1	
Štáhlavský Petr	1	
Zaoralová Nicole	1	
média	1	pomoc migrantům 1x
N24	1	
nevládní a neziskové organizace	4	migranti na území ČR 1x

Horvath Thomas	1	pomoc migrantům 2x situace na hranicích 1x situace v Rakousku 1x
Jukl Marek	1	
Kosinová Diana	1	
Struhová Kateřina	1	
Vrabec Petr		
odborník	2	ochrana evropských hranic 2x
Füle Štefan	2	
policie	8	nález nákladního vozu s mrtvými migranty 3x migranti na území ČR 3x situace na hranicích 1x zařízení pro migranty 1x
Csiszer-Kovacsová Viktorie	1	
Doskozil Hans Peter	1	
policejní mluvčí	1	
Rendlová Kateřina	4	
vyšetřovatel	1	
politik	60	boj proti převaděčství 5x EU politika 1x hledání řešení pro situaci v Evropě 11x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x kvóty 10x migrační krize jako téma 4x migranti na území ČR 11x ochrana evropských hranic 5x plot 2x pomoc migrantům 1x postoj české politiky 1x proti demonstrace 1x radikalizace společnosti 1x rozlišování migrantů 1x situace v Maďarsku 1x situace v Německu 2x situace v Srbsku 2x
Avramopulos Dimitris	1	
Babiš Andrej	1	
Bělobrádek Pavel	1	
Cameron David	1	
Dominik Pavel	2	
Fico Robert	1	
Filip Vojtěch	1	
Hašek Michal	1	
Chovanec Milan	8	
Juncker Jean-Claude	3	
Kiska Andrej	1	
Lajčák Miroslav	1	
Maizière Thomas de	1	
Merkelová Angela	5	
Mikl-Leitnerová Johanna	6	
Niedermayer Luděk	1	
Orbán Viktor	4	
Putin Vladimír	1	
Reynders Didier	1	
Sobotka Bohuslav	11	
Steinmeier Frank-Walter	2	
Szijjártó Péter	1	
Telička Pavel	1	
Valls Manuel	1	
Vondra Alexandr	1	
Vučić Aleksandar	1	
Zaorálek Lubomír	1	
soukromá sféra	2	cestování 1x nález nákladního vozu s mrtvými migranty 1x
Divoký Vlastimil	1	
Hanzelka Karel	1	

migrant³⁰	2	migranti na cestě z Maďarska do Německa 2x situace na hranicích 1x zařízení pro migranty 1x
muž		
Razak Abdúl		
syрский mladík	1	
uprchlík	1	
občané	3	migranti na území ČR 1x ochrana evropských hranic 1x pomoc migrantům 1x
Čulíková Vendula	1	
pan Calaj	1	
Příbyl Dan	1	

Zastoupení stopáže jednotlivých mluvčí pak doplňuje kvantitativní přehled jejich výpovědí:

mluvčí/zdroj přímý	stopáž celkem
politik ČR	
ANO	
Babiš Andrej	0:00:23
za ANO	
Telička Pavel	0:00:06
ČSSD	
Hašek Michal	0:00:07
Chovanec Milan	0:01:39
Sobotka Bohuslav	0:02:52
Zaorálek Lubomír	0:00:18
KDU-ČSL	
Bělobrádek Pavel	0:00:06
KSČM	
Filip Vojtěch	0:00:06
ODS	
Vondra Alexandr	0:00:04
Pro Region	
Dominik Pavel	0:00:21
TOP 09	
Niedermayer Luděk	0:00:07
politik zahraničí	
Belgie	
Reynders Didier	0:00:24
EU	
Avramopoulos Dimitris	0:00:05
Juncker Jean-Claude	0:00:50
Francie	
Valls Manuel	0:00:10

³⁰ Označení migrantů, jejichž hlas zazněl v příspěvku, odpovídá označení, jehož se dočkali ve vysílání, tedy jak je redakce nazvala. Pouze jeden z nich byl identifikován jménem, ve zbylých třech případech je identifikovala situace, resp. vzhled.

Maďarsko	
Orbán Viktor	0:00:43
Szijjártó Péter	0:00:22
Německo	
Maizière Thomas de	0:00:16
Merkelová Angela	0:00:57
Steinmeier Frank-Walter	0:00:16
Rakousko	
Mikl-Leitnerová Johanna	0:01:32
Rusko	
Putin Vladimír	0:00:24
Slovensko	
Fico Robert	0:00:08
Kiska Andrej	0:00:10
Lajčák Miroslav	0:00:10
Srbsko	
Vučić Aleksandar	0:00:15
Velká Británie	
Cameron David	0:00:11
instituce	
Gračka Jiří (Arcibiskupství olomoucké)	0:00:16
Gądecki Stanisław (duchovní)	0:00:10
Kulhánek Jakub (Ministerstvo zahraničních věcí)	0:00:06
Jacobs Stephanie (Německo)	0:00:10
Bertaudová Natasha (mluvčí EK)	0:00:26
Kučerová Petra (Ministerstvo vnitra, mluvčí)	0:00:13
Nováková Lucie (Ministerstvo vnitra)	0:00:06
Zaoralová Nicole (hasiči, mluvčí)	0:00:07
Štáhlavský Petr (ČD, mluvčí)	0:00:14
nevládní a neziskové organizace	
Vrabec Petr (Autonomní sociální centrum Klinika)	0:00:11
Horvath Thomas (Červený kříž)	0:00:10
Jukl Marek (Červený kříž)	0:00:12
Kosinová Diana (Charita Brno)	0:00:10
Struhová Kateřina (Magna)	0:00:04
odborník	
Füle Štefan (bývalý eurokomisař)	0:00:22
policie	
Csiszer-Kovacssová Viktorie	0:00:17
policejní mluvčí	0:00:10
Rendlová Kateřina	0:00:32
Doskozil Hans Peter (Rakousko)	0:00:10
vyšetřovatel (Rakousko)	0:00:23
soukromá sféra	
Divoký Vlastimil (Evropská pojišťovna)	0:00:18

Hanzelka Karel (Agrofert)	0:00:10
N24 (médiá)	0:00:09
uprchlík	
uprchlík	0:00:02
Razak Abdúl	0:00:46
syrský mladík	0:00:08
vox populi	
Příbyl Dan	0:00:03
blíže neurčený muž	0:00:09
Čulíková Vendula (dárkyně)	0:00:19
pan Calaj (Maďarsko)	0:00:12

Mezi politickými přímo citovanými mluvčími mírně převažovali (nikoli ovšem na počet výpovědí) politici zahraniční, šestnácti z nich byl dán ve vysílání prostor v podobě přímé citace. Hlas jedenácti českých politiků však zazníval častěji, ačkoli s výjimkou Pavla Dominika, starosty Břeclavi, dostali prostor více než jednou pouze premiér Bohuslav Sobotka a ministr vnitra Milan Chovanec. Tito dva členové Vlády byli v souvislosti s migrační tematikou hojně citováni i na jiných programech. Jejich převaha ve vysílání je sice zřejmá, ale z hlediska agendy pochopitelná a není příznakem nevyváženého obsahu.

politictí přímo citovaní mluvčí	počet
ANO	1
Babiš Andrej	1
Belgie	1
Reynders Didier	1
ČSSD	21
Hašek Michal	1
Chovanec Milan	8
Sobotka Bohuslav	11
Zaorálek Lubomír	1
EU	4
Avramopulos Dimitris	1
Juncker Jean-Claude	3
Francie	1
Valls Manuel	1
KDU-ČSL	1
Bělobrádek Pavel	1
KSČM	1
Filip Vojtěch	1
Maďarsko	5
Orbán Viktor	4
Szijjártó Péter	1
Německo	8
Maizière Thomas de	1
Merkelová Angela	5
Steinmeier Frank-Walter	2

ODS	1
Vondra Alexandr	1
Pro Region	2
Dominik Pavel	2
Rakousko	6
Mikl-Leitnerová Johanna	6
Rusko	1
Putin Vladimír	1
Slovensko	3
Fico Robert	1
Kiska Andrej	1
Lajčák Miroslav	1
Srbsko	1
Vučić Aleksandar	1
TOP 09	1
Niedermayer Luděk	1
Velká Británie	1
Cameron David	1
za ANO	1
Telička Pavel	1

RÁMOVÁNÍ ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Kromě tematické agendy se tato analýza věnuje i rámování jednotlivých příspěvků, a to na úrovni jednotlivých příspěvků, nikoli výpovědí. Jeden příspěvek mohl mít několik rámců, jejich poměrné zastoupení ovšem bylo posuzováno ne vůči celkovému počtu výpovědí, ale vzhledem k počtu jednotlivých příspěvků.

Příspěvky navazující agendy z hlediska rámců neposuzujeme. Jejich vyznění je natolik implicitní, a to jak vyznění samotných témat a rámců, tak vůbec příbuznost příspěvků k migrační tematice, že se analýza zaměřila pouze na rozlišení tematické agendy, popsaném výše.

Nejzastoupenějším rámcem sledovaných příspěvků byl „příchod uprchlíků“. Obvykle se jednalo o příchod nikoli explicitně vyjádřený,³¹ nýbrž výrazně věcněji pojatý – většinou šlo o využití čísel, případně neutrální informování o příchodu migrantů ve velkých skupinách do Evropy. Jakkoli tedy i v případě programu Český rozhlas Radiožurnál převažoval tento rámeček, je nutné zdůraznit, že nebyl nijak akcentován a měl mnohem mírnější, neutrálněji laděnou a věcnou podobu.

Nežádka byl rovněž spjat s třetím nejčastějším rámcem, totiž s organizačními aspekty migrační krize, které v sobě kromě organizace situace na hranicích, nádražích, přesunu migrantů a zajišťování základních potřeb zahrnovaly i některé legislativní změny s praktickým dopadem.

³¹ Z celkového počtu 495 výpovědí s migranty coby aktéry bylo v zpravodajských příspěvcích sledovaných relací Českého rozhlasu Radiožurnál pouze 30 označení nějak spjata s vlnou či přílivem.

Druhý nejčastější rámec „politické aspekty krize“ zahrnoval nejrůznější politická jednání, spory o kvóty, domácí i zahraniční, resp. unijní politiku, ale i významnější vyjádření některých politických představitelů v příspěvcích jinak politicky nezaměřených.

První tři nejčastěji zastoupené rámce kvantitativně ostatní citelně předčily, jednalo se o agendu i rámování nijak nevyčnávající z celkového mediálního obrazu migrační tematiky, jak jsme se s ním mohli ve sledovaném období střetávat a jak se potvrdilo i v sesterských analýzách. Z důrazu na politickou a organizační stránku je zřejmá snaha o zachování informačního odstupu, symptomaticky tyto rámce nejsou jednoznačně zabarveny. „Příliv uprchlíků“ sice toto zabarvení má, ale v samotném zpravodajství je potlačeno³² a z příspěvků je patrná snaha o zachování věcného přístupu.

Specifický rámec „potřeba chránit hranice, potřeba ochrany“ obvykle souvisel s vyslovenou, někdy i nevyslovenou, ale obsahově explicitní, potřebou co možná nejúčinněji chránit hranice, nežřídka se tento rámec pojil s konkrétním tématem „zapojení armády“ a většinou šlo o příspěvky s převážně politickými aktéry, kteří tuto potřebu zdůrazňovali. V celku sledovaného vysílání ani v jednotlivých příspěvcích však nebyl tento rámec natolik přebujelý, aby bylo možné v souvislosti s ním hovořit o porušení zákona, nebo o manipulativní práci se strachem posluchačů atd.

Rámec „kladná i záporná reakce Evropanů“ byl ve všech případech spjat s demonstracemi pořádanými na podporu i proti migraci, při zpětném pohledu se tedy jedná o rámec nadbytečný, neboť je podrobněji zachycen v kategoriích „nepřátelský či odtažitý přístup“ a „porozumění, lidský rozměr, pomoc“, které byly podle zaměření vždy u příspěvků oním rámcem označených přítomny. Zmíněné dvě kategorie tedy zachycují dva možné přístupy k migrantům, ve sledovaných relacích mírně převažoval přístup vstřícný, případně soucitný, který byl často spjat s různými formami pomoci migrantům, ale i vyjádřením různých politiků apelujících na solidaritu Evropanů atd. Naopak „nepřátelský či odtažitý přístup“ se pojil obvykle s již zmiňovanými demonstracemi a výroky určitých politiků, jejichž skladba je patrná z tabulky v rámci podkapitoly „postoj k migrantům“.

Kategorie „zacházení s migranty“ se týká pouze zacházení, jehož se dostává migrantům od oficiálních institucí, nikoli převaděčů, ačkoli v souvislosti s nálezem nákladního auta s mrtvými migranty v příspěvcích někdy kritika převaděčských praktik příležitostně zazněla. Tímto způsobem byly rámovány příspěvky o označování migrantů čísly českými úřady a o podmínkách v zařízeních pro migranty v Německu, Maďarsku i České republice. Jednalo se o příspěvky, v nichž měli prostor k vyjádření ti, kteří se o podmínky migrantů v Evropě zajímají, sami migranti příležitost k vyjádření ve vysílání v této souvislosti téměř nedostávali. Migranti jako takoví se stávali mluvčími v jiných souvislostech, proto z tohoto faktu nelze usuzovat na nevyvážené informování. Je zřejmé, že důvody, které za ním stojí, jsou spíše organizačně-redakčního charakteru a na celku vysílání ani v jednotlivých příspěvcích absence migrantských mluvčích, i díky zastoupení různých jiných mluvčích, kteří hlas migrantů v těchto případech zastupovali, neimplikuje porušení zákona.

Rámec „tragédie“ byl ve sledovaném vysílání spojen pouze s kauzou nalezeného nákladního automobilu s mrtvými migranty, ve sledovaných relacích nedošly zmínky žádné jiné tragické příběhy migrantů, jak již zaznělo v souvislosti s tematickou agendou, dané relace se nevěnovaly ani utonutí kurdského chlapce, které postupovalo ve sledovaném období jinými médii. Volba témat v tomto směru však zcela spadá do kompetence redakcí a ani v celku ani v jednotlivých příspěvcích, jak stojí již v jedné z prvních kapitol, se redakce svým výběrem neprohřešili proti zákonu č. 231/2001 Sb.

³² Snad není v tomto případě samotný název rámce, který se osvědčil např. při analýze programu RÁDIO IMPULS, vhodně zvolen.

Příspěvky, v nichž byl přítomen rámeček vyprávění o výchozích zemích, se obvykle zabývaly situací na místě, případně zahraničněpolitickými aspekty blízkovýchodních konfliktů, tedy například možností vojenského zásahu, jordánskými uprchlickými tábory atd.

Nejslaběji zastoupený rámeček „ohrožení, hrozba“ byl v obou případech spojen s možnými nebezpečími souvisejícími s činností tzv. Islámského státu, tato tematika je ovšem výrazněji zastoupena v navazující agendě, jak vyplývá i z tematického rozložení jejich příspěvků.

rámeček	počet	podíl
kladná i záporná reakce Evropanů	3	2,2%
nepřátelský či odtahitý přístup	12	8,9%
ohrožení, hrozba	2	1,5%
organizační aspekty	42	31,1%
politické aspekty krize	48	35,6%
porozumění, lidský rozměr, pomoc	17	12,6%
potřeba chránit hranice, potřeba ochrany	13	9,6%
příchův uprchlíků	54	40,0%
tragédie	9	6,7%
výchozí země	4	3,0%
zacházení s migranty	11	8,1%

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

datum	název zpravodajského příspěvku s migrační tematikou	začátek ZP	konec ZP
24.8.2015	Nápor uprchlíků do Evropy by měly stát EU řešit společně	6:03:21	6:03:55
24.8.2015	Saské město v Heidenau zažilo třetí noc v řadě výtržnosti	6:03:00	6:03:20
24.8.2015	Schůzka velvyslanců v ČR	12:02:09	12:03:02
25.8.2015	Tisíce migrantů proudí přes maďarskou hranici dál do Evropy	12:07:35	12:08:28
25.8.2015	Evropská unie musí podle prezidenta Miloše Zemana chránit své hranice před nelegálními běženci	18:07:43	18:08:57
26.8.2015	Vicepremiér Babiš chce kvůli uprchlíkům uzavřít schengenský prostor	6:00:24	6:01:07
26.8.2015	Kancléřka Angela Merkelová dnes navštíví obec Heidenau	6:01:08	6:01:59
26.8.2015	Vicepremiér Babiš chce kvůli uprchlíkům uzavřít schengenský prostor	9:01:40	9:02:21
26.8.2015	Kancléřka Angela Merkelová dnes navštíví obec Heidenau	9:02:22	9:03:13
26.8.2015	Maďarsko zvažuje kvůli uprchlíkům zpřísnění některých zákonů	12:03:52	12:04:46
26.8.2015	Kancléřka Angela Merkelová dnes navštíví obec Heidenau	12:04:47	12:05:39
26.8.2015	Upoutávka na publicistiku	12:05:40	12:05:47
26.8.2015	Pavel Bělobrádek ostře kritizoval Andreje Babiše	18:03:43	18:04:48
26.8.2015	Kancléřka Angela Merkelová dnes navštíví obec Heidenau	18:04:49	18:05:36
27.8.2015	Srbsko chce, aby EU vytvořila společnou strategii pro práci s uprchlíky	12:03:36	12:04:34
27.8.2015	Rakouská policie našla desítky mrtvých běženců v dodávce na dálnici	18:00:50	18:03:27
28.8.2015	Policie v Rakousku vyšetřuje případ s desítkami mrtvých těl uvnitř nákladního auta	6:01:11	6:02:38
28.8.2015	V opuštěném nákladním autě u maďarsko-rakouských hranic bylo údajně více než 70 lidských těl	9:00:27	9:03:00
28.8.2015	Maďarská policie dopadla tři převaděče zřejmě zodpovědné za smrt 71 běženců na rakouské dálnici	12:00:32	12:02:09

28.8.2015	Policie několika zemí pátrá po pašerácích, kteří zavinili smrt několika desítek uprchlíků	18:02:07	18:04:43
29.8.2015	Saské úřady vyhlásili zákaz shromažďování ve městě Heidenau	6:01:35	6:01:56
29.8.2015	Maďarský soud právě v tuto chvíli rozhoduje o osudu čtyř převaděčů	12:06:14	12:07:02
29.8.2015	Na čtyři muže podezřelé z podílu na smrti běženců v Rakousku uvalil maďarský soud vazbu	18:00:27	18:01:38
30.8.2015	Maďaři dokončili stavbu plotu na hranici se Srbskem	6:01:59	6:02:19
30.8.2015	Ve východním Rakousku čekají další nárazovou vlnu běženců	12:00:20	12:01:17
30.8.2015	Ochranu českých hranic teď zajišťuje policie	12:01:18	12:02:56
30.8.2015	Maďaři dokončili první část stavby plotu na srbské hranici	12:01:00	12:01:46
30.8.2015	Německo, Francie a Británie chtějí svolat mimořádnou schůzku ministrů kvůli migrační krizi	18:01:26	18:02:42
30.8.2015	Maďarská policie zatkla pátého člověka v souvislosti se smrtí jednadsmdesáti uprchlíků v kamionu v Rakousku	18:02:43	18:03:08
31.8.2015	Prezident Miloš Zeman už za půl hodiny vystoupí s mimořádným projevem	12:01:27	12:02:03
31.8.2015	Rakousko zveřejnilo první bilanci po zesílení silničních kontrol proti pašerákům	12:04:00	12:05:07
31.8.2015	V4 bude v pátek jednat v Praze o uprchlické krizi	18:00:56	18:02:01
31.8.2015	Rakušané na hranicích s Maďarskem zastavili dva vlaky se stovkami migrantů	18:02:02	18:02:18
31.8.2015	Francouzský premiér vyzval k rozhodnějšímu postupu proti pašerákům lidí	18:02:19	18:03:14
31.8.2015	Jednání o uprchlické krizi na Pražském hradě	18:03:15	18:03:52
1.9.2015	Pomoc s běženci dnes v Srbsku nabídnou zástupci české vlády	9:02:33	9:03:17
1.9.2015	V Břeclavi zadržela policie dvě stovky migrantů	12:00:28	12:01:22
1.9.2015	Maďarsko kvůli běžencům dočasně uzavřelo vlakové nádraží v Budapešti	12:01:23	12:02:12
1.9.2015	Návštěva premiéra Bohuslava Sobotky v Bělehradu	12:02:13	12:02:38
1.9.2015	Uprchlíci protestují před Východním nádražím Keleti v Budapešti	18:01:49	18:02:39
1.9.2015	Hasiči v Břeclavi začnou ještě dnes večer stavět stanový tábor pro zadržené nelegální migranty	18:02:40	18:03:25
1.9.2015	Česká vláda slíbila Srbsku 10 milionů korun jako pomoc při zvládnání přílivu migrantů	18:03:26	18:04:22
1.9.2015	KDU-ČSL vyloučila Daniela Kalendu ze strany za výrok o mrtvých migrantech	18:04:23	18:05:08
2.9.2015	Peking se připravuje na obří vojenskou přehlídku, setkají se na ní prezidenti Zeman a Putin	6:01:59	6:03:03
2.9.2015	Německo varuje londýnskou vládu, že odmítavý postoj k přijímání běženců může ohrozit jednání o nových podmínkách britského členství v EU	6:03:04	6:04:06
2.9.2015	Provoz v tunelu pod kanálem La Manche znovu omezili migranti	9:03:37	9:04:17
2.9.2015	Ruský prezident Vladimir Putin míří do Číny	9:04:18	9:05:18
2.9.2015	Kvůli uprchlíkům pod kanálem La Manche a zastavení provozu uvízlo ve vlacích asi 2 000 cestujících	12:03:34	12:04:23
2.9.2015	Stovky migrantů protestují před budapeštským nádražím	12:04:24	12:04:45
2.9.2015	V Poštorné vzniklo nové záchytné zařízení pro uprchlíky	12:04:46	12:05:42
2.9.2015	Česko už nebude zadržovat a vracet Syřany, kteří požádali o azyl v Maďarsku	18:00:44	18:01:45
2.9.2015	Maďarská policie se chystá k zásahu na budapeštském nádraží Keleti	18:01:46	18:02:44
3.9.2015	Budapeštské východní nádraží Keleti má za sebou relativně poklidnou noc	6:01:30	6:02:26
3.9.2015	Italští Židé kritizují českou praktiku číslování uprchlíků na kůži	9:03:01	9:03:51
3.9.2015	Chaos na nádraží v Budapešti	12:00:22	12:01:33
3.9.2015	Česká zařízení pro uprchlíky odpoledne propustí přes dvě stovky Syřanů	12:01:34	12:02:47
3.9.2015	Označování běženců čísly není běžný postup	12:02:48	12:03:33
3.9.2015	Policie dnes propustila z uprchlických zařízení v Česku asi 50 běženců	18:01:56	18:02:59
3.9.2015	První šestičlenná skupina syrských migrantů opustila uprchlický tábor ve Vyšních Lhotách	18:03:00	18:04:00

3.9.2015	Část syrských uprchlíků opustila tábor v Bělé pod Bezdězem	18:04:01	18:04:43
3.9.2015	Maďarská policie zastavila v Bicske vlak s uprchlíky, migranti se bouří	18:04:44	18:05:42
4.9.2015	Maďarsko odmítá kvóty na přerozdělování uprchlíků a je připraveno stavět na hranicích další ploty	6:02:12	6:03:16
4.9.2015	V Česku přibývá sbírek věcí pro uprchlíky	6:03:17	6:03:48
4.9.2015	Premiéři Visegrádské čtyřky budou jednat o uprchlické krizi	9:01:19	9:01:37
4.9.2015	Maďarsku by přijetí kvót částečně ulevilo od extrémní vlny migrantů	9:01:38	9:02:32
4.9.2015	Jak vyřešit uprchlickou krizi, o tom budou jednat v Praze premiéři V4	12:03:09	12:04:13
4.9.2015	Odhodlání utečenců v maďarském městečku Bicske odporovat policii nadále trvá	12:04:14	12:05:06
4.9.2015	Stále více humanitárních organizací pomáhá uprchlíkům i v Česku	12:05:07	12:05:52
4.9.2015	Česko, Polsko, Maďarsko a Slovensko odmítli nový návrh EK na přerozdělení dalších 120 000 uprchlíků	18:00:47	18:01:52
4.9.2015	Státy EU by si mezi sebe měly rozdělit 120 tisíc uprchlíků	18:01:53	18:02:54
4.9.2015	Hlavní pozemní trasa migrantů z blízkovýchodních a afrických zemí vede na západ Evropské unie přes Řecko, Makedonii, Srbsko a Maďarsko.	18:02:55	18:04:17
4.9.2015	Čeští policisté dnes propustili další uprchlíky z detenčních zařízení	18:04:17	18:04:42
4.9.2015	Uprchlíkům v Česku pomáhá stále více humanitárních organizací	18:04:42	18:05:21
5.9.2015	Na rakouské hranice dorazily první autobusy s uprchlíky z Maďarska	6:01:36	6:02:27
5.9.2015	Ruský prezident Vladimir Putin kritizoval západní politiku vůči arabským zemím	6:02:28	6:03:20
5.9.2015	V4 na svém summitu o uprchlících podle kritiků neprokázala dostatek solidarity	8:01:38	8:02:38
5.9.2015	Německo očekává až 10 000 uprchlíků z Maďarska	12:00:20	12:01:20
5.9.2015	Maďarsko obviňuje z uprchlické krize na svém území západní politiky	12:01:21	12:02:13
5.9.2015	Česko a další země Visegrádské 4 opět tvrdě odmítly povinné kvóty pro přijímání uprchlíků	18:01:32	18:03:07
5.9.2015	Tisíce migrantů se dnes dostali do Rakouska, to je posílá dál do Německa	18:03:08	18:04:18
6.9.2015	7 000 běženců přijelo jen v sobotu z Maďarska do Německa. Další jsou na cestě	6:02:21	6:03:19
6.9.2015	Cestovní kanceláře se stále více budou ohlížet také na bezpečnost v turistických destinacích	6:03:20	6:04:00
6.9.2015	Návštěva uprchlických center a jednání o migrační krizi, to je dnešní program premiéra a ministra vnitra na Moravě	8:00:57	8:01:28
6.9.2015	Přes 13 000 migrantů převážně ze Sýrie o víkend přijalo Německo, příliv migrantů na rakousko-německé hranici ale ustal	12:03:17	12:04:07
6.9.2015	V České republice zatím požádalo o azyl šedesát Syřanů	12:04:08	12:04:59
6.9.2015	Austrálie je ochotná přijmout další uprchlíky z táborů vybudovaných kolem syrských a iráckých hranic	12:05:00	12:05:42
7.9.2015	Německo uvolní 6 miliard Eur kvůli přílivu běženců	6:00:32	6:01:08
7.9.2015	Francouzský prezident François Hollande dnes upřesní počet migrantů, které je země ochotná přijmout	6:01:09	6:01:56
7.9.2015	České Ministerstvo vnitra začne ode dneška zveřejňovat aktuální údaje o migraci	6:01:57	6:02:33
7.9.2015	Německo uvolní 6 mld Eur kvůli přílivu běženců	9:01:42	9:02:06
7.9.2015	Francouzský prezident François Hollande dnes upřesní počet migrantů, které je země ochotná přijmout	9:02:07	9:02:54
7.9.2015	České Ministerstvo vnitra začne ode dneška zveřejňovat aktuální údaje o migraci	9:02:55	9:03:31
7.9.2015	Francie zvažuje letecké údery na pozice Islámského státu v Sýrii	12:00:34	12:01:24
7.9.2015	Asi 300 syrských uprchlíků odjelo během rána a dopoledne z budapeštského nádraží Keleti na rakouskou hranici	12:01:25	12:02:15
7.9.2015	K výzvě papeže Františka, aby evropské farnosti přijímaly rodiny uprchlíků, se připojují i polští duchovní	12:02:16	12:03:04
7.9.2015	Francie by podle představ Evropské komise měla přijmout 24 tisíc uprchlíků	18:02:05	18:03:05
7.9.2015	Premiéři Česka a Slovenska s rakouským spolkovým kancléřem jednali o migrační krizi	18:03:06	18:04:05
7.9.2015	Tisíce syrských uprchlíků odjíždí z Budapešti na rakouské hranice	18:04:06	18:05:02

7.9.2015	Břeclav chce, aby jí ministerstvo vnitra zaplatilo část peněz, které vynaložila kvůli uprchlíkům	18:05:03	18:05:30
8.9.2015	Další asi dvě tisícovky běženců zamířili z Budapešti do Rakouska	6:02:48	6:03:14
8.9.2015	Maďarská policie bez ověření totožnosti posílá tisíce uprchlíků do Rakouska	9:04:08	9:04:58
8.9.2015	Policie stále hledá uprchlíky na maďarsko-srbské hranici	12:02:39	12:03:31
8.9.2015	U města Röszke v jižním Maďarsku se policii nedaří zvládat příliv uprchlíků	18:03:21	18:04:23
9.9.2015	EK dnes vyzve Česko a další země EU, aby přijali další tisíce žadatelů o azyl	6:02:31	6:03:24
9.9.2015	Přesné umístění a způsob ochrany uprchlického tábora v Poštorné	6:03:25	6:03:54
9.9.2015	Předseda EK už za pár minut vyzve Česko a další země k přijetí dalších běženců	9:01:09	9:02:05
9.9.2015	Česko by podle EK mělo přijmout dalších 3000 běženců	12:04:21	12:05:17
9.9.2015	Česká vláda znovu odmítla kvóty pro přijímání uprchlíků	12:05:18	12:05:34
9.9.2015	Celou noc se stovky uprchlíků snažily proniknout ze srbsko-maďarské hranice do vnitrozemí	12:05:35	12:06:28
9.9.2015	Předseda EK Jean-Claude Juncker vyzval členské země k rozdělení dalších 120 000 uprchlíků	18:03:16	18:04:27
9.9.2015	Situace na srbsko-maďarské hranici se nelepší	18:04:28	18:05:22
10.9.2015	Kvůli uprchlíkům a migrační krizi se dnes sejde předsednictvo Bezpečnostní rady státu	6:02:09	6:02:42
10.9.2015	Nejpozději do 14 dnů by mohli přijít do německého Zinnwaldu první žadatelé o azyl v Německu	6:02:43	6:03:04
10.9.2015	Kvůli uprchlíkům a migrační krizi se dnes sejde předsednictvo Bezpečnostní rady státu	9:03:08	9:03:44
10.9.2015	Nejpozději do 14 dnů by mohli přijít do německého Zinnwaldu první žadatelé o azyl v Německu	9:03:45	9:04:05
10.9.2015	Česko podle ministra Chovance migrační krizi zvládá	12:01:29	12:02:22
10.9.2015	Maďarská policie zadržela na hranicích se Srbskem přes 3300 migrantů	12:02:23	12:03:24
10.9.2015	Česká republika migrační vlnu zvládá, v zařízení pro uprchlíky jsou ještě volná místa	18:00:42	18:01:34
10.9.2015	Maďarská policie už neregistruje uprchlíky. Pouští je do Rakouska	18:01:35	18:02:27
11.9.2015	Tisíce běženců dorazily dnes na maďarsko-rakouskou hranici u Nickelsdorfu	6:01:29	6:02:28
11.9.2015	O migraci budou dnes v Praze jednat ministři zahraničí visegrádské skupiny, Německa a Lucemburska	6:02:29	6:02:41
11.9.2015	Tisíce migrantů převážně uprchlíků ze Sýrie dál proudí přes Maďarsko do Evropy	11:00:26	11:00:57
11.9.2015	Ministři zahraniční visegrádské skupiny teď jednájí v Praze s kolegy z Německa a z Lucemburska o řešení migrační krize	11:00:58	11:01:45
11.9.2015	Ministři zahraničí Visegrádu se s kolegy Německa a Lucemburska na uprchlických kvótách v Praze opět neshodli	18:01:37	18:02:35
11.9.2015	Maďarsko už příští týden výrazně zpřísní imigrační zákony	18:02:36	18:03:35
12.9.2015	České církve chystají pomoc pro uprchlíky	6:02:03	6:02:41
12.9.2015	Uprchlíci by podle ministra financí mohli obsadit několik tisíc pracovních míst, o která Češi nemají zájem	8:00:20	8:01:03
12.9.2015	Saudská Arábie údajně přijala na své území 2,5 mil Syřanů od začátku občanské války	8:01:04	8:01:26
12.9.2015	Uprchlíků v maďarském Röszke pomáhají i čeští dobrovolníci	18:00:22	18:01:29
12.9.2015	Příznivci i odpůrci migrace dnes demonstrovali na Slovensku, ale i u nás	18:01:30	18:02:24
13.9.2015	Maďarsko-srbskou hranici překročilo za jediný den 4 000 běženců, do Mnichova jich dorazilo 12 000	12:04:04	12:05:26
13.9.2015	Německo zavede kontroly na hranicích s Rakouskem, bezpečnostní opatření posiluje na hranicích i česká policie	18:00:27	18:01:34
13.9.2015	Česká policie posiluje bezpečnostní opatření na hranicích s Rakouskem	18:01:35	18:01:45
13.9.2015	Premiér Bohuslav Sobotka z ČSSD nehodlá ustoupit požadavku Evropské unie na povinné přerozdělování uprchlíků	18:01:46	18:02:42
13.9.2015	Maďarsko-srbskou hranici by dnes podle odhadů mohlo překročit až 5 tisíc běženců	18:02:43	18:03:38

datum	název zpravodajského příspěvku s navazující agendou	začátek ZP	konec ZP
24.8.2015	Nejvyšší francouzské státní vyznamenání dostala čtveřice mužů, kteří v pátek odzbrojili a zadrželi teroristu ve vlaku	12:05:14	12:06:03
24.8.2015	Radikálové z hnutí IS vyhodili do vzduchu chrám v syrské Palmyře	16:06:04	16:06:20
27.8.2015	V Británii nejspíš poprvé žije více než 8 000 000 lidí, kteří se narodili v zahraničí	9:03:16	9:04:05
27.8.2015	Hlavní počítačový expert hnutí IS je zřejmě po smrti	12:06:22	12:06:53
29.8.2015	Z měsíční mise na Islandu se vracejí čeští vojáci	6:00:53	6:01:34
29.8.2015	Čeští letci končí měsíční spojeneckou misi na Islandu, zvládli ji s pochvalou	8:00:45	8:01:19
29.8.2015	Tři novináři televize Al-Džazíra dostali v Egyptě tříletý trest	12:07:03	12:08:29
29.8.2015	Egypt odsoudil tři novináře	18:05:02	18:06:01
31.8.2015	Britská ministryně vnitra by chtěla nově vymezit pravidla pro volný pohyb osob v rámci EU	6:02:23	6:03:20
31.8.2015	Radikálové z hnutí Islámský stát poničili další památku ve starověké Palmyře	6:03:21	6:03:37
31.8.2015	Britská ministryně vnitra chce nově definovat volný pohyb osob v rámci EU	9:02:53	9:03:50
1.9.2015	Antický Belův chrám v syrské Palmyře srovnali se zemí	12:07:11	12:08:07
3.9.2015	Miloš Zeman řešil s Vladimírem Putinem v Číně Islámský stát i protiruské sankce	12:03:42	12:04:46
3.9.2015	Martin Stropnický připouští, že by Rusko mohlo zahájit vojenskou akci v Sýrii	18:05:57	18:06:30
4.9.2015	Česko není hlavním cílem zahraničních teroristů	18:06:45	18:07:35
6.9.2015	Spojené státy varovaly Rusko před posilováním vojenské přítomnosti v Sýrii, Kreml svou účast v konfliktu popírá	8:02:10	8:03:06
8.9.2015	Turecko v noci na dnešek silně bombardovalo pozice kurdských bojovníků v Iráku	12:03:31	12:04:24
7.9.2015	Francie zvažuje letecké úder v Sýrii	18:01:16	18:02:04
10.9.2015	Sergej Lavrov potvrdil, že Moskva letecky dodala Sýrii zbraně a humanitární pomoc	18:07:28	18:08:13
11.9.2015	Americká vláda má údajně důkazy o tom, že radikálové z Islámského státu používají v Iráku a Sýrii chemické zbraně	12:02:09	12:03:26
11.9.2015	V centru New Yorku dnes znovu zazněla jména všech lidí, kteří zemřeli při teroristických útocích 11. září 2001	18:03:36	18:04:31

PUBLICISTIKA ČRO RADIOŽURNÁL

Publicistika je klíčovým žánrem vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál a díky tomu zaujímá i značnou část vysílané stopáže a pořadů. Tato analýza se věnuje pořadům Dvacet minut Radiožurnálu, Host Radiožurnálu, Ranní interview, Šedesát minut Radiožurnálu a vybraným příspěvkům odvysílaným v rámci Ranního, Dopolnedního, Poledního a Odpoledního Radiožurnálu, a to i v jejich víkendových mutacích. Vzhledem k mimořádnému rozsahu tohoto materiálu byly vybrány ty díly pořadů, které se alespoň nějak migrační tematiky dotýkají,³³ chybí tedy kvantitativní srovnání s mimomigrační agendou, které jsme měli k dispozici při analýze zpravodajství.

Jednotkou analýzy byl příspěvek splňující následující kritéria:

- reflektoval migrační agendu
- nebo agendu, která s migrační agendou bezprostředně souvisí, tzn. navazující agendu (dění v Sýrii, činnost tzv. Islámského státu apod.)

³³ Výběr proběhl na základě obsahového shrnutí jednotlivých dílů pořadů na webových stránkách provozovatele.

V analýze publicistických a diskuzních pořadů jsme se zaměřili opět na dodržování kritérií objektivit a vyváženosti, stejně jako na vyhodnocení, zda pořady neměly potenciál utvrzovat stereotypní předsudky týkající se etnických, náboženských nebo rasových menšin.

Většinu příspěvků jsme analyzovali prostřednictvím kvantitativně kvalitativní obsahové analýzy. Pozornost jsme věnovali zejména sledování:

- rozmanitosti diskutovaných témat, postojů a názorových proudů v pořadu
- prostoru věnovanému migrační tematice
- rozmanitosti struktury subjektů zvaných do pořadu
- prostoru, který byl jednotlivým hostům pořadu dopřán

Největší důraz jsme pak věnovali analyzování toho, kdo a o čem se hovoří. Zaměřili jsme se tak na zdroje a mluvčí jednotlivých publicistických příspěvků a nastolovaná témata. V případě publicistických vstupů během dne pak ještě na obraz migranta, který tyto představovaly.

V kvalitativní části jsme pak posuzovali vystupování moderátorů a redaktorů v pořadu, zvláště pak na:

- přesnost a věcnou správnost informací
- projevy favorizace, přízně či diskreditace určitých témat či názorového proudu
- schopnost moderátora vést a korigovat diskuzi
- kladení sugestivních otázek
- potlačování relevantních názorů
- transparentnost citovaných zdrojů informací

V případě tří publicistických pořadů (Dvacet minut Radiožurnálu, Ranní interview a Host Radiožurnálu) jsme pak kvantitativní část vynechali, neboť svou povahou byly kvantitativně neporovnatelné a jednalo se pouze o několik vydání, která jsme analyzovali odděleně.

RANNÍ INTERVIEW

Každé ráno se ptáme na nejdůležitější události posledních hodin. Každé ráno se ptáme aktérů nejdůležitějších událostí. Zpovídáme ty, kteří přicházejí s novými myšlenkami a názory. Mluvíme s odborníky, politiky, sportovci, ale i obyčejnými lidmi, kteří přicházejí s něčím nečekaným. K věci rychle a spolehlivě! Každé ráno před celou chceme slyšet odpovědi. ³⁴

Takto pořad charakterizuje sám provozovatel, který jej vysílá ve všední dny i o víkendech ráno, přičemž v každém díle moderátor vede rozhovor s jedním hostem na různá aktuální témata.

Ve sledovaném období se migrační tematiky dotklo celkem pět vydání, a sice s hosty (chronologicky) Petrem Vavrouškou, Tomášem Hajšmanem, Petrem Robejškem, Bohuslavem Sobotkou a Petrem Kočím.

Ranní interview 24. 8. 2015, host Petr Vavrouška

³⁴ http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/porady/_porad/3894 [cit. 14.3.2016].

Prvním hostem ve sledovaném období byl redaktor Českého rozhlasu Petr Vavrouška, který absolvoval stejnou trasu jako migranti mířící do Evropy tzv. „balkánskou cestou“ a v rozhovoru se dělil právě o zážitky z této cesty, jako později i v pořadu Host radiožurnálu s Lucií Výbornou. Již první ze série rozhovorů souvisejících s migrační tematikou dokládá snahu redakce postihnout problematiku z nejrůznějších úhlů pohledu, Petr Vavrouška představoval podmínky cesty i situaci na hranicích očima přímého účastníka, z jeho odpovědí je zřetelná snaha přiblížit atmosféru i fakta, která se v souvislosti s migrací Evropou k posluchačům jen těžko dostanou. Shrnoval rozhovory, které vedl s jednotlivými migranty, načrtnul v hrubých rysech obvyklou strukturu jejich životních příběhů, rozlišil motivaci k opuštění vlasti dle země původu, popsal i způsob, jakým migranti reflektují Evropu a způsob, jak k nim přistupují evropské úřady. Jednalo se o přínosný a fakticky i posluchačsky obohacující příspěvek k migrační tematice.

Ranní interview 26. 8. 2015, host Tomáš Hajšman

Tomáš Hajšman, ředitel odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra, po většinu rozhovoru uváděl na pravou míru formulaci otázek, které mu moderátor kladl, ať už se jednalo o údajnou informaci MF DNES, že Česká republika prý bude poskytovat migrantům finanční prostředky na cestu, nebo o zaměňování pojmů „uprchlický tábor“ a „zařízení pro zajištění cizinců před vyhoštěním“. Rozhovor přinesl pohled na věc ze strany úřadů, posluchači upřesnil mnohdy nezřetelné, nebo dokonce zkrácené informace a jak jeho vedení moderátorem, tak hostovy odpovědi byl zcela v souladu se zákonem, naopak lze kvitovat snahu redakce postihnout tematiku v jejích nejrůznějších aspektech a vyvracet přímými a povolnými zdroji případné nepřesnosti kolující mediálním prostorem.

Ranní interview 28. 8. 2015, host Petr Robejšek

Petr Robejšek je znám svým poněkud nonkonformním přístupem k zahraničněpolitickým otázkám a své pověsti do značné míry dostal i v tomto vydání Ranního interview, které se odvíjelo od nálezu kamionu s mrtvými migranty. Moderátor se hosta telefonicky tázal, zda podle jeho názoru může mít taková tragédie reálný politický dopad, na což Petr Robejšek odpověděl, že nikoli. Ke všem položeným otázkám, týkajícím se konkrétního postupu evropských institucí – například bojů proti převaděčům, nápadu zřizovat uprchlická centra přímo ve výchozích zemích – se stavěl Petr Robejšek kriticky, vymezoval se například vůči hledání principiálně nenásilných řešení, která podle hosta nemohou v daném případě stačit.

Jakkoli ve vysílání zaznělo několik kontroverzních výroků, nedošlo v tomto rozhovoru k porušení zákona, byla zachována pravidla vyvážené publicistiky, kladené otázky odpovídaly tématu a rozhovor jako celek přispěl do poměrně pestrého spektra názorů na migrační krizi, které ve sledovaném období na programu Český rozhlas Radiožurnál zazněly.

Ranní interview 4. 9. 2015, host Bohuslav Sobotka

Telefonický rozhovor s předsedou Vlády České republiky vedl sám šéfredaktor Jan Pokorný, který kladl otázky související především s mimořádným setkáním Visegrádské skupiny, které se toho dne mělo konat v Praze. Moderátorovy otázky se stáčely především kolem postoje České republiky, resp. zemí Visegrádské čtyřky, ke kvótám, Bohuslav Sobotka předestřel dva argumenty, jimiž zamítavý postoj podepírá (ČR podle je podle něj ochotna migranty přijímat dobrovolně, a přerozdělování migrantů

v rámci jednotlivých členských zemí nezabrání jejich následné migraci Evropou), jakož i zodpověděl otázku, jak se při pohledu na záběry přicházejících migrantů cítí. Došlo rovněž na zhodnocení postoje některých institucí Evropské unie k situaci.

Celkově byl rozhovor veden věcně, jeho těžiště spočívalo v předkládání argumentů a seznámení s oficiálním postojem české vlády. Moderátorovy otázky se pokoušely o dodání potřebných informací do diskuse na migrační téma, host je patřičně zodpovídal.

Ranní interview 11. 9. 2015, host Petr Kočí

Jiří Chum se v tomto díle se svým hostem, datovým žurnalistou Českého rozhlasu Petrem Kočím, zabýval statistickými přehledy o vývoji teroristických útoků na evropském území. Jednalo se tedy o příspěvek z navazující agendy, v němž, při příležitosti výročí teroristických útoků v USA roku 2001, konfrontovali statistiky vypovídající o vzrůstajícím strachu Evropanů z teroristických útoků se statistikami, podle nichž obětí teroristických útoků v Evropě výrazně ubylo. Kromě rozhovoru v pořadu zazněla i krátká reportáž Vojtěcha Bergera, v níž v souvislosti s výročím promlouvá newyorský hasič Tiernach Cassidy.

Shrnutí

Rozhovory odvysílané ve sledovaném období v rámci pořadu Ranní interview přínosným způsobem obohatily diskusi o migrační tematice, představily její různé aspekty i nové informace. Jejich složení bylo pestré, jeden každý host přinesl osobitý pohled na věc a jak v rámci jednotlivých dílů, tak při pohledu na pořad jako celek byl bez výjimky zachován zákon č. 231/2001 Sb.

HOST RADIOŽURNÁLU

Zajímavé osobnosti mluví o věcech, jimž rozumějí. Každý den po 10. hodině v našem studiu usedají odborníci a osobnosti z nejrůznějších oborů a oblastí. Mezi pozvanými se objevují herci, zpěváci, doktoři, vědci nebo třeba cestovatelé, zkrátka lidé, které ovlivňují společenské dění nejen v České republice. Rozhovory od pondělí do pátku moderuje Lucie Výborná, a o víkendech se hostů ptá Patricie Strouhalová. Dramaturgem pořadu je Martin Mašek. Pořad vznikl v rámci nového programového schématu na stanici Radiožurnál 1. ledna 2008. Víkendové rozhovory jsme zpočátku vysílali o hodinu později, od června 2012 se můžete každý den v týdnu těšit na stejný čas.³⁵

Pořad se vysílá každý den dopoledne na programu Český rozhlas Radiožurnál, ve sledovaném období se migrační tematice věnovaly díly s hosty Oldřichem Martinů, Petrem Vavrouškou, Lenkou Klicperovou a Markétou Kutilovou. O navazující agendě lze hovořit v případě dílu s bývalým dvojitým agentem Mortenem Stormem a novinářem Timem Listerem a cestovatelem Vladimírem Plešingerem, který se ovšem ve vyprávění o svém životě v Jižní Americe a Africe možných souvislostí s migrační krizí nedotkl, byť v něm došlo na těžké životní podmínky v těchto končinách.

Host Radiožurnálu 31. 8. 2015, hosté Morten Storm a Tim Lister

³⁵ <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/> [cit. 14. 3. 2016].

Morten Storm je bývalý dvojitý agent, svého času ve službách amerických, britských a dánských tajných služeb, který Západu pomáhal v boji proti organizovanému islamistickému terorismu. Jeho informace i osobní nasazení údajně vedly i k dopadení a zabití vysokého činitele Al-Káidy Anwar al-Awlakiho. Rozhovoru, který vedla Lucie Výborná, byl rovněž přítomen americký novinář Tim Lister, jeden ze spoluautorů knihy *Agent Storm: Můj život v al-Káidě a CIA*.

V rozhovoru Storm přiblížil peripetie svého života, svou konverzi, zapálení pro salafismus i zapojení do džihádu a pak naopak boj proti terorismu na straně západních tajných služeb. Kromě konkrétních příběhů a zápletek svého bohatého života předestřel i obecnější charakteristiky fungování tajných služeb a fanaticky islamistických teroristických organizací.

Mimořádní hosté přinesli do pořadu mimořádné téma, nicméně nezaznělo v něm nic, co by implikovalo porušení zákona. A to i tehdy, posuzujeme-li toto vydání pořadu jako příspěvek navazující agendy k migračnímu tématu, které ovšem nedošlo v daném dílu jediné zmínky.

Host Radiožurnálu 4. 9. 2015, host Oldřich Martinů

V prvním vydání pořadu, které se ve sledovaném období věnovalo migrační tematice, byl hostem Oldřich Martinů, zástupce ředitele Europolu, tedy vysoce postavený představitel významné unijní instituce – evropského policejního úřadu.³⁶ Úvodní otázka Lucie Výborné se týkala Maročana, jehož útok ve francouzském vlaku překazilo několik cestujících. Oldřich Martinů vysvětlil v hrubých rysech kompetence Europolu i problematiku koordinovaného boje proti terorismu a po prvním hudebním předělu se od tohoto konkrétního případu rozhovor přesunul k nedávno zřízené pracovní skupině zaměřující se na potenciálně nebezpečné dění na Internetu, kde např. může docházet právě ke koordinování teroristických skupin apod.

Terorismus jako téma bylo v daném vydání pojednáváno zcela věcně, Oldřich Martinů nabídl fundovaný pohled z perspektivy svého úřadu a obdobně se zhostil i otázek souvisejících s migrační krizí. První z nich Lucie Výborná formulovala poněkud zabarveněji, nicméně stále zcela v zákonných i žánrových mezích.³⁷ Oldřich Martinů představil oblasti migrace, o nichž Europol střeží a vyhodnocuje informace, zaměřil se jak na boj proti organizovanému převaděčství, tak na případnou integraci migrantů v Evropské unii. Poskytl rovněž doplňující informace ke kauze nalezeného nákladního automobilu s mrtvými migranty, ale také další obecné i konkrétní údaje o fungování Europolu, způsobu sdílení informací mezi bezpečnostními složkami, a na základě posluchačského dotazu i popsal informační boj s převaděči, na nějž se Europol zaměřil a jehož intenzitu se chystal v době odvysílání rozhovoru ještě zesílit. Kromě práce bezpečnostních složek došla řeč i na potřebu prevence radikalizace a na její význam. Na závěr pořadu zazněl ještě jeden posluchačský dotaz, na základě něhož Oldřich Martinů vysvětloval, jak se zachází z penězi odhalených převaděčských skupin a jaké jsou finanční poměry tzv. Islámského státu. Ve svém posledním vstupu potom shrnoval obsah bezpečnostní konference, pořádané v oněch dnech v PSP ČR a na které Oldřich Martinů rovněž vystoupil.

Jak plyne z předchozích odstavců, rozhovor byl přínosným příspěvkem k problematice boje proti terorismu, organizovanému zločinu i možným dopadům migrace, ve všech ohledech se držel zákonných

³⁶ http://europa.eu/about-eu/agencies/regulatory_agencies_bodies/pol_agencies/europol/index_cs.htm [cit. 15. 3. 2015].

³⁷ Jak vnímáte tu vlnu, která se spíš nekontrolovaně už teď valí vlastně z toho evropského pobřeží Středoziemního moře směrem na západ z titulu toho, co vlastně víte díky své práci v Europolu?

požadavků kladených na publicistiku a jak moderátorka, tak host se snažili téma zprostředkovat co možná věcně a důkladně je argumentačně i fakticky podložit.

Host Radiožurnálu 8. 9. 2015, host Petr Vavrouška

Rozhovor se zahraničním zpravodajem Petrem Vavrouškou vedla Lucie Výborná, příležitost hosta k Českému rozhlasu byla znát ze způsobu komunikace, moderátorka kladla i osobní otázky spjaté s výkonem povolání Petra Vavrouška přirozeně, on na ně pak přirozeně odpovídal. Podobně jako v Ranním interview i v případě tohoto pořadu byla pochopitelně hlavním tématem cesta Petra Vavrouška z Řecka do střední Evropy, kterou podnikl společně s migranty, jak sám ovšem zdůraznil, na rozdíl od nich ji absolvoval v autě a přespával v hotelu. Svými otázkami se Lucie Výborná snažila pokrýt nejrůznější stránky této cesty a využít přímého svědectví někoho, kdo situaci v balkánských zemích a Maďarsku viděl přímo. Z rozhovoru bylo zřejmé, že se jedná rozhovor s někým, jehož úhel pohledu je sice co možná nestranný a objektivní, navíc s nespornou výhodou očitého svědectví, ale že se jedná o úhel pohledu. Ani moderátorka ani host neskouzli k zobecňujícím a zjednodušujícím závěrům, ve svém rozhovoru vycházeli z konkrétních zkušeností a vyprávění Petra Vavroušky o osudech migrantů, jakož i o praktických aspektech cesty bylo posluchačsky vděčné, ovšem nikoli podbíživé. Celý rozhovor pojednával palčivé téma střízlivě a uchoval si vysokou publicistickou úroveň.

Petr Vavrouška popisoval některé výjevy z cest i se pokoušel popsat pestrou skladbu těch lidí, kteří se na cestu do Evropy vydali, a také v tomto případě se ostříhal generalizací a pokusil se zodpovědět i implicitní pochybnosti, které v této souvislosti snad posluchače zaměstnávají.³⁸

I na otázku, zda jej překvapují soudy místních, kteří se s migranty jako takovými sami nikdy nestřetli, se host snažil odpovědět co možná komplexně, shrnuje, že „strachu rozumím, ale nerozumím té agresivní netoleranci“ a přidává postřehy o způsobu, jak migrantům pomáhali místní v různých zemích, případně jak naopak jejich příchodu využili pro obchodování.

Druhá část rozhovoru po zpravodajské relaci v půl jedenácté se věnovala jiné části profesního života Petra Vavrouška, který vydal knihy rozhovorů Ruská duše a Polská duše. V druhé polovině pořadu tedy převažovala tematika nesouvisející s migrační krizí, k níž se vrátil jeden posluchačský dotaz: „co ty nesčetné zástupy mladých chlapů. Proč nebrání svoji vlast? Toho jste si nevšiml?“ Ožehavá otázka, která rezonovala společností, se dočkala z úst Petra Vavroušky poměrně podrobné a vyčerpávající odpovědi, která naznačila šíři problému a naopak omezení položené otázky.

I v tomto rozhovoru zůstal zákon č. 231/2001 Sb. zachován.

³⁸ L. Výborná: Můžete podle té skupiny, se kterou jste vlastně cestoval, kterou jste sledoval, kterou jste potkal, říci, co to je za lidi tak zhruba, kteří k nám míří? P. Vavrouška: Je to velmi zajímavý mix, jsou to všechny generace, jsou to kojenci, malé děti, mladí lidé, dospělí a jsou to také staří lidé, kteří už sotva chodí a vydali se na tu cestu. Sociálně si myslím, že to je taky velmi různorodé, že jsou to lidé, kteří opravdu jsou i bez vzdělání, poznáte to, když s nimi mluvíte nebo když je poprosíte, aby vám třeba napsali jméno, tak zjistíte, že nepíšou, ale většina jsou to lidé vzdělaní, většina dnes už jsou rodiny s dětmi. Jsou to lidé jako my, kteří se rozhodli, že chtějí prostě jenom si zachránit svůj život, tak se vydali na cestu. Samozřejmě vím, že se s touto migrační vlnou svezou i lidé, kteří toho chtějí využít, zneužít a těmto asertivně musíme říct, že pro ně není místo. Samozřejmě, že je mi jasné, že jsou mezi nimi potenciálně nebezpeční lidé, ale v tomto důvěřuji zpravodajským službám, že si to podchytí. Ale nebyl bych tak hysterický, abych to nazýval nějakou invazí. Vůbec ne. Jsou to lidé, kteří prostě ve větší míře z té skladby potřebují tu pomoc.

Rozhovor s novinářkami Lenkou Klicperovou a Markétou Kutilovou se týkal především jejich zkušeností, které nabyly při své cestě do Sýrie. I v tomto případě provozovatel usiloval o poskytnutí jiného úhlu pohledu, dal prostor k vyjádření těm, kteří situaci ve výchozích zemích viděli na vlastní oči a nabízejí informace třeba trochu odlišné, než jaké poskytuje klasické zpravodajství. Moderátorka Patricie Strouhalová kladla otázky související s podmínkami v zemi, zpočátku se rozhovor stácel především kolem situace v městě Kobani, které podle novinářek chtějí jeho původní obyvatelé po bojích opětovně obnovit navzdory jeho zbídačelému stavu. Popsaly rovněž situaci v místních uprchlických táborech a lásku Syřanů, resp. syrských Kurdů k vlastní zemi.

Úvodní otázka po prvním hudebním předělu byla laděna poněkud osobněji, novinářky vysvětlovaly, proč se na takovou cestu vydaly, ale posléze se snažily vnést i trochu světla do nepřehledných konfliktů mezi jednotlivými bojujícími stranami, popsaly osobní setkání s lidmi, kteří žili pod tzv. Islámským státem, jejichž pohled na toto uskupení mohl být pro evropského posluchače do jisté míry překvapivý.

Po dalším hudebním předělu moderátorka letmo shrnula dosavadní vývoj v uprchlické krizi a otázala se cestovatelek na jejich odhad vývoje následujícího. Lenka Klicperová vyslovila domněnku, že pokud se podaří konflikty v oblasti v dohledné době uklidnit, lidé se sami budou chtít do Sýrie vrátet. Rovněž se novinářky na popud Patricie Strouhalové začaly zabývat možnými příčinami konfliktů a tedy prapříčinami migrační krize, snažily se o podání nezjednodušeného pohledu a předestření nepřehledné situace na Blízkém východě. Poměrně detailně popisovaly etnickou, náboženskou i politickou rozdrobenost regionu a jeho specifika, jakož i možné řešení situace.

Po zpravodajské relaci se debata stočila k prostředí kurdských milic, v němž se novinářky pohybovaly, přičemž zvláštní pozornost věnovaly ženským jednotkám. Další otázky se týkaly bezpečnostních opatření a praktickému zázemí novinářek v Kobani a osobním motivacím k cestě právě do tohoto města a emočně vypjaté okamžiky, které tam prožily.

V druhé půli pořadu dostali prostor ke kladení dotazů i posluchači. V prvním z nich se posluchačka ptala, proč místní „lidé nebrání svoji zemi“, kterýžto dotaz obě novinářky argumentačně vyvrátily, dokládajíce vlastní zkušeností i faktickými daty např. o počtu padlých Kurdů v konfliktu. Posléze se novinářky vypořádávaly s „největšími mýty o uprchlících“, a to rovněž věcným způsobem, byť na jejich hlase bylo zřejmé jisté pohnutí. Další posluchačský dotaz byl zaměřen rovněž spíše osobně, týkal se práce novinářek, nikoli migrační krize jako takové, až se nakonec zabývaly etikou reportážní fotografie a obě odpovídaly na otázku, zda by vyfotily mrtvé dítě.³⁹

Shrnutí

Rovněž v pořadu Host Radiožurnálu nedošlo ve sledovaném období v dílech souvisejících s migrační krizí k žádnému porušení zákona, i v tomto případě je naopak patrná snaha provozovatele prostřednictvím těchto dlouhých rozhovorů, do nichž jsou ke kladení otázek vyzýváni i posluchači, problematiku postihnout co možná komplexním způsobem. Příkladem budiž již skladba hostů ve sledovaném období, která zahrnovala jak pohled institucionální, a to zastoupený jedním z nejvýše postavených úředníků, tak perspektivu přímého svědectví z oblastí souvisejících s migrací, z nichž se posluchačům přímého svědectví dostává spíše zřídka.

³⁹ Jednalo se tak o jeden z mála zaznamenaných odkazů, navíc nepřímých, na kauzu uveřejněné fotografie mrtvého kurdského chlapce na tureckém pobřeží.

DVACET MINUT RADIOŽURNÁLU

Aktuální rozhovory s aktéry nejdůležitějších kauz uplynulého dne. Každý všední den si zveme jednoho muže nebo ženu. Chceme znát jejich názory na události, které jsou z našeho hlediska důležité pro život v této zemi. Chceme slyšet jejich odpovědi. Politici nejsou naši přátelé, ale partneři do diskuse. Nežertujeme s nimi, ale ptáme se jich. Moderátoři si zvou politiky, vědce, umělce i sportovce. Jde o jediné – aby otázky nezůstaly bez odpovědí. Dvacet minut je diskusním pořadem Radiožurnálu, který dává pozvané osobnosti šanci obhájit svá stanoviska – ve formě odpovědi na dotazy. Je určen všem posluchačům Radiožurnálu. Dvacet minut Radiožurnálu moderuje Helena Šulcová a Karolína Koubová. Hosty, témata i otázky vybírají moderátoři společně s vedoucím redakce publicistiky Petrem Dudkem. Vycházíme z principu otevřeného, informovaného a srozumitelného dialogu mezi moderátorem a hostem. Dvacet minut Radiožurnálu se vysílá od září 2006. Prvním moderátorem byl Martin Veselovský. Od počátku roku 2009 se k němu přidala jako druhá moderátorka Helena Šulcová, kterou od léta 2010 do léta 2012 vystřídala Štěpánka Čechová. Po ní nastoupila moderátorka Veronika Sedláčková, v lednu 2014 se Helena Šulcová na post moderátorky pořadu vrátila. Od října 2014 spolu s ní místo Martina Veselovského moderuje Karolína Koubová. Pořad se vysílá beze změny každý všední den po celý rok.⁴⁰

Výše uvedenou charakteristiku pořadu, vysílaného každý všední den v podvečer, uvádí sám provozovatel na svých webových stránkách. Ve sledovaném období se migrační tematiky dotýkalo pět vydání pořadu, z nichž jedno nemělo pouze jednoho hosta, jak je obvyklé, ale, ve speciálu věnovaném právě migrační krizi, diskutoval Alexandr Vondra, Vladislav Günter a Milan Slezák. V dalších čtyřech pořadech moderátoři vedli rozhovor s Vladimírem Dlouhým, Pavlem Bělobrádkem, Hynkem Kmoníčkem a Šimonem Pánkem.

Dvacet minut Radiožurnálu 24. 8. 2015, host Šimon Pánek

Rozhovor s Šimonem Pánkem, výkonným ředitelem neziskové organizace Člověk v tísní, vedla Karolína Koubová, která hned na úvod předestřela, že hlavním tématem budou různé aspekty migrační krize, jakož i komentáře aktuální dění v této věci. Šimon Pánek již na úvodní otázku, jak hodnotí ukončení blokády makedonsko-řeckých hranic, odpovídal poctivě, snaže se vzít v potaz jak situaci migrantů, tak evropských států a úřadů, nepodávat tedy zjednodušený pohled jen z jedné strany. Posléze popsal úlohu Člověka v tísní, zdůraznil, že není v kompetencích ani moci organizace hledat řešení krize, že se zaměřuje pouze na humanitární pomoc ohroženým, a to ale jak na území Evropy, tak ve výchozích zemích, především Sýrii, kde její humanitární pomoc podle Šimona Pánka přináší obživu 120 – 150 000 lidem měsíčně. Šimon Pánek popsal i příčiny příchodu migrantů do Evropy, své závěry podkládal statistickými údaji, ale prezentoval je s určitou pokorou – posluchači nabídl svůj postoj, například při komentáři tvrzení Heleny Langšnádkové, nebo při odpovědi na obvyklé námitky o přicházejících „mladých mužích“ a „ekonomických migrantech“. Zsvěceně hovořil o azylové politice, zmínil málo tematizovaný institut doplňkové ochrany a zareagoval na shrnutí obsahu předchozího vydání pořadu s Petrem Robješkem.⁴¹ Karolína Koubová dostala konfrontační povaze pořadu, když hostovi kladla i otázky nepřijemné, např. ocitovala posluchačský dotaz, který zpochybňoval hostův postoj k migrantům

⁴⁰ <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/> [cit. 14. 3. 2016].

⁴¹ Tento díl sice nespadá do analyzovaného období, nicméně potvrzuje, že provozovatel usiloval při mediálním pokrývání migrační krize o názorovou pestrost.

kvůli jeho přináležitosti k neziskové organizaci. Dotazy tohoto typu sice mohou budit útočný dojem, ale současně dávají pozvaným možnost reagovat, čehož Šimon Pánek v tomto díle Dvaceti minut využil.

Toto vydání pořadu tedy poskytlo posluchači další z možných úhlů pohledu na migrační tematiku, vedení pořadu bylo úměrné jeho žánrovému vymezení, ani z úst moderátorky, ani hosta pak nevězešlo porušení zákona.

Dvacet minut Radiožurnálu 31. 8. 2015, host Hynek Kmoníček

Hostem Heleny Šulcové byl 31. 8. 2015 ředitel zahraničního odboru Kanceláře prezidenta republiky Hynek Kmoníček. Oproti výše popsanému vydání pořadu se tedy jednalo o zástupce státní instituce, u něhož bylo lze očekávat odlišný pohled přinejmenším na dílčí aspekty migrační krize. Rozhovor se ovšem netýkal pouze jí, moderátorka se zabývala, právě v duchu již zmíněného konfrontačního ladění pořadu, mj. i hojně diskutovanou návštěvou Číny, kterou podnikl prezident Miloš Zeman, a jeho setkáním s ruským prezidentem Vladimírem Putinem tamtéž. V této souvislosti Hynek Kmoníček nastínil možné příčiny migrantské krize, a to s důrazem na jiná témata než o týden dříve Šimon Pánek. Předestřel rovněž možné způsoby řešení situace v Evropě, konkrétně uzavření vnějších hranic Schengenu, ke kterémuž kroku je ovšem zapotřebí souhlas Rady bezpečnosti, k němuž by mohlo České republice podle Hynka Kmoníčka napomoci právě Rusko. Velká část rozhovoru se věnovala proměně česko-čínských vztahů, moderátorka kladla opět otázky spíše palčivé, i v tomto případě měl host dostatečný prostor na to se k nim důkladně vyjádřit.

V druhé půli pořadu se moderátorka věnovala podrobněji aktuálním událostem ve střední Evropě souvisejícím s migrační krizí, což hosta přimělo k vyjádření vlastního, velmi osobitého a do spršky bonmotů zaobaleného názoru, který se opět moderátorka v duchu žánru snažila konfrontovat, kladouc doplňující otázky. Při jejich zodpovídání se host již opíral o konkrétní fakta, kromě diskuse o postoji Maďarska a aplikovatelnosti Dublinské dohody došlo i na problematiku kvót. Závěr rozhovoru Heleny Šulcové s Hynkem Kmoníčkem se vyznačoval věcností argumentace, moderátorka prokázala dobrou připravenost, reagujíc na některá hostova tvrzení vhodnými faktickými údaji a nechávajíc jemu samému také prostor pro reakci. Tematicky se rozhovor dotkl také málokdy probírané situaci v Eritreji, tedy jedné z velmi častých výchozích zemí.

Dvacet minut Radiožurnálu 4. 9. 2015, hosté Alexandr Vondra, Vladislav Günter, Milan Slezák

Ve sledovaném období zařadil provozovatel do vysílání v rámci tohoto pořadu i „migrační speciál“, jehož hosty byl bývalý ministr Alexandr Vondra, t. č. z CEVRO Institutu, ředitel Centra pro integraci cizinců Vladislav Günter a komentátor Českého rozhlasu Milan Slezák.

Toto vydání pak nesestávalo pouze z diskuse pozvaných, ale zazněly i vstupy redaktorů, které informačně doplňovaly probírané téma.

První část debaty se věnovala jednání Visegrádské skupiny, jejíž mimořádné setkání kvůli migrační otázce se konalo téhož dne v Praze. Moderátorka Helena Šulcová na úvod shrnula postoj, který skupina ve věci zaujala a Alexandr Vondra následně na vznesený dotaz shrnul svůj názor na tento postoj, odpověď ovšem pojal poněkud šířeji, zmínil například nezáviděníhodný postoj Maďarska a nedostatečnou podporu ze stranu EU. Milan Slezák pak zodpovídal otázku, zda si myslí, že země sdružené ve Visegrádu udrží svůj avizovaný postoj vůči kvótám, Vladislav Günter pak shrnoval různé problematické aspekty kvót, přičemž přispěl do diskuse neprvoplánovými poznámkami. Alexandr

Vondra se následně kriticky vyjádřil k prohlášení Angely Merkelové, v němž přislíbila migrantům přijetí, moderátorka pak nechala na toto téma reagovat Milana Slezáka, který se do jisté míry vůči tvrzení Alexandra Vondry vymezil, nicméně v některých bodech je naopak argumentačně podpořil.

V této části diskuse se do vysílání zapojit Petr Vavrouška z budapeštského nádraží Keleti, který s migranty absolvoval i část jejich pěšího přesunu z nádraží přes dálnici směrem k rakouským hranicím. Petra Vavroušky se rovněž moderátorka ptala, proč migranti nevolí oficiální cestu – tedy registraci v první zemi EU, do níž dorazí atd. Petr Vavrouška popsal ne zcela funkční systém v Řecku a Maďarsku i důvody, kvůli nimž se migranti nechtějí v těchto zemích registrovat. Po tomto vstupu moderátorka přečetla čerstvou zprávu o odmítnutí kvót, které zaznělo na tiskové konferenci visegrádského pražského setkání.

Alexandr Vondra se poté snažil opětovně popsat složitou situaci Maďarska a dokládal, proč je podle jeho názoru kritizováno čelnými představiteli EU a západních zemí ne zcela spravedlivě. Helena Šulcová následně dala prostor Vladislavu Günterovi, od něhož bylo lze očekávat odlišný pohled na věc. Dva hosté tak předestřeli posluchačům dva téměř protikladné úhly pohledu na situaci v Maďarsku, v obou případech se jednalo o relevantní příspěvky, argumentačně podložené.

Milan Slezák posléze vyjádří pochyby nad smysluplností uzavírání hranic, ať už armádou nebo žiletkovými ploty, neboť účinnost obého není přesvědčivá, a zdůraznil, že kvóty hovoří o počtu migrantů, u nichž by teprve přijímající země rozhodovaly o udělení azylu, tedy reálný počet azylantů by byl výrazně nižší.

Další vstup v pořadu patřil zpravodaji Českého rozhlasu v Německu Pavlu Polákovi, který shrnoval oficiální postoj vrcholných německých politiků (v reportáži zazněl hlas Angely Merkelové a ministra vnitra Thomase de Maizièrea), ale i celkové naladění německé společnosti.

Po tomto vstupu se diskutující zabývali důvody, kvůli nimž migranti tíhnou k Německu a Skandinávii a nechtějí zůstat v jiných bezpečných zemích EU. I toto téma přineslo vícevrstvý soubor odpovědí. Alexandr Vondra se posléze vyjadřoval k azylové politice Německa, v rámci této promluvy pak začal operovat s řádově vyššími čísly, co se přerozdělování migrantů týkalo, než jaké byly oficiální počty, v tuto chvíli se vydal argumentačně poněkud neobvyklou cestou, v níž ho moderátorka patřičně usměrňovala, v dané chvíli si začali hosté a moderátorka poprvé vstupovat do řeči, dokonce mluvit přes sebe. Jednalo se však o běžný projev zapálené diskuse na rozporuplné téma. Z hlediska moderace i výroků, které v tomto vypjatém momentu zazněly, nedošlo k porušení zákona, neboť navzdory některým mírně sporným výrokům zůstala debata v mezích názorové diskusní publicistiky.

Následoval živý vstup Ondřeje Housky, reportéra Českého rozhlasu v Bruselu, který osvětloval postoj unijních institucí k migraci, k čemuž se vztahovaly i následující otázky Heleny Šulcové, například zkoumající „akceschopnost“ EU. S Milanem Slezákem pak došlo i na možná řešení krize, žádné z jím nabízených ovšem nebylo snadné a rychlé. Alexandr Vondra se posléze podrobně vyjádřil k obsahu vstupu Ondřeje Housky, komentoval možnosti potápění prázdných pašeráckých lodí a mezinárodněpolitické proveditelnosti takového postupu, v čemž mu oponoval Milan Slezák.

Další vloženou reportáž natočil na své cestě s rodinou migrantů z Bělé pod Bezdězem do Děčína Lubomír Smatana, v reportáži kromě (nepřeložených) promluv migrantů a popisu jejich bezútěšné situace zaznívají i smíšené reakce místních na nádražích, mezi nimiž zaznívá jak soucit, tak strach, ale i kritika úředních postupů. Poměrně strohá reportáž zachytila celé spektrum emocí, které se k migrační tematice váží, a moderátorka pak na tuto demonstraci navázala i ve svých dalších adresovaných Milanu Slezákovi a Vladislavu Günterovi. Celý speciál uzavřel několikaminutový rozhovor s fotografem

Stanislavem Krupařem, který se pokoušel s migranty absolvovat jejich cestu, ale jeho skupina byla již v Egyptě zadržena pobřežní stráží.

V tomto speciálu se tak posluchači dostalo kultivované diskuse zástupců různých pohledů na věc, kteří spolu zhusta nesouhlasili, ale své názory dokázali prezentovat věcně a jejich rozložení v pořadu bylo vyvážené. Jednalo se o přínosnou debatu, která palčivé a emoce mnohdy budící téma pojímala střízlivě a zakládala se na faktičnosti a názorech podepřených argumenty.

Dvacet minut Radiožurnálu 8. 9. 2015, host Pavel Bělobrádek

Rozhovor s Pavlem Bělobrádkem zprostředkovaný přenosovým vozem, vedl šéfredaktor Jan Pokorný, jehož úvodní otázky směřovaly k nabídce konkrétní pomoci migrantům, která rezonovala křesťanskými kruhy v Evropě i České republice. Jan Pokorný se vicepremiéra ptal na způsob, jakým lze ověřit, zda je daný člověk skutečně tím, za koho se vydává, tedy zda má nárok na politický azyl a patřičnou pomoc. Pavel Bělobrádek v tomto ohledu odkázal na orgány cizinecké policie, resp. Ministerstva vnitra, které pro takové posouzení mají své ověřené postupy. V souvislosti s další otázkou pak zmínil nutnost mezinárodní legislativu přizpůsobit nepoměrně vyššímu počtu přišedších, a to i na základě diskuse mezi EU a OSN. Pavel Bělobrádek pak zdůraznil potřebu racionálního přístupu k věci, který se ostříhá extrémních a emočně zbarvených názorů a pokusí se nalézt řešení situace, např. související právě se změnou legislativy, ale i se situací ve výchozích zemích. Navzdory kladeným otázkám se Pavel Bělobrádek snažil vyhnout jakýmkoli prognózám, naopak se rozhovořil o třech fázích pomoci – migrantům v Evropě, v uprchlických táborech a ve výchozích zemích. I v tomto díle pořadu se projevila anotace pořadu – Jan Pokorný v několika momentech svého hosta přerušil a kladl mu doplňující otázku, případně vyžadoval upřesnění.

V rozhovoru došlo i na vnitrokoaliční spor o navýšení finančních prostředků ve státním rozpočtu na prevenci případných důsledků migrace, ale i na možný dopad migrace na český a německý sociální systém. Na závěr došlo opětovně na potřebu legislativních úprav, a to na úrovni mezinárodních smluv.

I tento rozhovor se odvíjel ve věcném duchu, poskytl posluchačům názor předsedy vládní strany a vicepremiéra, samotný obsah rozhovoru byl zcela v souladu se zákonem.

Dvacet minut Radiožurnálu 9. 9. 2015, host Vladimír Dlouhý

Poslední z vydání Dvaceti minut Radiožurnálu, které se ve sledovaném období věnovalo migrační tematice, uváděl také Jan Pokorný a jeho hostem byl Vladimír Dlouhý, bývalý ministr, t. č. prezident Hospodářské komory České republiky. I tento rozhovor probíhal prostřednictvím přenosového vozu Českého rozhlasu.

Vladimír Dlouhý odkazoval na jakousi konferenci, snad pořádanou Hospodářskou komorou,⁴² na níž se pomocí statistických údajů a konkrétních faktů pokoušel uvést na pravou míru emoce zvířené v souvislosti s migrací mezi občany České republiky, snaže se zjitřenou diskusi uklidnit a přivést

⁴² Na webových stránkách komory však z tohoto období nepochází žádná tisková zpráva k tématu: http://www.komora.cz/aktualni-zpravodajstvi/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2016/archiv-tiskovych-zprav/tiskove-zpravy-2015/pd_6/ [cit. 17. 3. 2016]. Na osobních stránkách Vladimíra Dlouhého je pak následující prohlášení, z něhož není zcela zřejmé, zda promlouval za svou osobu, nebo instituci, byť první osoba singularu by nasvědčovala první možnosti: <http://www.vdlouhy.cz/?novinka=tiskova-konference-na-tema-migracni-krize-v-cesku-financujme-vzdelani-ne-ploty> [cit. 17. 3. 2016].

k faktickým a racionálním podkladům. I Vladimíru Dlouhému Jan Pokorný v případě potřeby vstupoval do řeči, snažil se jej přimět k argumentaci. Host v tom případě své odpovědi specifikoval, komentoval například dvě vyjádření Angely Merkelové, snažil se nastínit, že pouze podle vzhledu, oděvu a technického vybavení nelze posuzovat, zda příšedší je či není tzv. „ekonomický migrant“, že jsou možná „síly“ mimo Evropu, které tuto situaci vítají, ale také projevil přesvědčení, že mnozí, i významní političtí představitelé, v občanech České republiky vyvolávají nepřiměřený strach. Vladimír Dlouhý rovněž představil svou ideu zřídit podnikatelský finanční fond, který by v případě potřeby mohl napomoci k integraci azylantů (tedy těch, u nichž by české úřady uznali nutnost udělení azylu) do společnosti, a to pomocí vzdělávání například v oblastech, v nichž se českým firmám nedostává absolventů a odborníků. Vladimír Dlouhý si i při představování této idey byl vědom možných úskalí a rizik, otázky týkající se migrace se snažil naformulovat co možná realisticky a v dostatečném záběru, i na moderátorovy námítky odpovídal věcně, kupříkladu diskrepanci mezi mírou nezaměstnanosti mezi českými občany a snahou o získávání nových pracovních sil ze zahraničí zdůvodňoval strukturální povahou nezaměstnanosti. Vladimír Dlouhý pak na popud Jana Pokorného zformuloval svůj „vzkaz pro občany“ co se migrační krize týče do krátkého prohlášení, jehož hlavním obsahem bylo, že chápe jejich strach, ale že stát a jeho zastupitelé by měli své občany uklidnit aktivním přístupem k řešení situace. Závěrečné otázky se pak již týkaly spíše hostovy profese, konkrétně smlouvy TTIP, nikoli již migrace. I v tomto bodě však moderátor důsledně poskytl posluchačům k názoru Vladimíra Dlouhého i hrubý přehled kritických pohledů na věc.

Shrnutí

I v případě tohoto pořadu je znát snaha pokrýt v souvislosti s migrační tematikou relevantní názorové spektrum, volba hostů ve sledovaném pořadu byla opětovně pestrá, zahrnujíc jak zástupce úřadů a institucí, tak odborníky, politiky a neziskové organizace. V žádném z jednotlivých dílů ani v celku analyzovaných pořadů nedošlo k porušení zákona, naopak z nich čiřela snaha o podání co možná komplexního a kritického souboru rozhovorů, na základě nichž si mohou posluchači utvořit vlastní názor.

PUBLICISTICKÉ A ZPRAVODAJSKO-PUBLICISTICKÉ VSTUPY VE VYSÍLÁNÍ

Kromě výše popsaných pořadů se migrační tematice zeřiroka věnovaly rovněž časté publicistické vstupy vřazované do celodenního vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál. Vzhledem k jejich počtu i povaze nebudou analyzovány jednotlivě, nýbrž souhrnně.

Jednalo se o čistě publicistické, resp. publicisticko-zpravodajské reportáže, komentáře i hlavním moderátorem čtené příspěvky, v nichž kromě hlasů z redakce dostávali prostor i odborníci, politici a komentátoři mimoredakční, ale v krátkých vyjádřeních i zástupci různých institucí, neziskových a nevládních organizací i občanů a migrantů samých. Zaznívaly v rámci vysílání všednodenních i víkendových bloků Ranní Radiožurnál, Dopolodní Radiožurnál, Polední Radiožurnál a Odpolední Radiožurnál. Formálně poněkud odlišných Šedesát minut Radiožurnálu, vysílaných po deváté hodině večerní, obvykle obsahovalo delší rozhovory s mimoredakčními mluvčími, příkladem budiř rozhovor se Štefanem Fulem 25. 8. 2015, ale i vydání založená na konfrontaci dvou rozdílně smýřlejících hostů, např. v dílu z 9. 9. 2015 byli do studia telefonicky připojeni k debatě Jan Hamáček a Jan Ruml, aby diskutovali o novém návrhu na kvóty.

Vzhledem k rozsahu těchto publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupů jsme zvolili k analýze obdobnou kvantitativně-kvalitativní metodu jako v případě zpravodajských relací. V tomto případě jsme ovšem sledovali pouze strukturu mluvčích, kteří ve vstupech dostali prostor, tematickou agendu a způsob zobrazování migrantů.

Zobrazení/označení migrantů

V publicistických a zpravodajsko-publicistických příspěvcích jsme zkoumali způsob, jak byli migranti zobrazováni, tedy jaký koncept migranta se v daných příspěvcích objevil, nikoli jaké bylo konkrétní označení, jak jsme sledovali u čistě zpravodajských příspěvků, které byly součástí zpravodajských relací.

V jednom příspěvku s migrační tematikou mohlo být současně několik různých konceptů migranta, minimálně však alespoň jeden.

Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že nejčastěji byli migranti zobrazováni neutrálně coby „příchozí“, tedy v příspěvku šlo především o sám fakt migrace, který se posléze stával spouštěčem pro další témata – například politická jednání apod. Pro zobrazení migrantů byla typická dvojdomost aktivního a pasivního zobrazení, které bylo zastoupeno hlavně koncepty souvisejícími s postavením oběti, resp. „předmětu diskuse“.

V jednotlivých příspěvcích redakce většinou zachytila více perspektiv, čímž obraz migranta vyvažovala. Za příklad mohou posloužit příspěvky, které migranty dělily na ty, kteří přicházejí do Evropy „z ekonomických důvodů“, tedy ty, kteří nesplňují podmínky pro statut uprchlíka podle příslušné konvence OSN, a ty, které na cestu vyhnaly humanitární důvody. Příspěvky tohoto typu se snažily o co možná přesné definice a s těmito ožehavými termíny nakládaly obezřele, obvykle je podepírajíce patřičnými odkazy a vysvětleními.

Podobně jako ve zpravodajských relacích, i publicistické vstupy sice zachycovaly „příliv“ migrantů, ovšem ani v tomto případě se nejednalo o ony emotivní, děs budící formulace, byť v některých reportážích především zachycujících aktuální dění na maďarských hranicích a nádraží bylo znát ohromení reportérů. V týchž příspěvcích ovšem zaznívaly i osobní příběhy migrantů, koncept putující masy vyvažoval pohled na člověka jako jednotlivce, mnohdy podepřený osobním rozhovorem. Tyto reportáže přímo z místa měly, s výjimkou některých ojedinělých vstupů externích hostů, jako jediné určitý emotivní náboj, který lze připsat bezprostředním působením situace na redaktory v terénu. V některých příspěvcích z Maďarska byl znát soucit s lidmi na cestě, ale i onen úžas nad jejich počtem, ovšem také tyto vstupy se udržely v mezích žánrově akceptovatelných a zákonu se nijak neprotivících.

Celkově tedy lze shrnout, že z hlediska zobrazování migrantů nedošlo ve sledovaných publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupech k porušení zákona, v jednotlivých příspěvcích i v jejich celku lze sledovat snahu o komplexní pohled na věc, ostříhaný od stereotypizace, víření emocí apod.

zobrazení migrantů	počet vstupů	podíl⁴³
příchozí	38	33,9%
příjemci pomoci	35	31,3%
příliv	32	28,6%
předmět politických jednání	21	18,8%
nezastavitelní	19	17,0%

⁴³ Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků, nikoli ze sumy různých zobrazení migrantů, kterých v jednom vstupu mohlo být více.

žadatelé o azyl	19	17,0%
doma ohrožení	17	15,2%
lidé s osobním příběhem	15	13,4%
ekonomická motivace	13	11,6%
oběti migrace	13	11,6%
oběti převaděčů	13	11,6%
oběti války	12	10,7%
předmět politických sporů	9	8,0%
nelegalita	6	5,4%
oběti rasistických útoků	5	4,5%
předmět sporů veřejnosti	5	4,5%
zátěž	5	4,5%
zdroj obav	5	4,5%
bezpečnostní riziko	4	3,6%
zadržení	4	3,6%

Témata

Tematická struktura publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupů vhodně doplňovala agendu zpravodajských relací. V tomto případě jsme kódovali jenom konkrétní témata, jichž měl jeden příspěvek většinou hned několik.

Jak je zřejmé, opět vedly příspěvky pojednávající o organizaci migrace⁴⁴ a o politických aspektech krize („postoj zahraničních i českých politiků, EU politika, kvóty, hledání řešení, legislativa - úprava, azylová politika“ atd.). Tomu konečně odpovídala i skladba hostů. Podobně jako ve zpravodajství, i v tomto případě se na tematické agendě odrazily ve sledovaném období se odehrávající významné politické schůzky (jednání Visegrádské skupiny i jejích zástupců s politiky ze západních zemí atd.), projev Jean-Claudea Junckera v Evropském parlamentu atd.

I v publicistice bylo zřetelné důkladné pokrytí cesty migrantů z Maďarska do Německa (tedy události na nádraží Keleti, organizační zmatky vrcholící rezignací maďarských úřadů atd.) a situace v Maďarsku obecně, o čemž svědčil i počet zvláštních reportérů, kteří např. s migranty absolvovali i balkánskou část jejich cesty. Kromě Maďarska však došlo i na situaci v jiných evropských zemích, jakož i na Blízkém východě a ve „výchozích zemích,“ tedy těch, odkud migranti do Evropy přicházejí.

Zvláštní pozornosti se dočkaly podmínky na cestě, tedy obvykle kritické zhodnocení toho, jak Evropa cestu migrantů přes své území zajišťuje. Nejen v souvislosti s tím byla zmiňována různá zařízení pro migranty, ať už uprchlické tábory oficiální i neoficiální, nebo detenční zařízení a německé ubytovny pro žadatele o azyl. Svůj prostor měly i tragické příběhy z cest (ať už se jednalo o nález nákladního vozu s mrtvými migranty, nebo o jiná úmrtí na cestě, v publicistice byla dvakrát zmíněna i kauza s fotografií utonulého chlapce), resp. převaděčství jako takové.

Zvláštní pozornosti se dočkala témata související s případným začleněním migrantů do evropské společnosti („integrace migrantů, integrace migrantů úspěšná i neúspěšná, reakce Evropanů, reakce Evropanů pro i proti, demonstrace pro i proti, radikalizace společnosti, strach z migrantů aj.“), i v tomto případě redakce nabízela komplexní a kritický pohled na věc, který zohledňoval jak možná rizika, tak

⁴⁴ Byť u zpravodajství jsme toto téma zvláště nekódovali, ale bylo zahrnuto v tématech „migrace Evropou“ a „situace v“ konkrétních zemích.

přínos migrantů pro společnost, ale neméně seriózně i chování evropské společnosti v souvislosti s jejich příchodem.

Celkově lze shrnout, že tematické rozpětí sledovaných vstupů bylo přiměřeně pestré a bohaté a pokrývalo nejrůznější aspekty migrační krize i migrace jako takové. Zpracování témat se pak vyznačovalo snahou o věcnost i kritický přístup, v rámci něhož byly konfrontovány různé pohledy na věc.

téma	počet vstupů	podíl ⁴⁵
organizace migrace	52	46,4%
postoj zahraničních politiků	40	35,7%
pomoc migrantům	35	31,3%
situace v Maďarsku	34	30,4%
EU politika	33	29,5%
zařízení pro migranty	27	24,1%
postoj českých politiků	25	22,3%
podmínky na cestě	23	20,5%
na cestě z Maďarska do Německa	22	19,6%
kvóty	20	17,9%
migranti na území ČR	20	17,9%
migrace Evropou	17	15,2%
reakce Evropanů	17	15,2%
legislativa - úprava, azylová politika	16	14,3%
situace v Německu	16	14,3%
ochrana evropských hranic	15	13,4%
převaděčství	15	13,4%
hledání řešení situace v Evropě	14	12,5%
reakce Evropanů pro	13	11,6%
situace v Rakousku	12	10,7%
jednání V4	11	9,8%
nález nákladního vozu s mrtvými migranty	11	9,8%
hledání řešení situace ve výchozích zemích	10	8,9%
plot	10	8,9%
reakce Evropanů proti	10	8,9%
vyšetřování	10	8,9%
postup úřadů	8	7,1%
situace na Balkáně	8	7,1%
způsob pomoci	8	7,1%
integrace migrantů	7	6,3%
krize jako taková	6	5,4%
radikalizace společnosti	6	5,4%
demonstrace proti	5	4,5%
protesty migrantů	5	4,5%
situace na Slovensku	5	4,5%

⁴⁵ Jedná se o podíl z celkového počtu příspěvků, nikoli ze sumy různých témat, kterých bylo obvykle v jednom vstupu několik.

situace v Srbsku	5	4,5%
situace ve východních zemích	5	4,5%
strach z migrantů	5	4,5%
situace ve Velké Británii	4	3,6%
rozlišování "ekonomických" a humanitárních migrantů	3	2,7%
situace na Blízkém východě	3	2,7%
úmrť na cestě	3	2,7%
zahraničí	3	2,7%
zapojení armády	3	2,7%
demonstrace pro	2	1,8%
rizika migrace	2	1,8%
situace v Itálii	2	1,8%
situace v Řecku	2	1,8%
úspěšná integrace migrantů	2	1,8%
motivace migrantů	1	0,9%
neúspěšná integrace migrantů	1	0,9%
ohrožení migrantů	1	0,9%
průnik migrantů do Eurotunelu	1	0,9%
situace v Polsku	1	0,9%
situace v Sýrii	1	0,9%
situace ve Francii	1	0,9%
terorismus	1	0,9%
uzavření hranic	1	0,9%

Mluvčí

Jak je zřejmé z níže uvedené tabulky, jednoznačnou převahu měli ve sledovaných příspěvcích mluvčí zastupující přímo redakci Českého rozhlasu, a to ať přímo, nebo externě. Příspěvky s migrační tematikou doložily široký záběr redakce, a to jak právě tematický (různí redaktoři se zaměřovali na různé aspekty migrace), tak geografický (jednalo se mnohdy o zahraniční zpravodaje, i zvláštní zpravodaje vyslané na místa nějakým způsobem pro aktuální dění významná).

Některým mluvčím patřily ve vysílání spíše kratší vstupy, obdoba citací ve zpravodajství, jednalo se především o politiky, kteří nebyli přímo pozváni do diskuse (s výjimkou odvysílání rozsáhlé části projevu Bohuslava Sobotky z tiskové konference následující po setkání premiérů Visegrádské skupiny), případně zástupce institucí. Rovněž promluvy samotných migrantů byly obvykle limitovány jejich jazykovými možnostmi a sdělením – většinou šlo o shrnutí dosavadního údělu mluvčího a jeho blízkých, případně vlastní představení. Redakce ovšem tyto krátké vstupy doplňovala rozsáhlejšími popisy. Ostatně stejné povahy byly i přímé citace „občanů EU“, kteří dostávali např. prostor pro vyjádření vlastního názoru na migraci, případně položení souvisejícího dotazu (v obou případech byla vždy zachována názorová pluralita), nebo byly součástí reportáží, například pojednávajících o dobrovolnické pomoci migrantům.

Struktura mluvčích, kteří dostali v publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupech větší prostor, byla potom přiměřeně pestrá, zahrnovala jak odborníky, politiky, tak zástupce institucí a

různých neziskových a nevládních organizací, zaměřujících se na humanitární aspekty krize a poskytující mnohdy podstatné informace faktické povahy.

Zacházení se všemi mluvčími ze strany redakce bylo vyrovnané, v žádném ze vstupů nebylo patrné protežování nějakého hlasu, sami mluvčí se ve svých promluvách nedopustili žádného prohřešku proti zákonu č. 231/2001 Sb., takže v tomto ohledu nebylo potřeba žádných redakčních zásahů.

mluvčí / kategorie mluvčích	počet vstupů⁴⁶
bezpečnostní složky	6
Bocán Jozef	1
Doskozil Hans Peter	2
Rendlová Kateřina	2
Vondrášek Martin	1
ČRo	210
Berger Vojtěch	5
Čánová Andrea	2
Dagsson Waldhauserová Pavla	1
Daněk Viktor	6
Dudek Petr	7
Duchoň Radek	1
Hlaváčová Veronika	2
Hošek Jiří	2
Houska Ondřej	6
Chum Jiří	26
Jansová Lenka	2
Kabrhelová Lenka	1
Kadrnožková Tereza	1
Kaliba Jan	1
Karlík Martin	1
Koval Vojtěch	1
Král Petr	20
Kremr Tomáš	1
Macháček Štěpán	2
Masopustová Věra	6
Nečásková Pavlína	3
Novák Pavel	3
Novák Zdeněk	1
Papucsek Gregor Martin	7
Parkanová Tea	4
Pichalová Kateřina	2
Pohanka Vít	1
Polák Pavel	12
redaktor	7

⁴⁶ Míněno počet publicistických a zpravodajsko-publicistických vstupů, v nichž dostal ten který mluvčí prostor, nikoli už počet jeho vstupů v těchto příspěvcích.

redaktorka	12
Sedláček Pavel	1
Sedláčková Veronika	15
Shánělová Hana	17
Smatana Lubomír	12
Strouhalová Patricie	2
Šmíd Jan	1
van Erne Michaela	2
Vavrouška Petr	8
Výborná Lucie	4
Zíta Dalibor	1
Zlochová Ľubica	1
instituce	11
Bertaudová Natasha	1
Haišman Tomáš	1
Kmoníček Hynek	1
Kramara Martin	1
Kučerová Petra	1
Prouza Tomáš	1
Sládková Lucie	1
sociální pracovnice	2
Šrot Jan	1
Štáhlavský Petr	1
média	7
Brössler Daniel	1
Černý Adam	1
Morvay Peter	1
Neff Ondřej	1
RTL	1
Sodomková Magdalena	2
migranti	21
Ahad	2
Al Hazábí Ahmed	1
Alania	2
Betur	1
dva mládenci	1
Iráčan	1
Izmail	1
Jonas z Eritreje	1
migranti	1
Mohamed	4
Mohamed z Palestiny	1
Mustafa	1
otec syrské rodiny	1
Rufajda	3

neziskové a nevládní organizace	13
Antošová Šárka	1
dobrovolník	1
Lenka	1
maďarský humanitární pracovník	1
Polák Tadeáš	2
Rozumek Martin	2
Ruml Jan	1
Říkalová Aneta	1
Stanovská Jana	2
Talafant Jan	1
občané EU	31
Anna (dobrovolnice)	2
dobrovolnice	1
dobrovolník	11
Durien	1
Hájková Adéla (dobrovolnice)	1
Jasmin	2
Jirka (dobrovolník)	1
Langeová Karol (dobrovolnice)	1
Lenhartová Zuzana (dobrovolnice)	1
muž	1
pan Leibelt	1
pan Ryba	1
paní Jarka	1
paní Miloslava	1
Radek (dobrovolník)	2
rakouská dobrovolnice	1
Zuzana (dobrovolnice)	2
žena	1
odborník	14
Čuřík Jan	1
Durnová Anna	3
Freiwald, Jaromír	1
Füle Štefan	1
Jelínek Lukáš	1
Robejšek Petr	1
Rozehnal Aleš	1
Šlosarčík Ivo	1
Šmíd Tomáš	1
Tureček Břetislav	1
Vašíčka Michal	1
Weiss Tomáš	1
politik	47
Asselborn Jean	1

Cameron David	1
Dominik Pavel	3
Fabius Laurent	1
Fico Robert	1
Foldyna Jaroslav	1
Hamáček Jan	1
Chovanec Milan	3
Juncker Jean-Claude	3
Kopaczová Ewa	2
Lajčák Miroslav	5
Lamberts Philippe	2
Maštálka Jiří	1
Merkelová Angela	3
Mikl-Leitnerová Johanna	1
Motyčka Pavel	1
Orbán Viktor	2
Poche Miroslav	2
Sobotka Bohuslav	3
Steinmeier Frank-Walter	2
Uhl Michal	1
Zahradil Jan	2
Zaorálek Lubomír	3
Zdechovský Tomáš	1
Zeman Miloš	1
soukromá sféra	1
Sawiris Naguib	1

Shrnutí

I v publicistických a publicisticko-zpravodajských vstupech, zařazovaných do relací Ranního, Dopolnedního, Poledního, Odpoledního a Večerního Radiožurnálu tak byl ve všech ohledech dodržen zákon č. 231/2001 Sb. Tyto vstupy v jistém smyslu doplňovaly zpravodajské relace, dodávaly komentáře, názorovou žurnalistiku i potřebné vhledy odborníků, reportáže z míst apod.

Jednalo se o jednoznačně žánrově ukotvené příspěvky, přispívající k celkově komplexnímu pojetí migrační tematiky ve vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál.

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED PUBLICISTICKÝCH A PUBLICISTICKO-ZPRAVODAJSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

datum	název relace	popis daného dílu pořadu ⁴⁷
24.8.2015	Dvacet minut Radiožurnálu (17:05)	Rozhovor se Šimonem Pánkem z Člověka v tísní o vlně uprchlíků, kteří míří do Evropy, bezpečnostní situaci ve světě a také o tom, jaká je nálada v české společnosti. Moderuje Karolína Koubová.
24.8.2015	Ranní interview (7:50)	Rozhovor se zpravodajem Petrem Vavrouškou, který absolvoval trasu běženců z Řecka až na hranici s Maďarskem, o uprchlické krizi v Evropě. Moderuje Jiří Chum.
26.8.2015	Host Radiožurnálu (10:05)	Rozhovor s cestovatelem Vladimírem Plešingerem o životě ve Venezuele 70. let a Africe 80. let a také o změnách, kterými tato území prošla. Moderuje Lucie Výborná.
26.8.2015	Ranní interview (8:50)	Rozhovor s ředitelem odboru migrační a azylové politiky ministerstva vnitra Tomášem Hajšmanem o tom, na co mají běženci v Česku nárok. Moderuje Jiří Chum.
28.8.2015	Ranní interview (8:50)	Rozhovor s politologem Petrem Robejškem o tom, zda donutí tragédie uprchlíků v Rakousku evropské státy, aby se zabývaly uprchlickou krizí intenzivněji. Moderuje Jiří Chum.
31.8.2015	Dvacet minut Radiožurnálu (17:05)	Rozhovor s ředitelem zahraničního odboru prezidentské kanceláře Hynkem Kmoníčkem o návštěvě Miloše Zemana v Číně, o čem bude jednat s ruským prezidentem Vladimírem Putinem a také o migrační krizi. Moderuje Helena Šulcová.
31.8.2015	Host Radiožurnálu (10:05)	Rozhovor s dvojitým agentem Mortenem Stormem o knize Můj život v al-Káidě a CIA, o islámu a džihádu a také o tom, jak vypadá práce špióna. Moderuje Lucie Výborná.
4.9.2015	Dvacet minut Radiožurnálu (17:05)	Jaká je situace v Maďarsku? A proč je cílovou zemí migrantů Německo? Hosté speciálu Radiožurnálu o migraci byli Alexandr Vondra, Milan Slezák, Vladislav Günter, Petr Vavrouška, Ondřej Houska a Stanislav Krupař. Moderuje Helena Šulcová.
4.9.2015	Host Radiožurnálu (10:05)	Rozhovor se zástupcem ředitele Europolu Oldřichem Martinů o migrační vlně, pašerácích a také o tom, kolik Evropanů může být napojeno na Islámský stát. Moderuje Lucie Výborná.
4.9.2015	Ranní interview (7:50)	Premiéři Česka, Slovenska, Polska a Maďarska se sejdou v Praze, budou jednat o uprchlících mířících do Evropy - rozhovor s předsedou vlády Bohuslavem Sobotkou z ČSSD. Moderuje Jan Pokorný.
8.9.2015	Dvacet minut Radiožurnálu (17:05)	Rozhovor s vicepremiérem a předsedou KDU-ČSL Pavlem Bělobrádkem o uprchlících, řešení bezpečnostních problémů v Sýrii a jinde a také o tom, zda je česká společnost xenofobní. Moderuje Jan Pokorný.
8.9.2015	Host Radiožurnálu (10:05)	Rozhovor se zpravodajem Českého rozhlasu na Slovensku Petrem Vavrouškou o jeho cestě s uprchlíky, které sledoval na balkánské trase, pobytu v Polsku, po kterém se mu stýská, a také o Slovensku. Moderuje Lucie Výborná.
9.9.2015	Dvacet minut Radiožurnálu (17:05)	Rozhovor s Vladimírem Dlouhým, prezidentem Hospodářské komory ČR, o uprchlících mířících do Evropy, reakcích některých politiků a také o dohodě TTIP. Moderuje Jan Pokorný.
11.9.2015	Ranní interview	Rozhovor s datovým novinářem Petrem Kočím o tom, zda přibývá teroristických útoků a jejich obětí. Moderuje Jiří Chum.
12.9.2015	Host Radiožurnálu (10:05)	Rozhovor s novinářkami Lenkou Klicperovou a Markétou Kutilovou, které se vrátily ze Sýrie, o tom, jak žijí lidé v rozstříleném městě Kobani a také o tom, jak se dostaly do ženského tábora kurdských bojovnic. Moderuje Patricie Strouhalová.

datum	název relace	název příspěvků s migrační tematikou ⁴⁸
24.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Jaká je situace v německém Heidenau ohledně uprchlíků?
24.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Fond Generace 21 chce poskytnout útočiště 3 až 4 uprchlickým rodinám.
24.8.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Běženci v Evropě.

⁴⁷ Popis dle webových stránek provozovatele.

⁴⁸ Název dle webových stránek provozovatele.

24.8.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Lidé v německém městě Heidenau protestují proti přijímání uprchlíků
24.8.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Ministři zahraničí Česka a Francie se shodli v otázce uprchlíků.
24.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Azylová politika EU.
24.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Migranti v Evropě.
25.8.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Sociálními sítěmi v Německu se šíří kampaň na pomoc uprchlíkům.
25.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Maďarsko staví plot podél hranice se Srbskem.
25.8.2015	Šedesát minut (21:05)	A. Babiš navrhuje uzavřít vnější hranice schengenského prostoru.
25.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Přiliv uprchlíků. Rozhovor s Hynkem Kmoníčkem.
26.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Angela Merkelová v Heidenau navštívila uprchlíky.
26.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Maďarsko zvažuje nasazení armády při řešení uprchlické krize.
26.8.2015	Ranní Radiožurnál (8:00)	Na co mají běženci v Česku nárok?
27.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Merkelová apelovala na EU.
28.8.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Aktuální informace ohledně zemřelých uprchlíků v Rakousku.
28.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Maďarská policie zatkla 7 lidí kvůli tragédii uprchlíků v kamionu na rakouské dálnici.
28.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Jak je Česko připraveno na případný příliv uprchlíků?
28.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou Shánělovou (16:00)	Rakouská policie našla v nákladáku desítky mrtvých běženců.
28.8.2015	Ranní Radiožurnál (8:00)	Uprchlická krize.
28.8.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Rakouská policie vyšetřuje případ mrtvých uprchlíků.
28.8.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Aktuální informace ohledně mrtvých uprchlíků ve voze v Rakousku.
28.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Vyšetřování úmrtí běženců v Rakousku.
28.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Migrační krize.
30.8.2015	Víkendový Odpolední Radiožurnál (15:00)	Maďarsko dokončilo plot na hranici se Srbskem.
31.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Prezident Miloš Zeman mluvil o uprchlících, myslí si, že Češi nejsou xenofobní.
31.8.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (12:00)	Tisková konference Miloše Zemana na téma poloviny jeho funkčního období.
31.8.2015	Šedesát minut (21:05)	Stovky uprchlíků míří z Maďarska do Rakouska.
1.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Policisté zadrželi v Břeclavi několik stovek uprchlíků.
1.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Uprchlíci v Evropě.
1.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (17:00)	Maďarsko přestalo pouštět uprchlíky do vlaků - sledujeme situaci přímo na místě.
1.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Srbsko nechce zavírat hranice a je ochotno uprchlíky přijmout.
1.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Jak zjišťují policisté totožnost uprchlíků zadržovaných na českém území.
1.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Islandané chtějí nabídnout ubytování uprchlíkům.
1.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Policisté v Břeclavi zadrželi na 200 uprchlíků.
1.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Drtivá většina uprchlíků míří z Maďarska do Rakouska.
1.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Zadržování uprchlíků na maďarských nádražích.
2.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (17:00)	V Německu připomínají oběti migrace.
2.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (15:00)	Část slovenské veřejnosti chce pomoci uprchlíkům.
2.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Do tunelu mezi Francií a Velkou Británií se dostali někteří uprchlíci.

2.9.2015	Ranní Radiožurnál (8:00)	Maďarská policie nechce pustit uprchlíky do vlaků.
2.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Na maďarských nádražích stále zůstávají uprchlíci.
2.9.2015	Šedesát minut (21:05)	EU hledá odpověď na to, co s utečenci.
2.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Sledujeme situaci na maďarských nádražích.
2.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Názory na uprchlíky na sociálních sítích.
3.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (17:00)	Budapešťské nádraží je stále v obležení utečenců.
3.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Z uprchlického tábora v Bělé pod Bezdězem propustí policie některé uprchlíky.
3.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (15:00)	Policisté už nebudou označovat uprchlíky čísly na zápěstí.
3.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Na budapešťském nádraží Keleti čekají uprchlíci.
3.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Uprchlíci cestou do Evropy umírají.
3.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Zahraniční média si všímají postupů označování uprchlíků.
4.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Češi z Brna se vydají pomoci uprchlíkům do Budapešti.
4.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Sbírek pro uprchlíky v Česku přibývá.
4.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Premiér Bohuslav Sobotka o migrační politice v Evropě.
4.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (15:00)	Uprchlíci vyrazili po svých po maďarských silnicích.
4.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Visegrádská 4 jedná v Praze o migrační krizi.
4.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Do uprchlického tábora v Bělé pod Bezdězem míří pomoc.
4.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Premiéři Slovenska, Polska a Maďarska přijíždějí do Prahy, budou jednat o uprchlících.
4.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Sledovali jsme uprchlíky v Bělé pod Bezdězem, kteří vyrazili do Německa.
4.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Visegrádská čtyřka o imigrantech.
4.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Opozice o uprchlících.
4.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Situace syrských uprchlíků.
5.9.2015	Víkendový Odpolední Radiožurnál (15:00)	Finský premiér nabídl svůj dům žadatelům o azyl a vyzval k solidaritě.
5.9.2015	Víkendový Polední Radiožurnál (11:00)	Přesun migrantů z budapešťského nádraží.
5.9.2015	Víkendový Odpolední Radiožurnál (16:00)	Přijímání uprchlíků zeměmi Evropské unie.
6.9.2015	Víkendový Polední Radiožurnál (11:00)	Premiér a ministr vnitra navštívili uprchlický tábor.
7.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Britská vláda řeší otázku syrských uprchlíků.
7.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Ministerstvo vnitra spustilo web o migraci.
7.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Egyptský miliardář chce pro uprchlíky postavit na ostrově novou zem.
7.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Příběh cesty syrské rodiny s dětmi do Evropy.
7.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Aktuální informace ohledně běženců v Maďarsku.
7.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Azylová politika v Německu.
7.9.2015	Šedesát minut (21:05)	EK plánuje přerozdělení uprchlíků.
7.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Aktuální situace v Sýrii.
8.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Příběh syrské ženy, která se s dětmi snaží dostat do Evropy.
8.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (15:00)	Jak se staví evangelická církev na Slovensku k výzvě papeže Františka ohledně uprchlíků.
8.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Maďarská policie na hranicích se Srbskem.

8.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Příběh syrské ženy, která se s dětmi snaží dostat do Evropy.
8.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Vznik nového tábora pro uprchlíky u Břeclavi.
8.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Čeští lékaři v Jordánsku.
8.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Migrační krize.
8.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Příběh syrské imigrantky.
9.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Evropská komise hledá řešení migrační krize.
9.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Červený kříž v uprchlickém táboře ve Vyšních Lhotách.
9.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	V uprchlickém táboře v Maďarsku pomáhají i dobrovolníci z Česka.
9.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Aktuální situace v Maďarsku ohledně běženců.
9.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Česko a Slovensko nesouhlasí s plánem EK na kvóty.
9.9.2015	Ranní Radiožurnál (8:00)	Evropská komise hledá řešení na migrační krizi.
9.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Běženci na srbsko-maďarské hranici.
9.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Maďarská kameramanka kopala do běženců.
9.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Návštěva ubytovny pro uprchlíky v Německu.
9.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Lidé z Červeného kříže ve Frýdku-Místku vozí migranty z uprchlického tábora v Beskydech na vlakové nádraží.
9.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Dánsko uzavřelo hranice.
9.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Návrh na nové kvóty v EU.
9.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Arabské země a migrační krize.
10.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Rakousko-maďarská hranice čelí náporu migrantů.
10.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	V Německu chybí ubytovny pro uprchlíky.
10.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (15:00)	Aktuální informace ohledně běženců v Maďarsku.
10.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	V Německu chybí ubytovny pro uprchlíky.
10.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Jak arabský Facebook využívají žadatelé o azyl v Evropě?
10.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Aktuální informace na srbsko-maďarské hranici.
10.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Běženců zadržených v Česku ubývá.
11.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Aktuální situace ohledně běženců v Maďarsku.
11.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (16:00)	Spojené státy plánují přijmout deset tisíc uprchlíků ze Sýrie.
11.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (14:00)	Jednání ministrů zahraničních zemí visegrádské čtyřky.
11.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Němečtí dobrovolníci pomáhají běžencům.
11.9.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Tisíce běženců u rakouských hranic.
11.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Dobrovolníci v Německu pomáhají běžencům.
11.9.2015	Šedesát minut (21:05)	Migrační krize.
13.9.2015	Víkendový Odpolední Radiožurnál (14:00)	Jak vypadá situace na hranicích Maďarska se Srbskem?
13.9.2015	Víkendový Polední Radiožurnál (11:00)	Někteří europoslanci žádají, aby běženci mohli využívat jejich kanceláře k dočasnému bydlení.
13.9.2015	Víkendový Ranní Radiožurnál (5:00)	Europoslanci nabízí uprchlíkům kanceláře k bydlení.

datum	název relace	název příspěvku navazující agendy
--------------	---------------------	--

24.8.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Francouzský prezident vyznamenal hrdiny z rychlovlaku do Paříže.
30.8.2015	Zápisník zahraničních zpravodajů (09:25)	Věděli byste, v čem zaostávají evropské jazyky za arabštinou? Například v počtu zdvořilostních výrazů a frází. Dva arabsky mluvící lidé dokážou při setkání nekonečně probírat třeba jen to, jestli se mají dobře a jak se daří jejich rodinám.
31.8.2015	Ranní Radiožurnál (6:00)	Členové Islámského státu zničili některé památky v syrské Palmýře.
1.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Antický chrám v syrské Palmýře se stal obětí příslušníků Islámského státu.
3.9.2015	Dopolední Radiožurnál (9:00)	Miloš Zeman jednal s Vladimírem Putinem.
4.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Hankou (18:00)	Děti v Afghánistánu se vyrovnávají s válkou kočovným minicirkusem.
4.9.2015	Odpolední Radiožurnál s Petrem Králem (13:00)	Rusko se možná aktivně zapojilo do konfliktu v Sýrii.
4.9.2015	Ranní Radiožurnál (8:00)	Zahájilo Rusko vojenské úder v Sýrii?
6.9.2015	Víkendový Ranní Radiožurnál (8:00)	Cestovní ruch se polarizuje, Češi brali riziko terorismu na lehkou váhu.
7.9.2015	Dopolední Radiožurnál (11:00)	Obchodníci v Iránu věří v obnovení vztahů se Západem.
8.9.2015	Ranní Radiožurnál (5:00)	Postupy Islámského státu v Sýrii.
10.9.2015	Ranní Radiožurnál (7:00)	Ženská vojenská jednotka z Jordánska se představí na Dnech NATO v Ostravě.

ZÁVĚR

Primárním cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, jakým způsobem program Český rozhlas Radiožurnál pracuje s tématem migrační krize, a zda v určitých ohledech neselhává, potažmo zda vybrané pořady Českého rozhlasu respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb, týkající se povinnosti vysílat zpravodajské a politicko-publicistické pořady objektivně a vyváženě, jakožto i ustanovení § 32 odst. 1 písm. b) c) f) i).

Na základě monitoringu a analýzy lze konstatovat, že v analyzovaném materiálu nedošlo k porušení zákona o vysílání.

Ve sledovaném vysílání provozovatel poskytoval objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, přičemž názorové a komentářové části programu byly zřetelně odděleny od informací zpravodajského charakteru. Rovněž byla zachována celková názorová vyváženost, pořady předestíraly dostatečné spektrum postojů ke krizi.

V analyzovaných příspěvcích a pořadech nebyly zachyceny žádné obsahy, které by propagovaly válku nebo lícily zlehčujícím způsobem krutá jednání, které by podněcovaly k nenávisti nebo mohly utvrzovat stereotypní předsudky.

Sekundárním cílem analýzy bylo odhalit, zda Český rozhlas k tématu přistupuje koncepčně se snahou poskytovat komplexní informační a analytický servis, či zda je jeho přístup při informování spíše nahodilý, neuvědomělý, reflektující jen momentální závažnost, či mediální atraktivitu aktuálních událostí. Analytické výstupy měly rovněž zhodnotit, zda při informování o migrační krizi nelze vysledovat určité manipulativní aspekty či rysy předpojatosti.

Při pohledu na celek analyzovaných pořadů lze shrnout, že provozovatel se k tématu snažil přistupovat koncepčně, postihnout různé aspekty tématu, neklouzal po posluchačsky vděčných vlnách, nýbrž usiloval i o analytický a střízlivý pohled na věc, založený na pluralitě názorů a fundovaných komentářích, jakož i o poskytování věcného zpravodajství.

Dle zadání měla analýza mj. poskytnout odpovědi na následující okruhy otázek:

a) Jaký prostor v rámci zpravodajství a publicistiky věnoval Český rozhlas ve svém vysílání v období od 24. srpna 2015 do 13. září 2015 otázkám migrační krize?

Z výše uvedených přehledů je zřejmé, že téma migrace postupovalo ve sledovaném období jak publicistickou, tak zpravodajskou částí vysílání programu Český rozhlas Radiožurnál, jednalo se o zjevně palčivé téma, jemuž provozovatel poskytl dostatečný prostor pro co možná zevrubné informování i pro pluralitní diskusi.

b) Nakolik proaktivní byl přístup média pro získávání materiálu a pro zajištění pestrosti a relevance zdrojů?

Český rozhlas měl své reportéry na nejrůznějších exponovaných místech, a to dokonce nejen v Evropě. Jednalo se jak o stálé, tak zvláštní zpravodaje, přičemž ze zpravodajských i publicistických příspěvků je zřejmé, že členové redakcí, ať tuzemských nebo zahraničních, usilovali o co možná komplexní informování, které předpokládá práci s pestrými a relevantními zdroji. Obzvláště z odvysílaných publicistických vstupů je patrná snaha redaktorů o přímou účast na místech dění, nespolehání se pouze na agenturní zprávy, o získávání informací i méně pohodlnými způsoby. Redakce Radiožurnálu potom informace od svých redaktorů doplňovala vstupy externích spolupracovníků, resp. odborníků a mluvčích mimoredakčních, kteří ještě rozšiřovali předkládaný informační záběr.

c) Jaká témata byla nastolována v jednotlivých sledovaných pořadech?

Konkrétnímu spektru témat, jak ve zpravodajské, tak publicistické části vysílání, se věnují příslušné kapitoly předložené práce, na tomto místě lze shrnout, že z materiálu číší nezbytná tematická pestrost. Jak ve zpravodajských, tak publicistických příspěvcích se provozovatel snažil postihnout různé aspekty migrační tematiky.

d) Jaké specifické prostředky média při informování užívají? Jak pracují se symboly? Věnují pozornost i konkrétním lidským příběhům migrantů jako kontrast k masovému charakteru migrace? Nemají tendenci přenášet informování od věcné roviny do emocionální?

Z analyzovaného materiálu je zřejmá snaha o věcný a střízlivý pohled na téma, byť v některých publicistických a komentářových pořadech místy, obvykle v promluvách různých mluvčích, emoce prosakují, ovšem zcela v mezích žánru.

Celkově lze tedy shrnout, že provozovatel ve vysílání věnovaném migraci ve sledovaném období dostal nárokům, které na něj klade zákon, a to i ve smyslu podrobněji vymezených výše popsaných okruhů otázek.